

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การสำรวจทัศนคติของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิดในเขตกรุงเทพมหานคร
เกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

รับ
2/445 ก
2531

ลงนาม
ลงทะเบียน
วัน,เดือน,ปี

โดย
นางสาวปราณี แซ่โอ้ว
นางสาววาณี วนัสติกุล
นายสาริต ไกรทอง

619590190

ปัญหาพิเศษนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถิติประยุกต์ ภาควิชาสถิติประยุกต์
คณะวิทยาศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2531

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

นางสาวปราณี แซ่โอ้ว วิทยาศาสตร์ (สถิติประยุกต์)

นางสาววาณี วันสบัติกุล

นายสาริต ไกรทอง

ภาควิชาสถิติประยุกต์

ชื่อเรื่อง การสำรวจทัศนคติของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนักศึกษา เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการวิจัยมาวิเคราะห์รวมทั้งสรุปผลจากปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา ใช้เป็นแนวทางที่จะพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในอนาคต ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในมหาวิทยาลัยปิดทั้งเอกชนและรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา และประมาณจำนวนนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงของนักศึกษาต่างกลุ่มกัน ผลที่ได้คือ จำนวนนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 62.4 จำนวนนักศึกษาชายที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 61 จำนวนนักศึกษาหญิงที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 64 ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา คือ อาชีพของหัวหน้าครอบครัว ภูมิลำเนา ความสะดวกในการไปหน่วยเลือกตั้ง ความศรัทธาทางการเมือง และความสะดวกที่จะไปเลือกตั้งในวันต่างๆ ในหนึ่งสัปดาห์ สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมากกว่า 0.5 สัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่า 0.5 สัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาชายเท่ากับนักศึกษาหญิง และสัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด

กิติกรรมประกาศ

รายงานปัญหาพิเศษฉบับนี้ได้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความช่วยเหลือของท่านอาจารย์หลายท่าน และบุคคลหลายๆ ฝ่ายด้วยกัน ซึ่งจะขอกล่าวขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์อุมาพร จันทกร ที่กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตั้งแต่เริ่มทำปัญหาพิเศษ จนกระทั่งพิมพ์เป็นรายงานที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย นิตาลบุตร ที่กรุณาให้คำแนะนำในด้านเกี่ยวกับการวางแผนงานในการวิจัย และคอยให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์บุญยสิทธิ์ วรรณจันทร์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลทางคอมพิวเตอร์

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ทุกๆ ท่านที่ได้เคยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณ ทบวงมหาวิทยาลัย ในความอนุเคราะห์เรื่องข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาทั้งหมดของแต่ละมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ของคณะผู้วิจัยที่ได้ให้กำลังใจ และกำลังใจทรัพย์ เพื่องานวิจัยนี้มาโดยตลอด

(ค)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการทำปัญหาพิเศษ.....	9
1.3 ขั้นตอนของการทำปัญหาพิเศษ.....	10
1.4 ขอบเขตของปัญหา.....	11
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
1.6 ประโยชน์ของการวิจัย.....	12
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย	
2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	
2.2.1 แบบแผนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	23
2.2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นพวก (Stratified sampling).....	26
2.2.3 การแจกแจงความถี่.....	26
2.2.4 การทดสอบสมมติฐาน เมื่อข้อมูลที่ต้องการทดสอบมีสองลักษณะ	34
2.2.5 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากรเดียว...	37
2.2.6 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของ ประชากรสองประชากร.....	40

3. วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	45
3.2 กลุ่มประชากร.....	45
3.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	48
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.5 ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม.....	49
3.6 ขั้นตอนการทำ Pilot survey.....	53
3.7 การหาขนาดตัวอย่าง.....	54
3.8 การหาขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย.....	55
3.9 วิธีดำเนินการส่งแบบสอบถาม.....	59
3.10 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4. ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 การแจกแจงความถี่.....	62
4.2 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์.....	82
4.3 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร.....	101
4.4 การประมาณค่า.....	107
5. สรุปผล	
5.1 สรุปผล.....	108
5.2 ปัญหาที่พบในงานวิจัย.....	110
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก	
ก เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย.....	115
ข เรื่องข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531.....	126

ภาคผนวก

ค รายชื่อของมหาวิทยาลัยบิตทั้งหมดที่เป็นขอบเขตของงานวิจัย...	134
ง แบบสอบถาม	135

(จ)

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สถิติการเลือกตั้งของไทย ตั้งแต่ปี 2475-2531.....	3
2.1	แสดงพฤติกรรมกรรการรับรู้ของกลุ่มผู้ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	22
2.2	แสดงการแจกแจงความถี่ของค่าแต่ละค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมด.....	28
2.3	แสดงการแจกแจงความถี่ของค่าในแต่ละช่วงหรืออันตรภาคชั้น...	29
2.4	แสดงค่าสัดส่วนและ เปอร์เซนต์หรือร้อยละของความถี่.....	30
2.5	แสดงความถี่สะสม.....	31
2.6	แสดงความถี่สะสมและร้อยละของความถี่สะสม.....	32-33
2.7	แสดงการแจกแจงความถี่.....	34
2.8	แสดงค่าสังเกตและค่าคาดของความถี่.....	36
3.1	แสดงจำนวนนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยปิดในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสิทธิ์เลือกตั้งส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531.....	47
3.2	แสดงจำนวนนักศึกษาที่จะต้องสุ่มโดยจำแนกตามลักษณะต่างๆ.....	59
3.3	แสดงจำนวนนักศึกษาที่สุ่มได้ทั้งหมดโดยจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ	59
4.1	แสดงความถี่และ เปอร์เซนต์เกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษา.....	62
4.2	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และเพศของนักศึกษา...	63
4.3	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และมหาวิทยาลัยของนักศึกษา	64
4.4	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และสาขาวิชาของนักศึกษา	65
4.5	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และอาชีพของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา.....	66
4.6	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และภูมิสำเนาของนักศึกษา	68
4.7	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการร่วมกิจกรรมของนักศึกษา.....	69

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
4.8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการสร้างระบบการเมือง ในสถาบันศึกษาของนักศึกษา.....	70
4.9 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และความสนใจทางการเมือง ของนักศึกษา.....	71
4.10 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการเรียกร้องทางการเมือง ของนักศึกษา.....	72
4.11 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ของนักศึกษา.....	73
4.12 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และความศรัทธาต่อการเมือง ของนักศึกษา.....	74
4.13 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความสะดวกในการเดินทางไปหน่วยเลือกตั้ง ของนักศึกษา.....	75
4.14 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับวันต่างๆ ในหนึ่งสัปดาห์ที่สะดวกจะไปใช้ สิทธิ์ของนักศึกษา.....	76
4.15 แสดงความถี่และร้อยละของการทราบข่าวการเลือกตั้งจากสื่อโฆษณา ชนิดต่างๆ	77
4.16 แสดงความถี่และร้อยละของสิ่งที่ทำให้นักศึกษาทราบว่าตนเป็นผู้มีสิทธิ์ เลือกตั้ง.....	78
4.17 แสดงความถี่และร้อยละของสาเหตุในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของ นักศึกษา.....	79
4.18 แสดงความถี่และร้อยละของสิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึง เป็นสำคัญในการไป ใช้สิทธิ์.....	80
4.19 แสดงความถี่และร้อยละของสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	81
4.20 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	82

	หน้า
4.21 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างประเภทมหาวิทยาลัยกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	83
4.22 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชา กับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	84
4.23 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของ หัวหน้าครอบครัวกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	85
4.24 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างภูมิสำเนา	87
4.25 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างการร่วม กิจกรรมกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	88
4.26 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างการสร้าง ระบบการเมืองในสถานศึกษากับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา	90
4.27 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างความสน ทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	92
4.28 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างการ เรียกร้องทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา...	94
4.29 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างความ ศรัทธาต่อการเมืองกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	95
4.30 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างความ สะดวกในการเดินทางไปหน่วยเลือกตั้งกับการไปใช้สิทธิ์เลือก ตั้งของนักศึกษา.....	97
4.31 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างวันกับ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา.....	99
4.32 แสดงความถี่และสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษา.....	101
4.33 แสดงความถี่และสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่เป็นสมาชิก พรรคการเมือง.....	102

(ณ)

	หน้า
4.34 แสดงความดีและสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง	103
4.35 แสดงสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาชายและหญิง.....	104
4.36 แสดงสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด.....	105
4.37 แสดงจำนวนนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในสาขาวิชาต่างๆ.....	106

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่นิยมใช้กันมากในโลกปัจจุบัน โดยระบอบประชาธิปไตยนี้ก็มีปรัชญาของการปกครองว่า "อำนาจสูงสุด หรือ อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน" มีความหมายกว้างๆ ว่า "การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นการปกครองประชาชน ดำเนินการโดยประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม"

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในโลกปัจจุบันเป็นแบบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) กล่าวคือ ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้ใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองบ้านเมือง โดยผ่านผู้แทนที่ตนเลือกขึ้นมาไม่ได้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยตนเองโดยตรงเหมือนกับประชาธิปไตยในสมัยนครรัฐกรีก (Greek City State) ซึ่งเป็นระบบประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) เนื่องจากประชาชนที่มีจำนวนมากขึ้นเป็นหลายล้านคน อีกทั้งภารกิจงานอาชีพของประชาชนก็ยุ่งยากขึ้นด้วย ปัญหาที่สลับซับซ้อนเหล่านี้เป็นเหตุที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะมาใช้อำนาจอธิปไตยของตนเองได้โดยตรงเพื่อดำเนินการปกครองบ้านเมือง ดังนั้นจึงได้มีการคิดหาวิธีการที่เหมาะสมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกปัจจุบัน และยังคงยึดหลักปรัชญาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเอาไว้ด้วย ซึ่งก็คือประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) นั่นเอง

ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยเป็นแบบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) กล่าวคือมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เพื่อทำหน้าที่ตรากฎหมายและควบคุมรัฐบาล ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งเป็นการให้สิทธิ์ขั้นมูลฐานแก่ประชาชนภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างกว้างขวางเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย อีกทั้งการให้ประชาชนมีสิทธิ์เลือกตั้งยังเป็นวิถีทางหนึ่ง เพื่อสนองตอบต่อปรัชญาของการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอีกด้วย ดังนั้นถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การเลือกตั้งนั้นเป็นวิถีทางที่สำคัญอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง ไม่เพียงแต่จะทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกบุคคลที่ตนเองพอใจที่สุดเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนเขาในรัฐสภา หรือสภาท้องถิ่นเท่านั้น หากแต่การเลือกตั้งยังมีความสำคัญมากขึ้นไปกว่านั้นอีก เพราะผลของการเลือกตั้งจะทำให้ประชาชนมีส่วนกำหนดว่าใครจะมาเป็นรัฐบาลปกครองเขา และรัฐบาลนั้นจะใช้นโยบายเช่นไรในการปกครอง หรือใครจะเป็นผู้มีสิทธิ์บริหารกิจการท้องถิ่น และจะบริหารท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นอย่างไร แต่ทั้งนี้การเลือกตั้งจะเกิดผลดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อ เป็นการเลือกตั้งที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่แท้จริงของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย คือมีการเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ และยุติธรรม ประกอบทั้งกลไกทางการเมือง และการดำเนินการทางการเมืองของสังคมนั้นจะต้องสอดคล้องต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย สรุปแล้วก็คือการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในประเทศไทยนับแต่ได้รับการปกครองระบอบประชาธิปไตยจนกระทั่งถึงปัจจุบันก็ได้มีการเลือกตั้งเกิดขึ้นถึง 17 ครั้ง วิจารณ์ได้จากตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สถิติการเลือกตั้งของไทย ตั้งแต่ปี 2475-2531

ครั้งที่	วันที่ทำการเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวนผู้ไปใช้สิทธิ	ร้อยละ
1	15 พ.ย. 2476	4,278,231	1,773,532	41.45
2	7 พ.ย. 2480	6,123,239	2,462,535	40.22
3	12 พ.ย. 2481	6,310,172	2,210,332	35.03
4	6 ม.ค. 2489	6,431,827	2,091,788	35.52
5	5 ส.ค. 2489	5,819,662	2,026,823	34.92
6	29 ม.ค. 2491	7,076,464	2,117,464	26.54
7	5 มิ.ย. 2492	-	-	24.72
8	26 ก.พ. 2495	7,602,591	2,461,291	38.76
9	26 ก.พ. 2500	9,859,039	5,668,566	57.50
10	15 ธ.ค. 2500	9,911,118	4,370,506	40.10
11	10 ก.พ. 2512	14,820,080	7,285,832	49.16
12	26 ม.ค. 2518	18,343,486	9,459,924	47.17
13	4 เม.ย. 2519	20,623,430	9,072,629	43.99
14	22 เม.ย. 2522	22,581,780	9,913,401	43.90
15	18 เม.ย. 2526	24,224,477	12,286,449	50.72
16	27 ก.ค. 2529	26,160,100	16,070,149	61.43
*17	24 ก.ค. 2531	26,658,638	16,944,931	63.56

- หมายเหตุ** - การเลือกตั้งทั่วไปมี 15 ครั้ง ส่วนอีก 2 ครั้ง คือครั้งที่ 5 และ 7 นั้น เป็นการเลือกตั้งเพิ่มเพื่อให้จำนวนสมาชิกครบองค์รัฐสภาตามบทเฉพาะกาล
- ที่มา สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 วันอาทิตย์ที่ 3-9 กรกฎาคม 2531 หน้า 11
- * ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 25 กรกฎาคม 2531

จะเห็นได้ว่าประชาชนไทยยังคงไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งอยู่เป็นจำนวนมากนัก จากการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของไทย : แนวทางศึกษาและผลของการศึกษาในอดีตโดย ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ ดร.สุจิต บุญบงการ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ไม่ลงคะแนนเสียงของประชาชนว่า " เหตุผลที่ไม่ไปลงคะแนนเสียง จากการสอบถามปรากฏว่าเหตุผลของการไม่ไปลงคะแนนเสียงมีลักษณะกระจาย โดยมีเหตุผลต่างกัน เป็นกลุ่มๆ แต่เมื่อเอาเหตุผลต่างๆ ที่แสดงถึงความไม่สนใจ และเห็นว่า การเลือกตั้งไม่สำคัญแล้ว ปรากฏว่าจำนวนผู้ตอบไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 เห็นเป็นเช่นนั้น เหตุผลต่างๆ อยู่ในข่ายที่แสดงว่า ผู้เลือกตั้งเห็นว่าการเลือกตั้งไม่สำคัญ การเลือกตั้งไม่มีความหมาย และไม่เกิดผลเปลี่ยนแปลงใดๆ ผู้ที่ตนเองอยากให้เป็น ส.ส. คงจะไม่ได้รับเลือก ไม่ต้องการให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งก็เลยไป ตัดธุระอื่น หาหน่วยเลือกตั้งลำบาก หรือกระบวนการเลือกตั้งยุ่งยาก ปรากฏว่าผู้ที่ตอบเหตุผลทุกด้านรวมกันแล้วเฉลี่ยร้อยละ 62.7 นอกจากนี้ยังมีผู้ตอบไม่มากนักที่แสดงเหตุผลของการไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เช่น ไม่มีผู้สมัครที่ตนเองพอใจ มีร้อยละ 2.2 และอ้างว่าต้องการประท้วงการปกครองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยมีร้อยละ 1 ดังนั้นผู้ตอบส่วนใหญ่ที่ไม่ไปลงคะแนนเสียง เห็นว่าการเลือกตั้งไม่สำคัญ โดยเฉพาะผู้ที่ตอบว่าตัดธุระจำเป็นจึงไม่ไปเลือกตั้ง มีมากถึงร้อยละ 37.1 และนับแต่ผู้ที่ตอบก่อนมีการเลือกตั้งมีจำนวนถึงร้อยละ 22.2 ที่อ้างว่าคงจะไม่ไปเลือกตั้งเพราะอาจตัดธุระที่จำเป็น การที่อ้างว่าตนเองตัดธุระจำเป็นจึงไม่ไปเลือกตั้งนั้น เป็นการแสดงว่าเห็นธุระอื่นสำคัญกว่า การเลือกตั้ง เห็นว่าการเลือกตั้งไม่มีความสำคัญเท่าใดนัก ผู้ตอบอีกร้อยละ 11 ที่บอกว่าจะไม่ไปเลือกตั้งเพราะกระบวนการยุ่งยาก เช่นต้องแสดงเอกสาร เป็นต้น "

(วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 กันยายน 2525)

จึงอาจจะสรุปได้ว่า ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งนั่นเอง สำหรับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย เป็นแหล่งของความเจริญสูงสุดในประเทศ เมื่อพิจารณาถึงการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของคนกรุงเทพฯ ในวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ปรากฏว่ามีผู้ไปใช้สิทธิ์เพียง 1,097,506 คน จากผู้มีสิทธิ์ออกเสียงทั้งหมด 2,943,034 คน คิดเป็นร้อยละ 37.29

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาตรา 92(2) ได้บัญญัติ

เกี่ยวกับผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งไว้ว่า " มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง " ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในจำนวนของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งทั้งหมดนั้น ได้รวมถึงนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ของประเทศจำนวนหนึ่งด้วย

การเรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีด้วยกันหลายขั้นตอน โดยเฉพาะกระบวนการอบรมกล่อมเกลாதทางการเมือง (Political Socialization) ในระดับชั้นอุดมศึกษา เพราะในสังคมไทยที่กำลังพัฒนานั้นนิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีโอกาที่จะเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ รวมทั้งเป็นที่คาดหวังของประชาชนว่าเป็นชนชั้นปัญญาชน เป็นผู้ซึ่งได้รับเอาเทคโนโลยีวิทยาการใหม่ๆ อันจำเป็นต่อสังคมสมัยใหม่ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ดังจะเห็นได้จากบทบาทของนักศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองในปัจจุบัน เช่น การยื่นข้อเสนอสู่รัฐบาลเรื่องการรณรงค์ต่อต้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน หรือ การยื่นข้อเสนอสู่รัฐบาลยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ฯลฯ

" ในทางการเมืองเห็นได้จากการที่นิสิตนักศึกษาได้เป็นผู้มีบทบาทในการนำมวลชนประท้วงรัฐบาลกรณีรัฐบาลจับกุมผู้นำนักศึกษา กรรมกร และประชาชนในข้อหาโจมตีรัฐบาลและเรียกร้องรัฐธรรมนูญ จนสถานการณ์บานปลายนำไปสู่การรัฐประหารเปลี่ยนแปลงรัฐบาลโดยพลังประชาชนเป็นครั้งแรกในเหตุการณ์ วันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 จากเหตุการณ์วันมหาวิปโยคทำให้บทบาทของนิสิตนักศึกษาในทางการเมืองเด่นชัดยิ่งขึ้น โดยเปลี่ยนจากกิจกรรมในอดีตที่เน้นกิจกรรมบันเทิง ประเภทร้องเพลงเชียร์ เล่นกีฬา จัดงานบอลล์ เลี้ยงรุ่นรับน้อง ฯลฯ " (บรรพต, 2529)

ในยุคของการเลือกตั้ง นักศึกษาก็ได้แสดงออกถึงแนวความคิดประชาธิปไตยอย่างบริสุทธิ์ และยุติธรรมต่อสาธารณชน ดังเช่น บทความเรื่อง " การเมืองเรื่องชื่อเสียงในทัศนะของนักศึกษาอีสาน " โดยนายเปรมศักดิ์ เนียยุระ (เลขานุการสหพันธ์นิสิตนักศึกษา ภาคอีสาน 17 จังหวัด) ซึ่งได้ถูกตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ วันอาทิตย์ที่ 19 มิถุนายน 2531 มีใจความดังต่อไปนี้

การเมืองเรื่องชื่อเสียงในทัศนะของนักศึกษาอีสาน "ชื่อเสียง" ในปัจจุบันเป็นเรื่องที่พบเห็นอยู่ทั่วไป ทั้งในการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับประเทศ การชื่อเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นกล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่มาจากการที่ผู้

สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ได้ได้รับความเลื่อมใสศรัทธาจากประชาชน หรือไม่เช่นนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เป็นบุคคลหน้าใหม่ของเขตเลือกตั้งนั้นๆ ดังจะพบตัวอย่างได้บ่อยๆ จากกรณีที่นักธุรกิจที่มีฐานะทางการเงินดีจากกรุงเทพมหานครขึ้นมาสมัครรับเลือกตั้งตามต่างจังหวัด โดยหวังอาศัยการทุ่มเงินซื้อเสียงอย่างเดียว ซึ่งส่วนมากก็ประสบความสำเร็จแต่บุคคลเหล่านั้นถ้าหากลงสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดภูมิลำเนาของตนเอง คือ กรุงเทพมหานคร แล้วก็จะไม่ได้รับการเลือกตั้ง

โดยเหตุที่ตนเองอาจไม่ได้เป็นผู้กำประ โยชน์ให้สาธารณชนมาก่อนหรือไม่ก็ เคยมีประวัติทางการเมืองที่ประชาชนไม่ต้องการ

มีข้อมูลปรากฏให้เห็นว่า การซื้อเสียงได้เริ่มขึ้นในภาคอีสาน เมื่อปี พ.ศ.2524 โดยเป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศว่า "โรคร้อยเอ็ด" จากนั้นได้ระบาดไปยังจังหวัดอื่นๆ ภาคอื่นๆ อย่างรวดเร็วเหมือนไฟลามทุ่งคงจะเนื่องจากสาเหตุที่ว่า ภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่รายได้ของประชาชนต่ำกว่าทุกภาค และนักการเมืองที่เห็นแก่ได้พวกนี้ได้อาศัยความที่ประชาชนชาวอีสานมีความศรัทธาและมั่นคงในศีลธรรมของศาสนาพุทธเป็นจุดอ่อน เพราะเมื่อสอบถามผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของนักการเมืองนำเอาพวกนี้ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้หญิงอายุกว่า 40 ปีขึ้นไป ก็จะตอบทำนองเดียวกันทั้งหมดว่า " รับของทำมานานแล้ว จะไม่ลงคะแนนให้ทำงานก็กลัวบาป ตายแล้วจะตกนรก "

นักการเมืองประเภทนี้มักจะอ้างเวลาหาเสียงว่าจะแก้ไขปัญหาคความยากจนแห่งแล้ง เพราะ ตัวเองมีฐานะพอที่จะช่วยเหลือ ตัวเองได้แล้ว จึงอยากช่วยเหลือสังคมบ้าง แต่การแก้ไขปัญหาคความยากจนของประชาชนนั้นเป็นปัญหา ระยะยาวซึ่งต้องร่วมมือกันแก้ไขให้ประชาชนกินดีอยู่ดี มิใช่การทุ่มเงินซื้อเสียง หยิบยื่นผลประโยชน์ชั่วคราวเพื่อหลอกให้ประชาชนลงคะแนนเลือกตนเอง ซึ่งหลังจากนั้นแล้วพฤติกรรมกรรมกร "ถอนทุน" ของนักการเมืองพวกนี้ก็มักจะปรากฏให้เห็น ดังตัวอย่างที่เห็นชัด เช่น กรณีถอนชื่อจากบัญชีตติภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลความแตกแยกในพรรคการเมืองที่อุดมด้วยกลุ่มนายทุนพรรคที่จัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว เป็นต้น

และจากจุดนี้เองมักจะกลายเป็นข้ออ้างในการยึดอำนาจรัฐประหารจนกลายเป็นวงจรอุบาทว์ของการเมืองไทย กล่าวได้ว่า การทุ่มเงินซื้อเสียงเลือกตั้งเป็นการตรบาปให้กับสังคม เป็นการขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย ทำให้ภาพพจน์การเลือกตั้งไม่

ต่างอะไรกับการประมูลซื้อตำแหน่ง ส.ส.หน้าศาลากลางจังหวัด แสดงให้เห็นธาตุแท้ของนักการเมืองผู้ซื้อเสียงว่าเป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวอย่างน่าละอาย บุคคลเช่นนี้่น่าคิดว่าอาจเป็นภัยของสังคมอย่างร้ายแรง ถึงขั้นที่จะซื้อขายอำนาจอธิปไตยของชาติได้ ในเมื่อซื้อสิทธิ์ซื้อเสียงของประชาชนได้ ทำไมคนอื่นหรือชาติอื่นจะซื้อเขาไม่ได้เล่า

ดังนั้นเป็นเรื่องที่เราทั้งหลายควรเอาใจใส่ให้มากๆ ในการร่วมกันพัฒนาประชาธิปไตย และกำจัดนักการเมืองน้ำเน่า พวกนี้ทุกวิถีทาง อย่าให้เข้าไปลอยนวลในรัฐสภาอีกต่อไป หน่วยงานทางราชการที่ต้องรับผิดชอบดำเนินการให้การเลือกตั้งตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม และแก้ไขภาพพจน์การเมืองเรื่องซื้อเสียง คือ กรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เราเห็นว่า รางวัลที่กระทรวงมหาดไทยตั้งไว้ว่า อำเภอใดหรือจังหวัดใดที่ราษฎรมาลงคะแนนให้มากที่สุดจะได้รับรางวัลนั้น ควรจะเปลี่ยนการให้รางวัลเสียใหม่เป็นว่า ผู้ใดที่สามารถชี้ช่องนำจับและเป็นพยานต่อศาล จนสามารถลงโทษนักการเมืองผู้ซื้อเสียง หรือเป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลการกระทำที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง และมีหลักฐานแน่ชัดแล้วจะได้รับรางวัลสร้างสรรค์ประชาธิปไตยจากกระทรวงมหาดไทย

เพราะการให้รางวัลตามวิธีการเดิม นั้น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอาจทำให้เกิด "หลวม" หรือ "ไผ่ไผ่" เพื่อหวังรางวัลก็ได้ และเหตุการณ์อัปยศทางการเมืองเหล่านี้ก็มีเป็นบทเรียนในอดีตมาแล้วทั้งสิ้น

ในส่วนของประชาชนนั้น ควรที่จะมีการชี้แจงและปลุกฝังให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งและระบอบการเมืองการปกครองของชาติ โดยพรรคการเมืองนี้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ เด็กนักเรียน นิสิตนักศึกษา และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่ทางอำเภอจัดให้มีการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครู ทุกเดือนนั้น ในการนี้ทางราชการต้องจัดให้มีการแนะนำชี้ให้ทราบถึงอันตรายของการซื้อเสียงและผลร้ายที่จะติดตามมาในอนาคตจนถึงชั่วลูกชั่วหลาน แล้วขอให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครูในอำเภอนำไปเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

มีบทลงโทษอย่างเด็ดขาดกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครูที่วางตนไม่เป็นกลาง และให้กรรมการปกครองเอาจริงเอาจัง เรื่องการซื้อเสียงอย่างเคร่งครัดในทางปฏิบัติ

นอกจากนั้น กระทรวงมหาดไทยต้องดูแลสอดส่องพฤติกรรมของกลุ่มอิทธิพลท้องถิ่นในฤดูกาลเลือกตั้ง รวมทั้งขอความร่วมมือไปยังมหาเถรสมาคม เพื่อขอให้พระภิกษุ

สามแตรทั่วราชอาณาจักร ให้เป็นกลางในการเลือกตั้ง อย่าทำการอันเป็นคุณเป็นโทษแก่ผู้สมัครคนใด ถ้าปรากฏว่ามีการกระทำผิดช่วยเหลือผู้สมัครคนใดต้องขอจับสึกทันที เพราะที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ทางวัดกิติ ทางหมู่บ้านกิติจะต้องสร้างศาลสร้างกุฏิ ผู้สมัครก็จะช่วยเงินตามที่ทางวัดต้องการ เมื่อช่วยเงินแล้วทางวัด ก็หาทางช่วยเหลือผู้สมัครคนนั้น ให้ได้รับเลือกตั้งวิธีการเช่นว่านี้ควรที่จะหาวิธีป้องกันและแก้ไขให้ได้

สำหรับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ควรที่จะมุ่งเน้นให้ประชาชนทราบถึงอุดมการณ์ ผลงานและนโยบายพรรค จะดำเนินการอย่างไรในสภาผู้แทนราษฎร หลังจากได้รับเลือกตั้งจากประชาชน เพื่อพัฒนาเป็นพรรคการเมืองที่มีมวลชนสนับสนุนแนวทางของพรรคอย่างกว้างขวางพรรคการเมืองควรคัดเลือกผู้สมัครที่มีประวัติทางการเมืองที่ดีงาม มีพฤติกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย กล่าวประกาศนโยบายที่เป็นรูปธรรมให้แก่ชัด และเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็ทำตามที่ได้ให้สัญญาประชาคมโดยไม่บิดพลิ้ว

หากเป็นเช่นว่านี้ ผู้ใดก็ตามจะถือสิทธิ์อะไรมาปฏิวัติรัฐประหารแล้วก็จะได้รับการสวาทจากประชาชน เพราะปัจจุบันนี้คนอีสานเราไม่อนุญาตให้ใครมาฉวยโอกาสทางการเมืองโดยไม่ฟังเสียงที่แท้จริงของเรา เราเห็นว่าทุกฝ่ายในบ้านเมืองควรร่วมมือกันพัฒนาการเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยให้หยิ่งรากลึกและงอกงามต่อไป

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาภาคอีสาน 17 จังหวัด จะรณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียงในการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างกว้างขวางในภาคอีสาน ขอเชิญชวนทุกกลุ่มองค์กรที่มีเจตนารมณ์ร่วมกันต่อต้านพฤติกรรมที่ทำลายประชาธิปไตยเหล่านี้

เราขอประณามนักการเมืองผู้มุ่งเงินทางมาเป็นหน้าอุกฤษฏ์ แม้จะจนจนจกทั้งหลาย และขอให้ประชาชนให้บทเรียนทางการเมืองที่น่าจดจำแก่นักการเมืองที่เห็นแก่ได้ เพื่อจารึกไว้ในประวัติศาสตร์การเมืองจนชั่วลูกชั่วหลานกันเถิด

นายเปรมศักดิ์ เพียยุหะ (เลขาธิการสหพันธ์นิสิตนักศึกษา ภาคอีสาน 17 จังหวัด)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า นิสิตนักศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้แนวโน้มทางการเมืองไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในเรื่องของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ออกมาอย่างเด่นชัด และจากการที่ประชาชนชาวไทยทั้งหมดได้ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งในวันที่ 24

กรกฎาคม 2531 คิดเป็นร้อยละ 63.56 ซึ่งถือได้ว่าเป็นจำนวนไม่มากนัก ทำให้ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

การศึกษาพฤติกรรมในการไปลงคะแนนเสียง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่นักวิชาการทางการเมืองการปกครองจะต้องรับรู้ เพื่อจะทราบถึงจุดอ่อนของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชน และสามารถนำมาแก้ไข เพื่อรณรงค์การเลือกตั้ง ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบขึ้น

ในการศึกษารูปนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษาว่า มีพฤติกรรมเป็นอย่างไร มีการไปใช้สิทธิ์มากน้อยเท่าไร (ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531) และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา โดยจะทำการศึกษานิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหิดลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์รวมของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่มีบทบาทต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์

1. ต้องการประมาณจำนวนนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น จะเห็นได้ว่านักศึกษาได้มีบทบาทที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งยังเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา,อบรม และขัดเกลาทางด้านความคิดในแนวทางประชาธิปไตยมาบ้างแล้ว จึงเป็นที่น่าสนใจว่า นักศึกษาได้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้งซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งกันอย่างไร

2. ต้องการทราบปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร คือ นอกจากการที่นักศึกษาจะได้รับการศึกษา อบรม และขัดเกลาทางด้านความคิดในแนวทางประชาธิปไตย ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นใดบ้างที่สามารถสนับสนุนให้นักศึกษาไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งได้

3. ต้องการพิสูจน์ว่าสัดส่วนของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในสาขาวิชาต่างๆ คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีความแตกต่างกันหรือไม่

4. ต้องการหาสัดส่วนของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ในเขตกรุงเทพมหานครที่
ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

1.3 ขั้นตอนของการศึกษาปัญหาพิเศษ

1. ศึกษาลักษณะของปัญหาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เคยทำมาแล้ว รวมทั้ง
บทความและข้อแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาพิเศษช่วงระยะเวลาก่อนที่จะมีการ
เลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 จากหนังสือพิมพ์ และนิตยสารทางการเมืองต่างๆ
เป็นต้น

2. กำหนดขอบเขตของปัญหาพิเศษ

3. วางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอน รวมทั้งวางแผนวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้
คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4. กำหนดลักษณะวิธีการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารเป็นตัวแทนของประชากร
ที่สนใจศึกษา

5. สร้างแบบสอบถามฉบับทดลอง

6. ใช้แบบสอบถามฉบับทดลอง ทำ Pilot survey กับหน่วยตัวอย่าง ซึ่งมีคุณสมบัติ
เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร แล้วคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7. ปรับปรุงแบบสอบถามฉบับทดลองอีกครั้งหนึ่ง แล้วทำ Pilot survey กับหน่วย
ตัวอย่าง ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร แล้วคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(ทำเหมือนข้อ 6)

8. เมื่อได้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานครั้งที่สองแล้ว ให้นำไปเปรียบเทียบกับค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานที่คำนวณได้ในครั้งที่หนึ่ง ถ้าค่าทั้งสองใกล้เคียงกัน ก็นำเอาแบบสอบ
ถามนั้นไปปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้เลย แต่ค่าส่วนเบี่ยง
เบนทั้งสองยังไม่ใกล้เคียงกันให้ปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วทำ Pilot survey อีก จน
กว่าจะได้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ใกล้เคียงกับครั้งก่อนหน้านี้ จึงจะนำแบบสอบถามนั้น
มาปรับปรุงครั้งสุดท้ายก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

9. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล (Primary data) โดยใช้วิธี Quota sampling

10. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+
เพื่อให้คำตอบตามวัตถุประสงค์

11. สรุปผลการวิเคราะห์

1.4 ขอบเขตของปัญหา

1. นักศึกษา จะต้องเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิดของเอกชนและรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครและเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

2. มหาวิทยาลัย จะต้องเป็นมหาวิทยาลัยเปิดทั้งเอกชนและรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร (ดังปรากฏในภาคผนวก ค)

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร หมายถึง นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเปิดทั้งเอกชนและรัฐบาลต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกผู้แทนราษฎรในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยเปิดทั้งเอกชนและรัฐบาลต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยเปิดของภาครัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สาขาสังคมศาสตร์ หมายถึง คณะวิชาดังต่อไปนี้ คือ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์&บริหารธุรกิจ

สาขามนุษยศาสตร์ หมายถึง คณะวิชาดังต่อไปนี้ คือ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์&สื่อสารมวลชน คณะสังคมวิทยา&มนุษยวิทยา คณะพลศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะจิตรกรรมประติกรรม&ภาพพิมพ์ คณะโบราณคดี คณะมัณฑนศิลป์ คณะอักษรศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

สาขาวิทยาศาสตร์ หมายถึง คณะเกษตรศาสตร์ คณะประมง คณะวนศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์(สถิติและคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมการเกษตร คณะพาณิชยศาสตร์&การ

บัญชี(ภาคสถิติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) คณะวิทยาศาสตร์&เทคโนโลยี คณะแพทยศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะทันต
แพทยศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์

1.6 ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบจำนวนนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 โดยประมาณ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งอันเป็นสิ่งสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด และยังแสดงถึงบทบาทของนักศึกษาที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน อันจะทำให้สามารถคาดอนาคตประชาธิปไตยของประเทศไทยต่อไปได้

2. ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะได้นำเอาปัจจัยที่มีผลต่อการไปเลือกตั้งของนักศึกษานั้น มาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบเลือกตั้งในประเทศไทย ทั้งทางด้านการรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมากขึ้น และการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นด้วย เป็นต้น อันเป็นการที่จะทำให้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย สมบูรณ์แบบ

3. ทำให้ทราบว่าการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษาคือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแตกต่างกันหรือไม่

4. สามารถเปรียบเทียบสัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงระยะเวลา 50 กว่าปีที่ผ่านมาเป็นระยะที่ประเทศไทยได้ใช้ระบอบประชาธิปไตยในการปกครองประเทศ และเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า " การเลือกตั้ง " เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการปกครองประเทศด้วยระบอบนี้ แต่จากสถิติที่ผ่านมา ปรากฏว่าคนไทยยังไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งเป็นจำนวนที่นับได้ว่าไม่มากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า สาเหตุส่วนใหญ่อยู่ที่ปัญหากระบวนการเรียนรู้หรืออบรมทางสังคมไทยตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ที่ไม่เอื้ออำนวยให้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีนักวิชาการที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยหลายกลุ่มโดยมีการศึกษาทั้งทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยในกลุ่มประชากรต่างๆ กันศึกษานฤติกรรมของประชาชนไทยในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งจากประชากรหลายกลุ่ม ซึ่งทำให้ได้ความรู้ในเรื่องนี้พอสมควร จะสรุปรายงานการวิจัยในอดีตได้ดังนี้

สุจิต บุญบงการ (2511 : 27-60)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยตั้งสมมติฐานว่า ผู้มีการศึกษาสูงย่อมมีความสนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ สุจิตเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรเป็นสถาบันที่ทำลายล้างค่านิยมเก่าๆ ของสังคม แต่กลับพบว่า การสังคมประกิตทางการเมืองจากครอบครัวและจากสังคมโดยทั่วไปยังมีส่วนกำหนดทัศนคติทางการเมืองของนิสิตอยู่ แม้จะได้รับการศึกษาที่มีเนื้อหาแบบประชาธิปไตย ผลการวิจัยสรุปว่า ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตมี 2 ลักษณะปนกันอยู่คือ ลักษณะอำนาจนิยมและลักษณะประชาธิปไตยพอๆ กัน แต่ค่อนข้างเอียงไปทางอำนาจนิยม สาเหตุเพราะ

มหาวิทยาลัยขาดความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการมีน้อย และมีนโยบายการศึกษาที่ขาดความตั้งใจจริงที่จะสร้างนิสิตให้เป็นผู้มีปัญญาและมีความคิดอ่านกว้างขวาง นิสิตเป็นเพียงนักปฏิบัตินิยมที่มุ่งเพียงให้ได้รับปริญญาไม่สนใจการออกไปปรับปรุงสังคม

ลำเนาวิ ขจรศิลป์ (2514)

ทำการศึกษาทัศนคติทางเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตที่เรียนทางด้านศิลปศาสตร์ จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่านิสิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์
2. เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ 4 แล้ว ปรากฏว่าระดับทัศนคติมั่นคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง
3. พบว่านิสิตชายมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดีกว่านิสิตหญิงอย่างไรก็ตาม การศึกษานี้เน้นทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างเดียว แต่ที่สำคัญคือ ผลการวิจัยที่เน้นว่านิสิตชั้นปี 4 และชั้นปีที่ 1 ไม่มีความแตกต่างในด้านความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย แสดงว่าการสังคมประกิตทางการเมืองในมหาวิทยาลัยไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษา

ทินพันธ์ นาคะตะ (2515)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษา 6 สถาบัน เขาแบ่งนักศึกษออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ทางสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการทหาร ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมและประชาธิปไตยพอ ๆ กันในระดับสูงพอสมควร ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา
2. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติทางการเมืองทั้ง 2 แล้ว พบว่า มีลักษณะอำนาจนิยมสูงกว่าประชาธิปไตยนิดหน่อย
3. ในเรื่องระดับชั้นปีนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมสูงกว่าชั้นปีที่ 1

4. ในเรื่องสาขาวิชาที่เรียนนั้น

- นักศึกษาที่เรียนทางทหาร มีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมสูงสุด
- นักศึกษาที่เรียนทางวิทยาศาสตร์ มีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจ
- นักศึกษาที่เรียนทางสังคมศาสตร์ มีทัศนคติทางการเมืองอยู่ระหว่าง

กลางของทั้ง 2 ขั้ว

เขาอธิบายว่า นักศึกษาที่เรียนทางสังคมศาสตร์ มีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมากกว่าแบบประชาธิปไตยเล็กน้อย เพราะการศึกษาในด้านนี้ เตรียมคนเข้ารับราชการ การศึกษาในมหาวิทยาลัยมีส่วนทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกรับรู้ได้ว่า อุดมคติกับความจริงทางการเมืองมันต่างกัน ส่วนนักศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งเป็นข้าราชการในภายหน้า ทัศนคติทางการเมืองจึงน้อยกว่า ส่วนเรียนทางทหารนั้นมักจะ มีลักษณะชอบเผด็จการมาก เพราะได้รับการสังคมประภคที่เน้นการเคารพเชื่อฟัง

อภิรัตน์ ธัญญสิริ (2518)

ศึกษาคำนิยมของนักศึกษาชั้นนำบางกลุ่ม บทบาททางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองไทยหลัง 14 ตุลาคม 2516 สาเหตุที่เขาศึกษาเรื่องนี้เพราะเขาพบว่ามีลักษณะสังคมไทยอย่างหนึ่ง คือ พยายามหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งไม่ว่าจะเป็นระดับใดของสังคม แต่จะพยายามประนีประนอม จุดนี้เป็นสิ่งสำคัญที่กีดขวางการพัฒนาไปสู่แนวทางประชาธิปไตย เพราะความรู้สึกนี้จะไม่กล้าเผชิญข้อขัดแย้ง ซึ่งจะเปิดทางให้ผู้ฉวยโอกาสทางการเมืองเข้าครอบงำประเทศโดยอ้างว่าเพื่อความปลอดภัยของประเทศชาติ เขาจึงศึกษาถึงทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาไทยบางกลุ่ม เช่น สมาชิกสภานักศึกษาว่าจะมีความเห็นในเรื่องการพยายามหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งอย่างไรบ้าง ผลปรากฏว่า หลัง 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นช่วงที่ประชาธิปไตยเบ่งบานนั้น สมาชิกสภานักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความตื่นตัวทางการเมือง แต่เมื่อเกิดข้อขัดแย้งขึ้น พวกสมาชิกสภานักศึกษานี้ไม่เห็นด้วยกับการเดินขบวนประท้วง เพราะจะทำให้พลังนอกระบบแทรกเข้ามา

กอบแก้ว สว่างยิ่ง (2519)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยดูว่า มีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดี ต่อการเมือง (Positive & Negative) และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษา ความสนใจทางการเมืองของ บิดา มารดา รายได้ของครอบครัว เธออ้างถึง Saenger 1954, Lazarsfeld et, al. 1944 ว่าได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางสังคม เศรษฐกิจกับการเมือง พบว่า บุคคลที่มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง จะมีความสนใจเข้าเกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าผู้มีสภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

ส่วนในเรื่องเพศนั้น พบว่า เพศชายมีความสนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ คนที่มีบุคลิกแบบแสดงออก (Extrovert) จะมีความสนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกที่มีบุคลิกแบบเก็บตัว

ในการศึกษานั้นจะเลือกเฉพาะนักศึกษาระดับปีที่ 1 เพราะนักศึกษาต้องเรียนหลักสูตรพื้นฐานของมหาวิทยาลัยเหมือนกัน และเพิ่งสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ จึงคาดว่าจะมีประสบการณ์ และความรู้ทางการเมืองในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาที่บิดามารดาสนใจต่อการเมืองสูง ไม่ว่าจะรายได้ครอบครัวจะสูงหรือต่ำจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองสูงด้วย
2. นักศึกษาที่บิดามารดาสนใจต่อการเมืองต่ำ ไม่ว่าจะรายได้ครอบครัวจะสูงหรือต่ำ จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเมือง
3. นักศึกษาที่มีระดับรายได้ครอบครัวสูง และบิดามารดาสนใจการเมืองต่ำ จะมีทัศนคติที่ไม่ดีมากกว่ามีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง
4. นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง
5. รายได้ของครอบครัวที่มีต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี

เรืออากาศโทไกรวุธ จีระบุตร (2519)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาไทย โดยเขามุ่งศึกษาว่านักศึกษาไทยโดยส่วนรวมมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือแบบอำนาจนิยม โดยใช้

ตัวแปรต้น เพื่อดูความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองและต้องการ เปรียบเทียบกับการศึกษาของ ทินพันธ์ นาคะตะ ซึ่งได้ทำการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้เมื่อ 5 ปีที่แล้วว่าผลเป็นอย่างไร สรุปผลงานวิจัยแล้วพบว่า นิลิตโดยทั่วไปมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความสำคัญในหน้าที่พลเมือง มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และมีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมในระดับต่ำ นิลิตชายส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่านิลิตหญิง และมีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่าเพศหญิง ในเรื่องระดับการศึกษานั้นยิ่งมีการศึกษาในชั้นปีที่สูงขึ้นจะมีลักษณะทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและแบบอำนาจนิยมลดลง แต่ก็ยังมีความสำคัญในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง และความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ในเรื่องสาขาวิชานั้นนิลิตที่เรียนด้านสังคมศาสตร์จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสำคัญในหน้าที่พลเมือง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกเรียนทางวิทยาศาสตร์ กับทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่าพวกเรียนทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้จากการเปรียบเทียบกับการศึกษาของ ทินพันธ์ พบว่านิลิตมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสำคัญในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิลิตเมื่อ 5 ปีที่แล้ว และมีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่านิลิตสมัยดังกล่าวมาก

การที่ผลงานวิจัยของ เรืออากาศโทไกรวูธ ต่างกับของ ทินพันธ์ อาจเป็นเพราะได้ทำการศึกษาในสมัยที่สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองแตกต่างกับสมัยของอาจารย์ทินพันธ์นั้น ประเทศถูกปกครองโดยระบบอำนาจนิยม ส่วนเรืออากาศโทไกรวูธ ทำการศึกษาในระยะที่ประเทศถูกปกครองโดยระบบอำนาจนิยม ส่วนเรืออากาศโทไกรวูธ ทำการศึกษาในระยะที่ประเทศมีระบอบการปกครองที่เอื้ออำนวยต่อระบบประชาธิปไตยมากกว่า

สมศักดิ์ ส่งสัมพันธ์ (2519)

ศึกษาเรื่องนิลิตนักศึกษากับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วิทยานิพนธ์เล่มนี้ออกมาในปี 2519 แต่ทำการสำรวจในปี 2516-2517 เขาศึกษาลักษณะ

ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตจุฬาฯ ชั้นปีที่ 4 จากคณะรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ครุศาสตร์ อักษรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า การสังเกตพฤติกรรมทางการเมืองในโรงเรียนมัธยมช่วยให้นิสิตมีความรู้ และเชื่อมั่นต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยเล็กน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตส่วนหนึ่งสนับสนุนรูปแบบเผด็จการแบบอำนาจของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีประสิทธิภาพแต่พวกเขาไม่สนับสนุนให้ตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ แต่จะยอมรับพรรคคอมมิวนิสต์ที่ชนะการเลือกตั้ง นิสิตอีกส่วนหนึ่งสนับสนุนรูปแบบประชาธิปไตยโดยมักจะมีความทบทวนในชมรมวิชาการ มีส่วนในการประท้วงผู้บริหารมหาวิทยาลัย เดินขบวนเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ต้องการให้สิทธิ์เลือกตั้ง แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นจะเข้าเล่นการเมืองโดยตรง นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่า สังคมไทยไม่มีความยุติธรรม ยอมรับตนเองมีลักษณะชาตินิยมซึ่งสิ่งเหล่านี้จะผลักดันให้นิสิตเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการศึกษาสรุปว่า นิสิตมีลักษณะทัศนคติทางการเมืองปนกับประชาธิปไตย และแบบอำนาจนิยมพอ ๆ กัน

ทรงศนีย์ ปัจจุบัน (2519)

ศึกษาการสังเกตพฤติกรรมทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย ผลการวิจัยพบว่า ระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ายังไม่เป็นสถาบันที่จะเสริมสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพราะโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ ทำให้ขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานและทางวิชาการ คือ ไม่สนับสนุนให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม ไม่ให้วิพากษ์วิจารณ์ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงถึงลักษณะทัศนคติแบบอำนาจนิยม แต่ในขณะเดียวกัน เขาก็ยังมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับพอ ๆ กัน เพราะการรับเอาแนวคิดตะวันตกในเรื่องรูปแบบการปกครองมาบรรจุในหลักสูตร อย่างไรก็ตามจากลักษณะการสังเกตภายในโรงเรียนที่เน้นลักษณะอำนาจนิยม คือ ให้เชื่อฟัง ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดตามผู้อาวุโส โดยไม่มีการโต้แย้ง ทำให้ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมีสูงกว่าประชาธิปไตยเล็กน้อย นอกจากนี้การนำเอาตัวแปรต้น เรื่องระดับชั้นปี อาชีพบิดามารดา มาดูถึงความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมเหมือนกับผู้เรียนชั้นต่ำกว่า ส่วนเรื่องอาชีพบิดามารดานั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองเลย

มณูญ คีรีวรรณ (2519)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนของกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่จะปกครองในรูปแบบเผด็จการ ถึงแม้จะสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนกันดีอยู่ดีก็ตาม แสดงถึงว่าเขาสนใจเรื่องสิทธิเสรีภาพมากกว่าเรื่องอื่น เนื่องจากแนวความคิดสมัยใหม่ของชาวตะวันตก เกี่ยวกับรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้แพร่หลายเข้ามา โดยมีการถ่ายทอดผ่านกระบวนการศึกษาแบบใหม่ แต่อย่างไรก็ดีลักษณะอำนาจนิยมก็ยังแฝงอยู่พอ ๆ กัน

สุพาสน์ ทัทภมาน (2519)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ผลพบว่านายทหารพวกนี้มีทัศนคติทางการเมืองแบบเสรีนิยมค่อนข้างต่ำ และนายพันที่อายุน้อยจะมีทัศนคติทางการเมืองแบบเสรีนิยมมากกว่านายพันที่อายุมากกว่า และยังพบอีกว่า นายพันที่บิดาเป็นทหารเรือ ข้าราชการพลเรือนจะมีลักษณะอนุรักษนิยมมากกว่าอาชีพอื่น

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวาน (2521)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย นักศึกษาปริญญาโทสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนคติทางการเมืองแบบผสม คือแบบประชาธิปไตยค่อนข้างสูงและแบบอำนาจนิยมในระดับกลางค่อนข้างต่ำ ตลอดจนมีระดับความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองสูง และมีการนำเอาตัวแปรอิสระ เช่น เพศ อายุ สาขาวิชา ฯลฯ มาพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะทัศนคติทางการเมือง ผลพบว่า นักศึกษาเพศชายมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่านักศึกษาเพศหญิง และเมื่อมีอายุมากขึ้น จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยลดลง และนักศึกษาที่เรียนทางสังคมศาสตร์จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าพวกที่เรียนวิชาชีวะและเทคนิค

ธาดา อังศุโชติ (2521)

ศึกษาคูมในภาพของเด็กนักเรียนไทยต่อรัฐบาลว่า ตัวแปรต้น เช่น เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - จำนวนที่นั่งร่วม บิдамารดา ลำดับที่ของการเป็นบุตร ความรักความอบอุ่นในครอบครัว ประเภท ของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนทางการเมือง และความหยาบเหยียดทางการเมือง การเมือง และสังคมของเด็กอย่างไร นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความสนับสนุนทางการเมือง และความหยาบเหยียดทางการเมืองและสังคมอีกด้วย ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีนโยบายในด้านการสนับสนุนต่อรัฐบาลโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูง และมีการหยาบเหยียดทางการเมืองและสังคมในเกณฑ์ปานกลาง การสนับสนุนทางการเมืองและสังคมในเกณฑ์สูง และมีการหยาบเหยียดทางการเมืองและสังคมในเกณฑ์ปานกลาง การสนับสนุนทางการเมืองและสังคมในเกณฑ์ปานกลาง การสนับสนุนทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการหยาบเหยียดทางสังคมไปในทางลบและอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ ส่วนความหยาบเหยียดทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการหยาบเหยียดทางสังคมไปในทางบวก และอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ

ชวลิต ภัยลี (2522)

ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน พบว่า โครงสร้างของโรงเรียนนักเรียนนายร้อยตำรวจนั้นมีลักษณะ เอื้ออำนวยต่อลักษณะทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยม เพราะขาดความเป็นอิสระในการบริหารงาน นโยบายต่าง ๆ มาจากเบื้องบน หลักสูตรมุ่งพัฒนาความรู้ในด้านวิชาชีพมากจนทำให้ความรู้ด้านอื่นน้อยไป เช่น ทางสังคมศาสตร์ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนระบบประชาธิปไตย นอกจากนี้วิชาการสอนก็เป็นลักษณะที่ให้ความรู้ฝ่ายเดียว เน้นให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย ไม่สนับสนุนให้มีความคิดริเริ่มอย่างเสรี สิ่งเหล่านี้แสดงถึงลักษณะอำนาจนิยมอย่างไรก็ดีเนื่องจากอิทธิพลของการศึกษาตะวันตก เรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ถูกบรรจุในหลักสูตร ทำให้มีลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองรวมอยู่ด้วย แต่อยู่ในระดับต่ำกว่าอำนาจนิยม

นอกจากนี้การนำเอาตัวแปรเรื่องอาชีพบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ชั้นปีที่ศึกษา มาดูความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง พบว่า อาชีพของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง แต่ชั้นปีที่ศึกษานั้นไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง

สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2524)

ศึกษาการสังคมประภคิตทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร โดยเอาตัวแปรอิสระ คือ เพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มาดูความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือ ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีระดับความสนใจทางการเมืองต่ำ มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองค่อนข้างสูง มีความไว้วางใจทางการเมืองปานกลาง นักเรียนชายมีระดับความไว้วางใจทางการเมืองสูงกว่านักเรียนหญิง และยิ่งศึกษาในชั้นปีที่สูงขึ้นจะยิ่งมีความสนใจทางการเมืองสูงขึ้น มีความรู้สึกมีสมรรถนะสูง แต่มีความไว้วางใจในการเมืองลดลง ส่วนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเลย

พิทยา เศรษฐนิทยากุล (2530)

พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจากสื่อโฆษณาชนิดต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่างกัน โดยแบ่งกลุ่มสื่อโฆษณาดังกล่าวออกเป็น 2 ประเภท ตามอิทธิพลที่มีต่อการรับรู้ของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งดังนี้

1. สื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลสูง หมายถึงสื่อโฆษณาที่สามารถเข้าถึงผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งได้ดี เช่น โฆษณาทางวิทยุที่สามารถได้ยินเสียงรถเร่โฆษณาเป็นต้น สื่อโฆษณาประเภทนี้ก็คือ สื่อโฆษณาทางอากาศทั้งหลาย (on the air media) รวมทั้งอาสาสมัครที่มาให้ข่าวสารทางการเมือง แก่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งถึงบ้าน

1.1. โฆษณาหาเสียงทางวิทยุ

1.2. โฆษณาหาเสียงทางโทรทัศน์

1.3. การแนะนำของอาสาสมัคร

1.4. การตระเวนของรถเร่หาเลี้ยง

* ประชากรตัวอย่างรับรู้โฆษณาี้ประมาณ 86 คน ร้อยละ 32.5

2. สื่อโฆษณาอิทธิพลต่ำ หมายถึงสื่อโฆษณาที่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะต้องให้ความสนใจและจะต้องมีความสามารถในการเข้าใจรายละเอียดของข่าวสารเป็นพิเศษด้วย เช่น ต้องอ่านหนังสือออก

2.1. ป้ายโฆษณาตามท้องถนน

2.2. ใบปลิวที่ส่งถึงบ้าน หรือที่ทำงาน

2.3. การโฆษณาทางหน้าหนังสือพิมพ์

* ประชากรตัวอย่างรับรู้โฆษณาี้ประมาณ 165 คน ร้อยละ 62.5

ตารางที่ 2.1 แสดงพฤติกรรมกรรับรู้ของกลุ่มผู้ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

สื่อโฆษณา	จำนวน (คน)	เปอร์เซ็นต์	+-----+
แผ่นป้าย	29	34.5	XXXXXXXXXXXXXXXXXX
วิทยุ	0	0	I
โทรทัศน์	11	13.1	XXXXXX
ใบปลิว	24	28.6	XXXXXXXXXXXXXXXXXX
อล.	5	6.0	XXXX
นสพ.	8	9.5	XXXXXX
รถเร่	5	6.0	XXXX
อื่น ๆ	2	2.4	IX
			+-----+
รวม	84	100.0	10 20 30 40 50

ในกลุ่มประชากรตัวอย่างกลุ่มนี้ แม้ว่าป้ายโฆษณาจะยังมีความสำคัญสูงสุดคือ ร้อยละ 34.5 ก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่า ใบปลิวก็มีความสำคัญต่ำกว่าไม่มากนัก เพราะ

คนกลุ่มนี้รับรู้จากใบปลิวถึงร้อยละ 28.6 ซึ่งแสดงว่า คนกลุ่มนี้มีความสนใจใคร่ติดตามข่าวสารทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ มากนัก เพราะใบปลิวเป็นสิ่งพิมพ์ที่ไม่ชวนอ่านเหมือนกับสื่อประเภทอื่น ๆ เพราะไม่มีเนื้อหาลักษณะที่เป็นบันเทิงคดี แต่จะเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ซึ่งผู้อ่านจะต้องมีความสนใจในด้านนี้เป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้วเท่านั้น จึงจะให้ความสนใจอ่านจนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากใบปลิวนั้นได้ ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในกลุ่มผู้มีการศึกษาที่แตกต่างกันนั้นจะให้ความสนใจ และรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อที่แตกต่างกันด้วย

2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 แผนแบบการเลือกตัวอย่าง

ในการเลือกตัวอย่างจากประชากรเพื่อนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลอาจทำได้ 2 วิธีใหญ่ๆ คือ

ก. การเลือกตัวอย่างชนิดที่ไม่ทราบโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่าง (Non probability sampling) เช่น เลือกตัวอย่างโดยการเจาะจงหน่วยที่ต้องการ (Purposive sampling) ผู้เลือกตัวอย่างโดยวิธีนี้ส่วนใหญ่ต้องการความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือเลือกโดยการกำหนดคุณสมบัติของหน่วยที่จะถูกเลือกเป็นตัวอย่างไว้ล่วงหน้า (Quota sampling) เช่น ต้องการตัวอย่างข้าราชการ 100 คน ลูกจ้างบริษัท 80 คน และนิสิตนักศึกษา 150 คน เลือกใครก็ได้ที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างบริษัท และนิสิตนักศึกษาให้มีจำนวนครบตามที่กำหนดไว้ การเลือกตัวอย่างโดยวิธีเจาะจงหรือกำหนดคุณสมบัติของผู้ถูกเลือกไว้ล่วงหน้านี้ ผู้สำรวจจะไม่ทราบโอกาสแต่ละหน่วยตัวอย่างจะถูกขึ้นมาเลือกขึ้นมา ซึ่งจะมีผลทำให้ไม่สามารถวัดความถูกต้องหรือความเชื่อถือได้ของค่าประมาณจากตัวอย่าง ดังนั้นการเลือกตัวอย่างวิธีนี้จึงไม่สามารถบอกได้ว่าค่าประมาณจากตัวอย่างที่ใช้แทนค่าจริงมีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงไร แต่อย่างไรก็ดี การเลือกตัวอย่างโดยการเจาะจงอาจใช้ได้ผลดีในกรณีที่ลักษณะของสิ่งที่สนใจศึกษาพบได้น้อยในประชากร เช่น ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ หรือ การเลือกตัวอย่างโดยการกำหนดคุณสมบัติของหน่วยที่จะถูกเลือกเป็นตัวอย่างไว้ล่วงหน้า

สามารถประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการสร้างกรอบตัวอย่างเพื่อใช้ในการเลือกตัวอย่างได้มาก นอกจากนี้หากสามารถกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะถูกเลือกได้อย่างเหมาะสม ค่าประมาณจากตัวอย่างจะมีความถูกต้องเชื่อถือได้มาก

ข. เลือกตัวอย่างชนิดที่ทราบโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่าง (Probability sampling) เช่น เลือกโดยการสุ่ม(Random) ซึ่งโอกาสที่แต่ละหน่วยในประชากรจะถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างมีเท่าๆ กัน หรือเลือกโดยที่แต่ละหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างไม่เท่ากัน กล่าวคือหน่วยใดในประชากรที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือมีความสำคัญมากกว่าจะมีโอกาสถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างมากกว่าหน่วยในประชากรที่มีขนาดเล็กกว่าหรือมีความสำคัญน้อยกว่า เช่น ในการเลือกจังหวัดของประเทศไทยมาเป็นตัวอย่างในการสำรวจพืชผลทางการเกษตร จังหวัดที่มีเนื้อที่มากกว่าควรมีโอกาสถูกเลือกมากกว่าจังหวัดที่มีเนื้อที่น้อยกว่า หรือในการสำรวจความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลปัจจุบัน คณะที่มีนักศึกษามากกว่าควรมีโอกาสถูกเลือกมาเป็นตัวอย่างมากกว่าคณะที่มีนักศึกษาน้อยกว่า เป็นต้น การเลือกตัวอย่างชนิดที่ทราบโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างนี้ สามารถคำนวณหาความแปรปรวนของค่าประมาณต่างๆ ที่ใช้วัดความถูกต้องหรือความเชื่อถือได้ของข้อมูลได้ ดังนั้นในทางปฏิบัติ จึงนิยมใช้การเลือกตัวอย่างชนิดนี้มากกว่าชนิดที่ไม่ทราบความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างชนิดที่ทราบโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยจะถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างนี้ยังแบ่งได้เป็นการเลือกตัวอย่างแบบแทนที่ (Sampling with replacement) และการเลือกตัวอย่างแบบไม่แทนที่ (Sampling without replacement)

การเลือกตัวอย่างแบบแทนที่ คือ การเลือกตัวอย่างออกมาจากประชากรทีละตัวอย่าง โดยที่ตัวอย่างที่ถูกเลือกมาแล้วมีโอกาสถูกเลือกซ้ำขึ้นมาอีกได้ เช่น ในการเลือกตัวอย่างผู้ที่เป็นโรคมะเร็งซึ่งกำลังรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลศิริราชมาศึกษาจำนวน 25 ราย ในจำนวนตัวอย่างทั้ง 25 รายนี้ อาจจะมีคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน ซึ่งอาจถูกเลือกมาเป็นตัวอย่าง 2 ครั้งหรือมากกว่า เช่น ถ้ามีผู้ที่ เป็นมะเร็ง 2 คน ถูกเลือกมาเป็นตัวอย่าง 2 ครั้ง จำนวนผู้ที่ เป็นโรคมะเร็งที่นำมาศึกษาจะเหลือเพียง 23 คนเท่านั้น

การเลือกตัวอย่างแบบไม่แทนที่ คือ การเลือกตัวอย่างออกมาจากประชากรทีละตัวอย่าง โดยที่ตัวอย่างที่เลือกมาแล้วไม่มีโอกาสถูกเลือกซ้ำขึ้นมาอีก หรือเป็นการเลือกตัวอย่างทั้งหมดออกมาจากประชากรครั้งเดียวพร้อมๆ กัน ในทางทฤษฎีสามารถพิสูจน์ได้ว่า การเลือกตัวอย่างแบบไม่แทนที่ ให้ค่าประมาณที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้มากกว่าการเลือกตัวอย่างแบบแทนที่ ทั้งนี้ เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างเดียวหลายครั้ง ไม่เกิดประโยชน์ในแง่ของความเป็นตัวแทนที่ดีของทุกหน่วยในประชากรนั้น

การเลือกตัวอย่างชนิดที่ทราบโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยจะถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างที่นิยมใช้กันทั่วๆ ไปมี 3 ชนิด คือ

1. การเลือกตัวอย่างโดยสุ่ม (Random sampling)
2. การเลือกตัวอย่างโดยมีการแบ่งพวก (Stratified sampling)
3. การเลือกตัวอย่างหลายชั้น (Multi-stage sampling)

สำหรับการเลือกตัวอย่างโดยการแบ่งเป็นพวก และการเลือกตัวอย่างหลายชั้น อาจจะใช้วิธีการเลือกตัวอย่างจากแต่พวกหรือแต่ละชั้น โดยให้โอกาสที่แต่ละหน่วยในแต่ละพวกหรือแต่ละชั้นถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างมีเท่าๆ กัน หรือมีมากน้อยตามความสำคัญของหน่วยนั้นๆ ก็ได้ แต่ในที่นี้จะเน้นเฉพาะกรณีทีแต่ละหน่วยในประชากรมีโอกาสถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างเท่าๆ กันเท่านั้น เนื่องจากการเลือกตัวอย่างตามความสำคัญของแต่ละหน่วยในประชากรส่วนใหญ่จะเสียค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละหน่วยในประชากรใช้ในการเลือกตัวอย่างด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้สำรวจสามารถหาน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละหน่วยในประชากรได้อย่างถูกต้องหรือใกล้เคียงความจริง ค่าประมาณที่ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบนี้จะมีความถูกต้องและเชื่อถือได้มากกว่าค่าประมาณที่ได้จากการเลือกหน่วยตัวอย่างโดยการสุ่ม ความถูกต้องและเชื่อถือได้ของค่าประมาณที่ได้จากทั้งสองวิธีนี้จะแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละหน่วยในประชากร เป็นสำคัญ เช่น ประชากรประกอบด้วยโรงเรียนเอกชนทั้งหมดที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้สำรวจต้องการเลือกโรงเรียนหนึ่งมาเป็นตัวอย่างถ้าน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละโรงเรียนวัดด้วยจำนวนนักเรียน การเลือกตัวอย่างต้องให้แต่ละโรงเรียนมีโอกาสถูกเลือกขึ้นมาตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้นๆ กล่าวคือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก มีโอกาสถูก

เลือกขึ้นมามากกว่า โรงเรียนที่มีจำนวนน้อยกว่า จะให้ค่าความประมาทที่มีความถูกต้องและ เชื่อถือได้มากกว่าการสุ่มโรงเรียนมาเป็นตัวอย่าง แต่ถ้าจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน ใกล้เคียงกันแล้ว ค่าประมาทที่ได้จากการเลือกตัวอย่างทั้งสองวิธีจะใกล้เคียงกันมาก

2.2.2 การเลือกตัวอย่างโดยแบ่งเป็นพวก(Stratified sampling)

การสุ่มตัวอย่างโดยวิธีนี้จะเป็นการแบ่งประชากรออกเป็นส่วน ๆ แต่ละส่วน เรียกว่าชั้นภูมิ(Stratum) โดยจะพยายามจัดให้หน่วยตัวอย่างที่อยู่ในชั้นภูมิเดียวกันมีความ คล้ายคลึงกันมากที่สุดและต่างชั้นภูมิให้มีความแตกต่างกันมากที่สุด จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง ออกมาจากชั้นภูมิทุก ๆ ชั้นภูมิ แต่ละชั้นภูมิไม่จำเป็นต้องมีขนาดตัวอย่างเท่ากันหมด ดังนั้น ในการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิจึงยึดถือขนาดของชั้นภูมิเป็นเกณฑ์ในการกำหนดน้ำหนัก หมายความว่าชั้นภูมิใดมีขนาดใหญ่ก็จะจัดให้มีการสุ่มตัวอย่างมากกว่าชั้นภูมิที่มีขนาดเล็กกว่า

สมมติแบ่งประชากรออกเป็น k ชั้นภูมิ ซึ่งแต่ละชั้นภูมิมีขนาดตัวอย่าง $N_1, N_2, N_3, \dots, N_k$ ตามลำดับ และมี N แทนจำนวนประชากรที่สนใจศึกษาทั้งหมด

$$\text{ดังนั้นจะได้} \quad \sum_{i=1}^k N_i = N$$

ทำการสุ่มตัวอย่างขนาด $n_1, n_2, n_3, \dots, n_k$ จาก stratum ต่างๆ ตามลำดับ

จะได้
$$\sum_{i=1}^k n_i = n$$
 (n แทนจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่สุ่ม จากประชากร N)

ดังนั้นขนาดตัวอย่างที่ควรเลือกมาจากแต่ละชั้นภูมิจะเป็นดังนี้

$$n_i = (N_i/N) * n$$

เมื่อ n_i แทนขนาดตัวอย่างที่จะเลือกมาจากแต่ละชั้นภูมิที่ i ($i=1, 2, \dots, k$)
 N_i แทนจำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละชั้นภูมิที่ i

2.2.3 การแจกแจงความถี่(Frequency distribution)

การแจกแจงความถี่เป็นการจัดข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ให้อยู่เป็นกลุ่ม ๆ หรือเป็นการจำแนกข้อมูลตามลักษณะต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการนำไปวิเคราะห์ในกรณีที่มีผู้ รวบรวมข้อมูลเป็นจำนวนมากและข้อมูลเหล่านั้นมีค่าซ้ำกันอยู่มาก การแจกแจงความถี่ของข้อมูล

ดังกล่าวจะสามารถทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากข้อมูลอยู่ในรูปตารางที่รัดกุมและง่ายต่อการนำไปใช้ โดยทั่วไปการแจกแจงความถี่ของข้อมูลทำได้ 2 วิธี คือ การแจกแจงความถี่สำหรับค่าแต่ละค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมดของลักษณะที่สนใจกับการแจกแจงความถี่สำหรับค่าในแต่ละช่วงหรืออันตรภาคชั้น (Class interval) ของลักษณะที่สนใจ

ก. การแจกแจงความถี่ของค่าแต่ละค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมด

การแจกแจงความถี่ชนิดนี้ ใช้กับข้อมูลที่มีค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมดของลักษณะที่สนใจไม่มากนัก หรือเป็นการจำแนกข้อมูลตามลักษณะต่าง ๆ ที่มีจำนวนลักษณะไม่มาก เช่น การแจกแจงความถี่ของจำนวนนักเรียนหญิงชั้นประถม 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งตามวันที่เกิดในสัปดาห์ คือ จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์ และ อาทิตย์ การแจกแจงความถี่ของผู้ชั้บรถยนต์ที่เกิดอุบัติเหตุในรอบเดือนที่ผ่านมาจำแนกตามเพศ คือ ชายและหญิง การแจกแจงความถี่ของคณิการจำแนกตามประเภทของความนิการ ฯลฯ

ข. การแจกแจงความถี่ของค่าในแต่ละช่วงหรืออันตรภาคชั้น

การแจกแจงความถี่ชนิดนี้ใช้กับข้อมูลที่มีค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมดของลักษณะที่สนใจศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งการแจกแจงความถี่สำหรับแต่ละค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมด จะทำให้เสียเวลาในการรวบรวมข้อมูลให้อยู่เป็นกลุ่ม หรือเสียเวลาในการจำแนกข้อมูลซึ่งมีรายละเอียดเกินความจำเป็นที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ การแจกแจงความถี่ของค่าในแต่ละช่วงหรืออันตรภาคชั้น โดยแบ่งค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมดออกเป็นช่วง ๆ โดยให้แต่ละช่วงประกอบด้วยค่าที่เป็นไปได้หลาย ๆ ค่า จะทำให้สามารถลดจำนวนค่าที่เป็นไปได้ที่ใช้แทนด้วยช่วงนี้ลงได้มาก สะดวกต่อการที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

ตัวอย่างที่ 1 จากการสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ.2519 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อแจกแจงความถี่ของคณิการในประเทศไทยจำแนกตามประเภทของความนิการ จะได้ตารางที่ 2.2 แสดงการแจกแจงความถี่ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงการแจกแจงความถี่ของค่าแต่ละค่าที่เป็นไปได้ทั้งหมด

ประเภทของความพิการ	จำนวนคนพิการ
ตาบอด	42,830
หูหนวก เป็นใบ้	58,160
เป็นง่อย แขนหรือขาขาด	51,090
อื่น ๆ	92,090
รวม	244,990

ตัวอย่างที่ 2 ในการศึกษาเกี่ยวกับความดันโลหิตของผู้ชายในท้องถิ่นแห่งหนึ่ง ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างผู้ชายมา 115 คน เพื่อวัดความดันโลหิต ปรากฏว่าความดันโลหิต (มิลลิเมตรของปรอท) ของผู้ชายแต่ละคนที่เลือกมาเป็นตัวอย่างสามารถกำหนดเป็นช่วงได้ 8 ช่วง แต่ละช่วงประกอบด้วยค่าที่เป็นไปได้ประมาณ 5 ค่า ดังตารางที่ 2.3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงการแจกแจงความถี่ของค่าในแต่ละช่วงหรืออันตรภาคชั้น

ช่วงของความถี่ (มิลลิเมตรของปรอท)	ความถี่
125-129	4
130-134	6
135-139	16
140-144	21
145-149	32
150-154	18
155-159	9
160-164	9
รวม	115

ค. การหาสัดส่วนและร้อยละ

อัตราส่วนระหว่างความถี่ของค่าหรืออันตรภาคชั้นใด กับผลรวมของความถี่ทั้งหมด เรียกว่า สัดส่วน (Proportion) หรือความถี่สัมพัทธ์ (Relative frequency) เมื่อคูณสัดส่วนหรือความถี่สัมพัทธ์ของค่า หรืออันตรภาคชั้นใดด้วย 100 จะได้เปอร์เซ็นต์หรือร้อยละของค่าหรืออันตรภาคชั้นนั้น เช่น จากข้อมูลในตัวอย่างที่ 2 เพื่อนำมาหาสัดส่วนและเปอร์เซ็นต์หรือร้อยละ จะเป็นดังตารางที่ 2.4 นี้

ตารางที่ 2.4 แสดงค่าสัดส่วนและเปอร์เซ็นต์หรือร้อยละของความถี่

ช่วงของความถี่ (มิลิเมตรปรอท)	สัดส่วน	เปอร์เซ็นต์หรือร้อยละ
125-129	$4/115 = 0.0348$	$0.0348*100 = 3.48$
130-134	$6/115 = 0.0522$	$0.0522*100 = 5.22$
135-139	$16/115 = 0.1391$	$0.1391*100 = 13.91$
140-144	$21/115 = 0.1826$	$0.1826*100 = 18.26$
145-149	$32/115 = 0.2782$	$0.2782*100 = 27.82$
150-154	$18/115 = 0.1565$	$0.1565*100 = 15.65$
155-159	$9/115 = 0.0783$	$0.0783*100 = 7.83$
160-164	$9/115 = 0.0783$	$0.0783*100 = 7.83$
รวม	1.000	100.00

โดยทั่ว ๆ ไปการแจกแจงความถี่ของค่าหรืออันตรภาคชั้นต่าง ๆ นิยมหาในรูปเปอร์เซ็นต์ หรือร้อยละมากกว่าจำนวนความถี่หรือสัดส่วน ทั้งนี้เนื่องจากการเปรียบเทียบจำนวนของแต่ละค่าที่เป็นไปได้หรือของแต่ละช่วงสามารถมองเห็นได้ชัดเจนกว่า ในกรณีที่มีการเลือกตัวอย่างเพียงบางจำนวนจากประชากรทั้งหมดมาศึกษาตั้งตัวอย่างข้างต้น การสรุปผลการวิเคราะห์ต้องเป็นการสรุปผลเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาของประชากรทั้งหมด ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลควรอยู่ในรูปของสัดส่วน หรือร้อยละเท่านั้น

ข้อสังเกต ผลรวมของสัดส่วนของทุก ๆ ค่าหรืออันตรภาคชั้นต้องเท่ากับ 1 และผลรวมของเปอร์เซ็นต์หรือร้อยละของทุก ๆ ค่าหรืออันตรภาคชั้นต้องเท่ากับ 100 เสมอ

ง. การแจกแจงความถี่สะสมและร้อยละของความถี่สะสม

เนื่องจากตารางแจกแจงความถี่ใช้สำหรับเปรียบเทียบความถี่ของค่าแต่ละค่า

หรือของแต่ละช่วง แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ามีจำนวนค่าที่อยู่ต่ำกว่าหรือสูงกว่าค่าใดค่าหนึ่ง ที่กำหนดให้มากนักน้อยเพียงใด เช่น จากตารางแจกแจงความถี่ของข้อมูลในตัวอย่างที่ 2 บอกให้ทราบว่า มีผู้ชายกี่คนที่มีความดันโลหิตอยู่ระหว่าง 125-129, 130-134, ... , 160-164 มิลลิเมตรของปรอท แต่ไม่สามารถบอกได้ทันทีว่ามีผู้ชายกี่คนที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 150 มิลลิเมตรของปรอท หรือมีกี่คนที่มีความดันโลหิตตั้งแต่ 140 มิลลิเมตรของปรอทขึ้นไป ปัญหาดังกล่าวแก้ได้โดยการหาความถี่สะสมของค่าหรือช่วงที่กำหนดให้ นั่นคือหาผลรวมของความถี่ของค่าหรือช่วงที่กำหนดให้ นั้น กับความถี่ของค่าหรือช่วงที่มีค่าต่ำกว่าทั้งหมด หรือสูงกว่าทั้งหมดตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่โดยทั่ว ๆ ไปนิยมใช้ความถี่ของค่าหรือช่วงที่มีค่าต่ำกว่าทั้งหมด ตารางแสดงความถี่สะสมของความดันโลหิตของผู้ชายไทยที่เลือกมาเป็นตัวอย่างจำนวน 115 คน ในตัวอย่างที่ 2 เป็นดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 แสดงความถี่สะสม

ช่วงของความดันโลหิต	ความถี่	ความถี่สะสม
125-129	4	4
130-134	6	10
135-139	16	26
140-144	21	47
145-149	32	79
150-154	18	97
155-159	9	106
160-164	9	115

จากตารางแสดงความถี่สะสมข้างต้น จะเห็นได้ว่าความถี่สะสมของแต่ละช่วงคือ ผลรวมของความถี่ของช่วงนั้นกับความถี่ของช่วงที่มีค่าต่ำกว่าทั้งหมด เช่น ความถี่สะสมของช่วงความดันโลหิต 145-149 มิลลิเมตรของปรอท เท่ากับ $4 + 6 + 16 + 21 + 32$ ซึ่งเท่ากับ 79 และความถี่สะสมของช่วงสุดท้ายคือจำนวนความถี่รวมทั้งหมด

เมื่อตีความหมายของตารางแสดงความถี่สะสมดังกล่าวจะเป็นดังนี้

จากจำนวนผู้ชายที่อาศัยอยู่ในท้องที่แห่งนั้นทั้งหมด ไม่มีผู้ชายที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 124.5 มิลลิเมตรของปรอทเลย มีผู้ชายที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 129.5 จำนวน 4 คน มีผู้ชายที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 134.5 จำนวน 10 คน มีผู้ชายที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 139.5 จำนวน 26 คน.....ผู้ชายที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 159.5 จำนวน 106 คน และมีผู้ชายที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 164.5 จำนวน 115 คน

หมายเหตุ เนื่องจากค่าสูงสุดของช่วงหรืออันตรภาคชั้นหนึ่ง กับค่าต่ำสุดของช่วงหรืออันตรภาคชั้นถัดไปไม่นิยมเขียนเป็นจำนวนเดียวกัน เพราะจะเกิดปัญหาในกรณีที่มีค่าเท่ากับจำนวนดังกล่าวพอดี จะไม่ทราบว่าอยู่ช่วงใด ดังนั้นค่าที่อยู่ตรงกลางระหว่างค่าสูงสุดของอันตรภาคชั้นหนึ่งกับค่าต่ำสุดของอันตรภาคชั้นถัดไป จึงนำมาใช้เป็นขอบเขตของอันตรภาคชั้นทั้งสอง

การนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางแสดงความถี่สะสมนี้ ก็เช่นเดียวกับการนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางแสดงความถี่ คือ นิยมนำเสนอในรูปของร้อยละของความถี่สะสม เนื่องจากเป็นการสรุปผลลักษณะที่สนใจศึกษาของประชากรทั้งหมด และสะดวกในการเปรียบเทียบลักษณะต่าง ๆ จากตารางแสดงความถี่สะสม เมื่อนำมาหาร้อยละของความถี่สะสมจะเป็นดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 แสดงความถี่สะสมและร้อยละของความถี่สะสม

ช่วงของความดันโลหิต (มิลลิเมตรของปรอท)	ความถี่สะสม	ร้อยละของความถี่สะสม
125-129	4	$(4/115) * 100 = 3.47$
130-134	10	$(10/115) * 100 = 8.69$
135-139	26	$(26/115) * 100 = 22.61$
140-144	47	$(47/115) * 100 = 40.87$
145-149	79	$(79/115) * 100 = 68.69$
150-154	97	$(97/115) * 100 = 84.35$

ตารางที่ 2.6(ต่อ) แสดงความถี่สะสมและร้อยละของความถี่สะสม

ช่วงของความดันโลหิต (มิลลิเมตรของปรอท)	ความถี่สะสม	ร้อยละของความถี่สะสม
155-159	106	$(106/115) * 100 = 92.17$
160-164	115	$(115/115) * 100 = 100.00$

เมื่อตีความหมายของร้อยละของความถี่สะสมข้างต้นจะเป็นดังนี้

ในจำนวนผู้ชายที่อาศัยอยู่ในท้องที่แห่งนั้นทั้งหมด ไม่มีผู้ใดที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 124.5 มิลลิเมตรของปรอทเลย มีผู้ชายที่มีความดันโลหิตต่ำกว่า 129.5 ร้อยละ 3.47 ต่ำกว่า 134.5 ร้อยละ 8.69 ต่ำกว่า 139.5 ร้อยละ 22.61.....ต่ำกว่า 159.5 ร้อยละ 92.17 และไม่มีผู้ใดที่มีความดันโลหิตสูงกว่า 164.5

การแจกแจงความถี่ของค่าในแต่ละช่วงหรืออันตรภาคชั้นที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ความกว้างของแต่ละช่วงไม่จำเป็นต้องเท่ากันทั้งหมด ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างค่าของข้อมูลที่มีอยู่ ว่าแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด หรือมีค่าใดค่าหนึ่งหรือหลายค่าที่สูงหรือต่ำกว่าค่าอื่น ๆ ของข้อมูลชุดนั้นมาก นอกจากนี้ยังอาจขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูลด้วย ในกรณีที่ข้อมูลมีค่าบางค่าที่สูงหรือต่ำจากค่าอื่นมาก ๆ นิยมใช้ช่วงสุดท้ายหรือช่วงแรกเป็นช่วงเปิด(Open-end class interval) เช่น จากการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักรระหว่างเดือน มกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ.2521 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ร้อยละของผู้ไม่มีงานทำ จำแนกตามหมวดอายุและเพศดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 แสดงการแจกแจงความถี่

หมวดอายุ	เพศ	
	ชาย	หญิง
11-14	3.6	4.4
15-19	28.7	28.9
20-24	33.8	39.5
25-29	14.5	10.2
30-34	5.8	7.2
35-39	7.1	3.5
40 ขึ้นไป	6.5	6.3
รวม	100.00	100.00

การแจกแจงความถี่โดยใช้ช่วงเปิดนี้ ถ้าหลีกเลี่ยงได้ให้พยายามหลีกเลี่ยง เนื่องจากจะมีปัญหาในการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป เช่น การหาค่าเฉลี่ย การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นต้น เนื่องจากไม่สามารถหาจุดกึ่งกลางของอันตรภาคชั้นเปิดมาเป็นตัวแทนของชั้นเปิดนั้น ๆ ได้

2.2.4 การทดสอบสมมติฐานเมื่อข้อมูลที่ต้องการทดสอบมีสองลักษณะ

ในกรณีที่ลักษณะของข้อมูลที่สนใจศึกษาแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะคือแบ่งตามสดมภ์ (column) และแถว (row) เช่น ในการทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานของเจ้าหน้าที่ชายและหญิงทางด้านสดมภ์อาจแบ่งความสามารถในการทำงานของเจ้าหน้าที่ออกเป็น 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และต่ำ ส่วนทางด้านแถวแบ่งเพศออกเป็นชายและหญิง สมมติฐานที่ตั้งขึ้นเพื่อทำการทดสอบ เช่น

H_0 : ความสามารถในการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่ขึ้นอยู่กับเพศ

H_a : ความสามารถในการทำงานของเจ้าหน้าที่ขึ้นอยู่กับเพศ

การทดสอบสมมติฐานเมื่อข้อมูลที่ต้องการทดสอบมีสองลักษณะนี้อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการทดสอบความสัมพันธ์หรือความเป็นอิสระระหว่างลักษณะสองลักษณะว่ามีหรือไม่ เช่น สีของผมขึ้นอยู่กับสีของตาหรือไม่ อุณหภูมิของน้ำในแม่น้ำขึ้นอยู่กับระดับความลึกของน้ำหรือไม่ ความคิดเห็นด้านการเมืองของนักศึกษาขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียนหรือไม่

ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ

$$X^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{i,j} - E_{i,j})^2 / E_{i,j}$$

เมื่อ $O_{i,j}$ แทนความถี่ที่ได้จากการทดลองของระดับที่ i ของลักษณะแรกและระดับที่ j ของลักษณะที่สอง

$E_{i,j}$ แทนความถี่ที่คาดว่าจะ เป็นหรือตามทฤษฎีของระดับที่ i ของลักษณะแรกและระดับที่ j ของลักษณะที่สอง

$$= \frac{n_{i.} \cdot n_{.j}}{n}$$

$n_{i.}$ แทนความถี่รวมของระดับที่ i ของลักษณะแรกและทุกระดับของลักษณะที่สอง

$n_{.j}$ แทนความถี่รวมของทุกระดับของลักษณะแรกและระดับที่ j ของลักษณะที่สอง

n . แทนความถี่รวมทั้งหมด

ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ถ้าค่า X^2 ที่คำนวณได้มากกว่าค่า X^2 จากตารางการแจกแจงแบบ X^2 ที่ $(r-1)(c-1)$ degree of freedom และระดับความมีนัยสำคัญ (α)

ตัวอย่างที่ 3 จงทดสอบว่าอัตราส่วนของจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในถนนพหลโยธินและถนนเพชรเกษม คงที่ในวันเสาร์ อาทิตย์ และจันทร์ หรือไม่ ถ้าจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนถนนทั้งสองสายในแต่ละวันเป็นดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 แสดงค่าสังเกตและค่าคาดหวังของความถี่

ถนน	เสาร์	อาทิตย์	จันทร์	รวม
เพชรเกษม	12(n_{11})	15(n_{12})	6(n_{13})	33($n_{1.}$)
พหลโยธิน	88(n_{21})	105(n_{22})	74(n_{23})	267($n_{2.}$)
รวม	100($n_{.1}$)	120($n_{.2}$)	80($n_{.3}$)	300($n_{..}$)

H_0 : ถนนและวันที่เกิดเหตุไม่มีความสัมพันธ์กันหรืออัตราส่วนของจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในถนนทั้งสองสายคงที่ต่อวัน

H_a : ถนนและวันที่เกิดเหตุมีความสัมพันธ์กันหรืออัตราส่วนของจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในถนนทั้งสองสายไม่คงที่ต่อวัน

$$\text{เนื่องจาก } E_{11} = n_{1.} \cdot n_{.1} / n_{..} = 33 \cdot 100 / 300 = 11$$

$$E_{12} = n_{1.} \cdot n_{.2} / n_{..} = 33 \cdot 120 / 300 = 13.2$$

ในทำนองเดียวกัน สามารถหาค่า E_{13} , E_{21} , E_{22} และ E_{23} ได้เป็น

8.8, 89, 106.8 และ 71.2 ตามลำดับ

$$\begin{aligned} \text{นั่นคือ } X^2 &= \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij} \\ &= \frac{(12-11)^2}{11} + \dots + \frac{(74-71.2)^2}{71.2} \\ &= 1.378 \end{aligned}$$

แต่ค่า X^2 จากตารางการแจกแจงแบบ X^2 ที่ $(2-1)(3-1) = 2$ degree of freedom และ $(\alpha) = 0.05$ เท่ากับ 5.99

ดังนั้น ยอมรับ H_0 ที่ว่าอัตราส่วนของจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในถนนทั้งสองสายคงที่ในวันเสาร์ อาทิตย์ และจันทร์ หรือจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนถนนทั้งสองสายไม่ได้ขึ้นอยู่กับวันทั้งสาม กล่าวคือ ไม่มีวันใดวันหนึ่งในสามวันที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นมากในสายใดสายหนึ่งโดยเฉพาะ

ในกรณีที่แต่ละลักษณะของข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับเท่านั้น degree

of freedom ของการทดสอบจะเหลือเพียง 1 ทำให้ค่า X^2 ที่คำนวณได้สูงกว่าที่ควรจะเป็นจริง ดังนั้น จึงต้องปรับค่า X^2

$$X^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

ส่วนการคำนวณหาอาณาเขตวิกฤตยังคงเหมือนเดิม

2.2.5 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากรเดียว

การทดสอบโดยวิธีนี้ใช้เมื่อต้องการคาดว่สัดส่วนของลักษณะที่สนใจศึกษาในประชากรนั้น ๆ (P) เป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ เช่น สัดส่วนของนักศึกษาที่ติดยาเสพติดต่ำกว่า 0.01 ($P < 0.01$) สัดส่วนของลูกค้าชายที่เข้ามาซื้อสินค้าในร้านสรรพสินค้าแห่งหนึ่งสูงกว่า 0.03 ($P > 0.03$) สำหรับการทดสอบสมมติฐานแรกซึ่งมีสมมติฐานเพื่อการทดสอบเป็น

H_0 : สัดส่วนของนักศึกษาที่ติดยาเสพติดเท่ากับ 0.01 หรือ

H_0 : $P = 0.01$

H_a : สัดส่วนของนักศึกษาที่ติดยาเสพติดต่ำกว่า 0.01 หรือ

H_a : $P < 0.01$

ผู้ทดสอบจะต้องเลือกนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในประเทศขึ้นมาเป็นตัวแทนจำนวนหนึ่งแล้วสอบถามหรือตรวจสอบดูว่ามีใครบ้างที่ติดยาเสพติด สมมติว่าได้สัดส่วนของนักศึกษาที่ติดยาเสพติด ($\hat{p}$) เท่ากับ 0.008 ผู้ทดสอบต้องทดสอบว่าสัดส่วนดังกล่าวนี้มีความแตกต่างจากสัดส่วน 0.01 ซึ่งตั้งไว้เป็น H_0 มากพอที่จะยอมรับว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ หรือเรียกว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ถ้าผลการทดสอบแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญแสดงว่าสมมติฐานที่ผู้ทดสอบคาดไว้หรือต้องการพิสูจน์ถูกต้อง กล่าวคือ สัดส่วนของนักศึกษาที่ติดยาเสพติดต่ำกว่า 0.01 แต่ถ้าผลการทดสอบแสดงว่าไม่มีความแตกต่างกัน แสดงว่าสมมติฐานที่ผู้ทดสอบคาดไว้ผิด

สัดส่วนที่ได้จากข้อมูลตัวอย่าง ($\hat{p}$) นี้ มีการแจกแจงแบบทวินาม (Binomial distribution) ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ P และความแปรปรวนเท่ากับ $P(1-P)$ แต่ถ้าผลคูณระหว่างขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (n) และสัดส่วนที่ได้จากข้อมูลตัวอย่าง ($\hat{p}$) มากกว่า 5 อาจอนุมูลได้ว่า ค่าประมาณของสัดส่วนของ

ประชากรหรือ p มีการแจกแจงแบบปกติได้ นั่นคือตัวสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร เดียว คือ

$$Z = \frac{(n\hat{p} - P)}{\sqrt{P(1-P)}}$$

ขั้นตอนสำคัญที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร เดียว มีดังต่อไปนี้

ก. กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ซึ่งอาจจะเป็นสมมติฐานใดสมมติฐานหนึ่งใน 3 สมมติฐานต่อไปนี้

1. $H_0 : P = k$

$H_a : P > k$

2. $H_0 : P = k$

$H_a : P < k$

3. $H_0 : P = k$

$H_a : P \neq k$

เมื่อค่า k มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ($0 \leq k \leq 1$)

ข. ตัวสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานใด ๆ ใน 3 สมมติฐานข้างต้น คือ

$$Z = \frac{(n\hat{p} - P)}{\sqrt{P(1-P)}}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

$\hat{p}$ = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจศึกษาจากตัวอย่างที่เลือกมาเป็นตัวแทนจากประชากร

ค. ถ้าใช้ระดับความมีนัยสำคัญของการทดสอบสมมติฐานเป็น (α) หรือระดับความเชื่อมั่น $(1-\alpha)*100$ เปอร์เซ็นต์

1. ปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a ถ้าค่าสถิติ " Z " ที่คำนวณได้จากข้อมูลมากกว่าค่า " Z " ที่เปิดได้จากตารางการแจกแจงแบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ (α) , $Z(1-\alpha)$ กล่าวคือ

$$Z > Z(1-\alpha)$$

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน $H_0 : P = k$

$$H_a : P > k$$

2. ปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a ถ้าค่าสถิติ " Z " ที่คำนวณได้จากข้อมูลน้อยกว่าค่า " Z " ที่เปิดได้จากตารางการแจกแจงแบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ (α) , $Z(1-\alpha)$ กล่าวคือ

$$Z < Z(\alpha)$$

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน $H_0 : P = k$

$$H_a : P < k$$

3. ปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a ถ้าค่าสถิติ " Z " ที่คำนวณได้จากข้อมูลน้อยกว่าหรือมากกว่าค่า " Z " ที่เปิดได้จากตารางการแจกแจงแบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ $(\alpha/2)$ กล่าวคือ

$$Z < Z(\alpha/2) \quad , \quad Z > Z(1-(\alpha/2))$$

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน $H_0 : P = k$

$$H_a : P \neq k$$

ตัวอย่างที่ 4 ในการทดสอบสมมติฐานที่ว่า สัดส่วนของแม่บ้านที่ชอบฟังซีกฟอกที่มีฟองมากกว่า 0.65 ผู้ทดสอบได้เลือกตัวอย่างแม่บ้านมาจำนวน 400 ราย จากการสอบถามแม่บ้านแต่ละรายเกี่ยวกับความชอบดังกล่าว ปรากฏว่ามีแม่บ้านจำนวน 236 รายชอบฟังซีกฟอกที่มีฟองมาก สมมติฐานของผู้ทดสอบถูกต้องหรือไม่ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

H_0 : สัดส่วนของแม่บ้านที่ชอบฟังซีกฟอกที่มีฟองมากเท่ากับ 0.65 หรือ

$$H_0 : P = 0.65$$

H_a : สัดส่วนของแม่บ้านที่ชอบฟังซีกฟอกที่มีฟองมากต่ำกว่า 0.65 หรือ

$$H_a : P < 0.65$$

$$\text{จาก } Z = (\sqrt{n} * (\hat{p} - P)) / \sqrt{P * (1 - P)}$$

$$\text{เมื่อ } n = 400$$

$$\hat{p} = 236/400 = 0.59$$

$$\text{นั่นคือ } Z = (\sqrt{400} * (0.59 - 0.65)) / \sqrt{0.65 * (1 - 0.65)}$$

$$= -2.52$$

เนื่องจากการทดสอบจะทำที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ หรือ

$(\alpha) = 0.05$ และเป็นารทดสอบแบบด้านเดียว (ทางซ้าย) ค่า " Z "

จากตารางการแจกแจงแบบปกติเท่ากับ -1.64

ดังนั้นต้องปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a

นั่นคือสมมติฐานที่คาดไว้ว่าสัดส่วนของแม่บ้านที่ชอบผงซักฟอกที่มีฟองมากต่ำ

กว่า 0.65 ถูกต้อง

2.2.6 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของประชากรสองประชากร

การทดสอบความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของประชากรสองประชากรนี้ ก็เพื่อต้องการทราบว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจศึกษาของประชากรสองประชากรมีความแตกต่างกันหรือไม่ หรือมีความแตกต่างกันเท่ากับจำนวนที่คาดไว้หรือไม่ เช่น สัดส่วนของผู้ที่ไม่ฉีดวัคซีนป้องกันโรคชนิดหนึ่งแล้วเป็นโรคนั้น กับสัดส่วนของผู้ที่ฉีดวัคซีนป้องกันโรคชนิดนั้นแล้วเป็นโรคนั้นแตกต่างกันหรือไม่ หรือสัดส่วนของผู้ที่ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่ง ในตำบลหนึ่งแตกต่างจากอีกตำบลหนึ่งหรือไม่ วิธีการที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวก็เช่นเดียวกับวิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรสองประชากร กล่าวคือ

ถ้าให้ P_1 และ P_2 แทนสัดส่วนของลักษณะที่สนใจศึกษาจากประชากรที่หนึ่ง และประชากรที่สองตามลำดับ

k แทนผลต่างระหว่างสัดส่วนของลักษณะที่สนใจศึกษาของประชากรทั้งสองที่ คาดว่าควรจะเป็น (เมื่อต้องการทดสอบว่า $P_1 = P_2$ ต้องแทน $k = 0$)

ขั้นตอนในการทดสอบสมมติฐาน เป็นดังนี้

ก. กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ซึ่งอาจเป็นสมมติฐานใดสมมติฐานหนึ่งใน 3 สมมติฐานต่อไปนี้

$$1. H_0 : P_1 - P_2 = k$$

$$H_a : P_1 - P_2 > k$$

$$2. H_0 : P_1 - P_2 = k$$

$$H_a : P_1 - P_2 < k$$

$$3. H_0 : P_1 - P_2 = k$$

$$H_a : P_1 - P_2 \neq k$$

ข. ตัวสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานใด ๆ ใน 3 สมมติฐานข้างต้นคือ

1. ถ้าความแปรปรวนของประชากรทั้งสองที่นำมาทดสอบไม่เท่ากัน กล่าวคือ

$\sigma_1^2 = \sigma_2^2$ เมื่อ σ_1^2 และ σ_2^2 แทนความแปรปรวนของประชากรที่หนึ่งและประชากรที่สองตามลำดับ

$$Z = \frac{(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) - (P_1 - P_2)}{\sqrt{(p_1 * (1 - p_1) / n_1) + (p_2 * (1 - p_2) / n_2)}}$$

เมื่อ n_1 และ n_2 แทนจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่หนึ่งและประชากรที่สองตามลำดับ

$\hat{p}_1$ และ $\hat{p}_2$ แทนสัดส่วนของลักษณะที่สนใจศึกษาจากตัวอย่างที่เลือกมาเป็นตัวแทนจากประชากรที่หนึ่งและประชากรที่สองตามลำดับ

2. ถ้าความแปรปรวนของประชากรทั้งสองที่นำมาทดสอบเท่ากัน กล่าวคือ

$$\sigma_1^2 = \sigma_2^2 \text{ ค่าสถิติคือ}$$

$$Z = \frac{(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) - (P_1 - P_2)}{\sqrt{\hat{p}_* * (1 - \hat{p}_*) * ((1/n_1) + (1/n_2))}}$$

$$\hat{p}_* = (n_1 * \hat{p}_1 + n_2 * \hat{p}_2) / (n_1 + n_2)$$

หมายเหตุ ในการใช้ค่าสถิติทั้งสองค่าข้างต้น $n_1 \hat{p}_1$ และ $n_2 \hat{p}_2$ ควรจะมีค่ามากกว่า 5

ค. ถ้าใช้ระดับความมีนัยสำคัญของการทดสอบสมมติฐานเป็น (α)

1. ปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a ถ้าค่าสถิติ " Z " ที่คำนวณได้จากข้อมูลมากกว่าค่า " Z " ที่เปิดได้จากตารางการแจกแจงแบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ (α) , $Z(1-\alpha)$ กล่าวคือ

$$Z > Z(1-\alpha)$$

$$\text{สำหรับการทดสอบสมมติฐาน } H_0 : P_1 - P_2 = k$$

$$H_a : P_1 - P_2 > k$$

2. ปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a ถ้าค่าสถิติ " Z " ที่คำนวณได้จากข้อมูลน้อยกว่าค่า " Z " ที่เปิดได้จากตารางการแจกแจงแบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ (α) , $Z(1-\alpha)$ กล่าวคือ

$$Z < Z(\alpha)$$

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน $H_0 : P_1 - P_2 = k$

$$H_a : P_1 - P_2 < k$$

3. ปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a ถ้าค่าสถิติ " Z " ที่คำนวณได้จากข้อมูลน้อยกว่าหรือมากกว่าค่า " Z " ที่เปิดได้จากตารางการแจกแจงแบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ $(\alpha/2)$ กล่าวคือ

$$Z < Z(\alpha/2) \quad , \quad Z > Z(1-(\alpha/2))$$

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน $H_0 : P_1 - P_2 = k$

$$H_a : P_1 - P_2 \neq k$$

หมายเหตุ การตรวจสอบว่าความแปรปรวนของประชากรสองประชากรเท่ากันหรือไม่ โดยใช้

$$S_1^2 = \hat{p}_1 * (1 - \hat{p}_1)$$

$$S_2^2 = \hat{p}_2 * (1 - \hat{p}_2)$$

ตัวอย่างที่ 5 จากการศึกษาความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของข้าราชการและพนักงานในบริษัทห้างร้านที่ลาหยุดงานในแต่ละปีมากกว่า 5 วัน ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างข้าราชการและพนักงานในบริษัทห้างร้านมาจำนวน 150 คน และ 120 คนตามลำดับ เมื่อสอบถามถึงจำนวนวันที่แต่ละคนลาหยุดงานในแต่ละปีที่ผ่านมา ปรากฏว่ามีข้าราชการ 87 คนและพนักงานในบริษัทห้างร้าน 54 คน ที่ลาหยุดงานมากกว่า 5 วัน มีเหตุผลที่พอสรุปได้หรือไม่ว่าข้าราชการลาหยุดงานมากกว่าพนักงานในบริษัทห้างร้านที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

การทดสอบว่าความแปรปรวนของประชากรทั้งสองเท่ากันหรือไม่

$$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_a : \sigma_1^2 > \sigma_2^2$$

ให้ $\hat{p}_1$ และ $\hat{p}_2$ แทนสัดส่วนของพนักงานในบริษัทห้างร้านและข้าราชการที่ลาหยุดงานมากกว่า 5 วันในหนึ่งปีตามลำดับ

(43)

$$\text{จะได้ } \hat{p}_1 = 54/120 = 0.45$$

$$\hat{p}_2 = 87/150 = 0.58$$

$$\begin{aligned} S_1^2 &= \hat{p}_1 * (1 - \hat{p}_1) \\ &= (0.45) * (1 - 0.45) \\ &= 0.2475 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} S_2^2 &= \hat{p}_2 * (1 - \hat{p}_2) \\ &= (0.58) * (1 - 0.58) \\ &= 0.2436 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} F &= S_1^2 / S_2^2 \\ &= 0.2474 / 0.2436 \\ &= 1.02 \end{aligned}$$

ถ้าทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ค่า " F " ที่เปิดได้จากตารางการแจกแจงแบบ " F " ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 และ degree of freedom ($n_1 - 1, n_2 - 1$) หรือ (149, 119) เท่ากับ 1.25

ดังนั้นยอมรับ H_0 ที่ว่าความแปรปรวนของประชากรทั้งสองเท่ากัน

นั่นคือ ตัวสถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

H_0 : สัดส่วนของข้าราชการและพนักงานในบริษัทห้างร้านที่ลาหยุดงานมากกว่า 5 วันในหนึ่งปีไม่มีความแตกต่างกัน หรือ

$$H_0 : P_2 = P_1$$

H_a : สัดส่วนของข้าราชการที่ลาหยุดงานมากกว่า 5 วันในหนึ่งปีมากกว่า สัดส่วนของพนักงานในบริษัทห้างร้าน หรือ

$$H_a : P_2 > P_1$$

คือ
$$Z = \frac{(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) - (P_1 - P_2)}{\sqrt{\hat{p}_1 * (1 - \hat{p}_1) * ((1/n_1) + (1/n_2))}}$$

เมื่อ
$$\begin{aligned} p_z &= (n_1 * p_1 + n_2 * p_2) / (n_1 + n_2) \\ &= (120(0.45) + 150(0.58)) / (120 + 150) \\ &= 0.52 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } Z &= (0.58 - 0.45) / \sqrt{(0.52(1-0.52)(1/120+1/150))} \\ &= 2.12 \end{aligned}$$

เนื่องจากการทดสอบจะทำที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และเป็นการทดสอบแบบด้านเดียว (ทางขวา) ค่า " Z " จากตารางการแจกแจงแบบปกติ เท่ากับ 1.64

ดังนั้นต้องปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_a

นั่นคือมีเหตุผลที่พอจะสรุปได้ว่าข้าราชการลาหยุดงานมากกว่าพนักงานในบริษัทห้างร้านที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะขอก้าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่เราสนใจ ตลอดจนแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการติดตามข้อมูล ซึ่งจะมีวิธีดำเนินงานเกี่ยวกับการสุ่มตัวอย่างต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยชิ้นนี้ จะประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

3.1.1. ข้อมูลประเภททุติยภูมิ

การศึกษาปัญหาพิเศษ เรื่องนี้ จำเป็นต้องทราบขอบเขตของประชากรที่สนใจ คือ จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในมหาวิทยาลัยปิดในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากเอกสารการสำรวจจำนวนนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศของทบวงมหาวิทยาลัย แต่ขอบเขตของปัญหามีขอบเขตเฉพาะมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงนำเฉพาะข้อมูลที่สนใจศึกษาทั้งหมดมาไว้ในตารางที่ 3.1

3.1.2. ข้อมูลประเภทปฐมภูมิ

เป็นข้อมูลซึ่งจะต้องนำมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ข้อมูลประเภทนี้ได้มาจากการส่งแบบสอบถามสัมภาษณ์ตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเป็นตัวแทนของประชากรที่สนใจศึกษา

3.2 กลุ่มประชากร

ในการศึกษาปัญหาพิเศษ เรื่อง " การสำรวจทัศนคติของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ลัยปิดในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531" นี้ กลุ่มประชากรที่สนใจ คือ นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดต่างๆ ทั้ง เอกชนและรัฐบาลภายในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531 ซึ่งจะแสดงจำนวนนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามต้องการโดยประมาณจากจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัยปิดต่างๆ ทั้ง เอกชนและรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2530 ได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

แสดงจำนวนนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยปิดในเขตกรุงเทพมหานคร
นครที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2531

มหาวิทยาลัย	สาขา									รวม
	วิทยาศาสตร์			มนุษยศาสตร์			สังคมศาสตร์			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
เกษตรศาสตร์	927	389	1316	223	320	543	248	188	436	2508
ธรรมศาสตร์	282	327	985	76	242	318	606	599	1205	
มศว.ประสานมิตร	22	7	29	356	540	896	0	0	0	
มศว.ปทุมวัน	1	2	3	22	128	150	0	0	0	
มศว.บางเขน	6	9	15	188	383	571	0	0	0	
มศว.พลศึกษา	0	0	0	214	163	377	0	0	0	
เทคโนโลยีลาดกระบัง	750	190	940	0	0	0	0	0	0	
เทคโนโลยีพระนครเหนือ	455	23	478	0	0	0	0	0	0	
เทคโนโลยีธนบุรี	459	40	499	0	0	0	0	0	0	
มหิดล	643	775	1418	0	0	0	0	0	0	
ศิลปากร	96	76	172	231	391	622	0	0	0	
จุฬาลงกรณ์	1231	980	2211	223	582	805	274	287	561	
รวมรัฐบาล	4872	3194	8066	1533	2749	4282	1128	1074	2202	
วิทยาลัยกรุงเทพ	102	269	371	538	810	1348	26	4	30	5838
ธุรกิจบัณฑิตย์	64	206	270	317	615	932	230	87	317	
เกริก	8	43	51	134	397	531	2	11	13	
เอเชียอาคเนย์	0	0	0	73	105	178	0	0	0	
ศรีปทุม	0	0	0	20	54	74	370	149	519	
หอการค้า	95	261	356	156	497	653	64	131	195	
รวมเอกชน	269	779	1048	1238	2478	3716	692	382	1074	5838
รวมทั้งหมด	5141	3973	9114	2771	5227	7996	1820	1456	3276	20388

*ที่มา ทบวงมหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนประชากรที่สนใจศึกษาทั้งหมดจะต้องทำการสุ่มตัวอย่างมาจำนวนหนึ่ง โดยก่อนที่จะสุ่มตัวอย่างจะต้องพิจารณาคุณลักษณะของประชากรมาเป็นอย่างดีแล้ว เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่สนใจศึกษา และสามารถแสดงถึงลักษณะที่ครอบคลุมประชากรทั้งหมดได้

ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งกลุ่มประชากรที่คาดว่าจะมีความแตกต่างกันในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ โดยแบ่งตามสาขาวิชาที่นักศึกษาศึกษาอยู่ ดังนี้ คือ สาขาสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ และจากลักษณะการแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 3 กลุ่มดังกล่าว จึงควรที่จะใช้แบบแผนการสุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งเป็นพวก (Stratified sampling) แต่เนื่องจากไม่สามารถหากรอบตัวอย่างที่แน่นอนได้ (ไม่สามารถหารายชื่อของนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการทั้งหมดได้) จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเลือกตัวอย่างชนิดที่ไม่ทราบโอกาสหรือความน่าจะเป็นของแต่ละหน่วยถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่าง (Non probability sampling) โดยการกำหนดคุณสมบัติของหน่วยที่จะถูกเลือกเป็นตัวอย่างไว้ล่วงหน้า (Quota sampling) ในงานวิจัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากลักษณะงานวิจัยจะเห็นได้ว่าเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษานฤติกรรมการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลก็จะเป็นแบบสอบถามที่จะนำไปสัมภาษณ์นักศึกษาหรือตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่สนใจศึกษา ซึ่งจะต้องมีการค้นคว้าหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่เหมาะสมและสามารถหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ โดยจะศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หรือหนังสือต่าง ๆ สอบถามจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่สนใจศึกษา รวมทั้งความรู้หรือภูมิหลังของผู้ที่ทำการวิจัยในเรื่องนี้ และเทคนิคในการสร้างแบบสอบถามอีกด้วย เมื่อทราบแนวทางของปัญหาแล้วก็จะลงมือสร้างแบบสอบถามที่จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้

3.5 ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากชนิดหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากแบบสอบถามอาจใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เมื่อวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์ หรือใช้เป็นแบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้ตอบตอบคำถามต่างๆ ในแบบสอบถามโดยตรง แล้วส่งคำตอบกลับคืนมาให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยทั่วไปแบบสอบถามที่ใช้เพื่อการสัมภาษณ์มักจะสร้างได้ง่ายกว่าแบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้ตอบคำถามตอบโดยตรงเพราะไม่ต้องคำนึงถึงความสละสลวยของภาษาที่ใช้ ความยากง่ายของคำถามต่างๆ ที่ใช้ ตลอดจนลำดับที่ของคำถามต่างๆ คำถามในแบบสอบถามมักจะเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นของผู้ตอบซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดใหญ่ๆ คือ คำถามปิด (Closed-ended question) และคำถามเปิด (Open-ended question)

คำถามปิดคือคำถามที่ผู้ถามให้คำตอบต่างๆ ที่เป็นไปได้ทั้งหมดของคำถามนั้นๆ ไว้แล้ว ผู้ตอบเพียงแต่กาเครื่องหมายที่ผู้ถามกำหนดให้ลงหน้าคำตอบที่ผู้ตอบต้องการเท่านั้น ส่วนคำถามเปิดเป็นคำถามที่ผู้ถามต้องการให้ผู้ตอบตอบคำถามอย่างเสรี โดยจะไม่กำหนดคำตอบต่างๆ ที่อาจเป็นไปได้ไว้ให้เลือกตอบ โดยทั่วไปคำถามเปิดมักจะใช้กับคำถามที่ผู้ถามต้องการให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งจะเว้นที่ว่างหลังคำถามไว้เพื่อให้ผู้ตอบใช้เขียนแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะที่ผู้ถามต้องการทราบ แบบสอบถามโดยทั่วไปนิยมใช้คำถามปิด เพราะสะดวกต่อการตอบสำหรับผู้ตอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาต่ำ และสะดวกต่อการประมวลผล เมื่อมีคำถามหรือจำนวนตัวอย่างที่ใช้มาก

เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีประสิทธิภาพสูงในแง่ของความครบถ้วนและความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้รับจากที่ใช้แบบสอบถามควรมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังต่อไปนี้

3.5.1 ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

1. พิจารณาวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยทั้งหมดของการวิจัยเรื่องนั้นๆ ว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง เช่น เกี่ยวกับการประมาณค่า เกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์ หรือเกี่ยวกับการพยากรณ์ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้าง เช่น วัตถุประสงค์หนึ่งของการวิจัยเรื่อง

" พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าของครอบครัวชาวกรุงเทพมหานคร " คือ ต้องการประมาณค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวชาวกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 3,000 บาท ข้อมูลที่จำเป็นต้องเก็บรวบรวมมาใช้ในการประมาณค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือนก็คือ ค่าไฟฟ้าของครอบครัวชาวกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 3,000 บาท ทุกครอบครัวที่จ่ายให้การไฟฟ้านครหลวงในเดือนที่ผ่านมา หรือวัตถุประสงค์อีกข้อหนึ่งของการวิจัยเรื่องดังกล่าวข้างต้นคือ ต้องการหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าไฟฟ้าที่ใช้ต่อเดือนกับรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ข้อมูลที่จำเป็นต้องเก็บรวบรวมเพิ่มเติมจากแต่ละครัวเรือนก็คือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในรอบปีที่ผ่านมา การพิจารณาวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยทั้งหมดเพื่อนำมากำหนดข้อมูลที่ต้องการรวบรวมนี้ก็เพื่อให้แน่ใจว่าผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการวิเคราะห์ได้ไม่ขาดและไม่เกิน เพราะถ้าเก็บข้อมูลได้ไม่ครบก็ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ และถ้าเก็บข้อมูลเกินจากความจำเป็นที่ใช้ก็เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกินความจำเป็น นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วย

2. พิจารณาว่าต้องการจำแนกข้อมูลหรือผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะใดบ้างของผู้ให้ข้อมูล หรือสิ่งที่เราสนใจศึกษา เช่น ต้องการจำแนกครอบครัวชาวกรุงเทพมหานครตามระดับการศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ของหัวหน้าครัวเรือน หรือจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว หรือจำแนกตามจำนวนบุตรชาย จำแนกโรงงานอุตสาหกรรมตามจำนวนคนงาน เงินทุนจดทะเบียน จังหวัดที่ตั้ง ข้อมูลเหล่านี้มีความจำเป็นต้องตั้งเป็นคำถามในแบบสอบถามด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามลักษณะต่างๆ ที่ต้องการได้

3. พิจารณาว่าควรจะใช้คำถามชนิดใดกับคำถามในแต่ละข้อในแบบสอบถาม คือ ใช้คำถามปิด หรือคำถามเปิด การใช้คำถามปิดสะดวกต่อการตอบและการวิเคราะห์ข้อมูล แต่การสร้างคำถามทำได้ยากกว่าคำถามเปิดมาก เพราะผู้สร้างจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับข้อถามนั้นๆ เป็นอย่างดี คือพอจทราบว่ามีคำตอบที่เป็นไปได้อะไรบ้างของข้อถามนั้น ส่วนคำถามเปิดสร้างง่ายแต่ยากต่อการประมวลผล ถ้าจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีมาก การประมวลผลคำถามเปิดจะเสียเวลามาก เพราะไม่สามารถประมวลผล

โดยใช้คอมพิวเตอร์โดยตรงได้

4. ทดสอบแบบสอบถามก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบที่กำหนดไว้ การทดสอบแบบสอบถามควรจะนำไปทดลองกับผู้ที่มิได้มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้ที่จะเป็นผู้ตอบคำถามจริงๆ และอยู่ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริงในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลจริงๆ ทั้งนี้เพื่อหาข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในแบบสอบถามทั้งทางด้านความชัดเจนของคำถาม ส่วนวน หรือถ้อยคำที่ใช้ ความสอดคล้องของคำถามต่างๆ ลำดับที่ของคำถาม ความบกพร่องของคำตอบในกรณีที่เป็นคำถามปิด คำถามที่ขาดหรือเกินไปจากที่ต้อง การ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับผู้ตอบที่มีการศึกษาค่อนข้างสูงมักจะ ไม่ค่อยมีปัญหาในด้านต่างๆที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ แต่แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับผู้ตอบที่มีการศึกษาต่ำจะมีปัญหา มากทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ที่มีการศึกษาต่ำมักจะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำ การวิจัยมากกว่าผู้มีการศึกษาสูงสำหรับจำนวนผู้ที่ให้นำแบบสอบถามไปทดสอบควรมีจำนวนมากพอสมควร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาที่คาดว่าจะพบในการทดสอบว่ามีมากหรือน้อยเป็นสำคัญ

5. นำข้อบกพร่องทางด้านต่างๆที่ได้รับการทดสอบแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในกรณีที่ยังไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วจะสมบูรณ์เพียงพอ อาจทดสอบแบบสอบถามอีกเป็นครั้งที่สอง หรือครั้งที่สามก็ได้ การทดสอบแบบสอบถามยิ่งทำมากครั้งเพียงใดจะมีผลทำให้แบบสอบถามนั้นมีความสมบูรณ์มากขึ้น

3.5.2 ลักษณะของแบบสอบถามที่ดี

สิ่งที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ก็คือแบบสอบถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเก็บรวบรวมจากการสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งผู้ตอบสัมภาษณ์จะต้องตอบคำถามตามความเข้าใจของตนเมื่ออ่านข้อความแต่ละข้อในแบบสอบถาม โดยที่ไม่มีโอกาสสอบถามผู้สำรวจเกี่ยวกับคำถามที่ตนยังไม่เข้าใจชัดเจนนั้นๆ คำตอบที่ผู้สำรวจได้รับ จะมีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับแบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้ตอบสัมภาษณ์ เป็นสำคัญ แบบสอบถามที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. คำถามควรจะใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เช่น ชาวบ้านทั่วๆ ไปไม่ควรใช้คำ " สถานภาพสมรส "

" อรรถประโยชน์ " " ทักษะคติ " ในแบบสอบถาม แต่ถ้าประชากรที่สนใจศึกษา คือนักศึกษาหรือผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาอาจใช้คำต่างๆ ข้างต้นได้ เป็นต้น

2. หลีกเลี่ยงการใช้คำถามที่คลุมเครือหรือไม่แน่นอน เช่นถามว่า " ท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุดในปีอะไร " คำตอบที่ได้อาจจะเป็นปีการศึกษาที่จบ หรือปีพ.ศ. ที่จบซึ่งแตกต่างกัน 1 ปีก็ได้

3. หลีกเลี่ยงการใช้คำถามนำ ซึ่งอาจจะโน้มน้าวให้ผู้ตอบช้อถามตอบตามที่ต้องการ เช่น ถามว่า " ท่านเห็นด้วยเกี่ยวกับการเพิ่มดอกเบี้ยเงินฝากของรัฐบาลใช่ไหม " คำถามนี้มีความโน้มเอียงที่จะให้ผู้ตอบช้อถามตอบว่า " ใช่ " ควรจะถามว่า " ในการเพิ่มดอกเบี้ยเงินฝากของรัฐบาลท่านเห็นด้วยหรือไม่ "

4. ไม่ควรมีคำถามที่ทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจในการตอบหรือได้รับผลเสียหายจากการตอบช้อถามนั้น เช่น ถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว อาชญากรรม โรคที่สังคมรังเกียจ หรือรายได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องถามช้อถามเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ผู้สอบถามจะต้องให้ความมั่นใจกับผู้ตอบว่าจะรักษาความลับของผู้ตอบไว้ หรืออาจจะสอบถามโดยที่ไม่มีการบันทึกช้อของผู้ตอบลงในแบบสอบถามก็ได้

5. คำถามไม่ควรขึ้นอยู่กับความจำของผู้ตอบมากเกินไป เช่น ถามถึงรายจ่ายของครอบครัวทุกวันในอาทิตย์ที่ผ่านมาว่าจ่ายเป็นค่าอะไรบ้าง หรือถามถึงปีที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องทราบจะต้องให้เวลาแก่ผู้ตอบนานพอสมควรในการค้นหาคำตอบดังกล่าว

6. หลีกเลี่ยงคำถามที่ผู้ตอบจะตอบไม่ได้หรือตอบได้ยาก เช่น ถามหัวหน้าครอบครัวถึงรายได้รวมของทุกคนในครอบครัว

7. คำถามต่างๆ ในแบบสอบถามควรจะได้เรียงลำดับให้ถูกต้องว่าคำถามใดควรถามก่อน คำถามใดควรถามทีหลัง โดยปกติควรเริ่มถามด้วยคำถามที่ง่ายต่อการตอบหรือคำถามที่ผู้ตอบไม่เกิดความเสียหาย หรือเสียประโยชน์จากการตอบเสียก่อน เพื่อให้ผู้ตอบเกิดความมั่นใจ แล้วจึงถามคำถามที่ยากต่อการตอบทีหลัง

8. ควรถามคำถามที่สามารถตรวจสอบคำตอบได้ในตัว เช่น ถามเกี่ยวกับรายได้ ควรถามรายจ่ายและหนี้สินด้วยเพื่อตรวจสอบคำตอบว่าเป็นไปได้หรือไม่ หรือถามเกี่ยวกับจำนวนคนที่อาศัยอยู่ในบ้าน ก็ควรถามว่า มีผู้ชายกี่คน ผู้หญิงกี่คน หรือถามว่ามีผู้ที่มี

อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี มีกี่คน สูงกว่า 20 ปี มีกี่คน เป็นต้น

9. ข้อถามที่มีคำตอบหลายๆ คำตอบให้เลือก (Multiple choice) ถ้าคำตอบที่มีให้เลือกทั้งหมดนั้นไม่สามารถครอบคลุมคำตอบทุกๆ คำตอบที่อาจเป็นไปได้ ควรจะมีคำตอบสุดท้ายที่ให้เลือกเป็น " อื่น ๆ (โปรดระบุ) " และเว้นที่ว่างหลังข้อความดังกล่าว เพื่อให้ผู้ตอบสัมภาษณ์เติมข้อความซึ่งเป็นคำตอบที่ไม่มีอยู่ในคำตอบทั้งหมดที่ให้เลือกนั้นด้วย เช่น

ท่านเคยทราบข่าวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวทางใด

- วิทยุ
- โทรทัศน์
- หนังสือพิมพ์
- เพื่อน ญาติ
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

คำตอบต่างๆ ที่มีไว้ให้ผู้ตอบข้อถามเลือกนี้ ควรจะเป็นคำตอบที่คาดว่าผู้ตอบส่วนใหญ่จะตอบเท่านั้น คำตอบที่คาดว่าจะมีผู้ตอบเป็นส่วนน้อยไม่ควรนำมาเป็นคำตอบให้เลือก เพราะจะทำให้คำตอบที่มีให้เลือกมากเกินไป

10. แบบข้อถามควรจะให้ข้อความชนิดที่มีคำตอบหลายๆ คำตอบให้เลือกมากที่สุด เพื่อสะดวกในการตอบและบันทึกข้อมูลของผู้ตอบข้อถาม ในกรณีที่มีการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะสามารถบันทึกคำตอบได้เร็วซึ่งเป็นการประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทางหนึ่ง

11. จำนวนข้อถามไม่ควรมีมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ตอบเสียเวลาตอบมาก และอาจไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนั้นๆ ควรถามเฉพาะเรื่องที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์วิจัยเท่านั้น

3.6 ขั้นตอนการทำ Pilot survey

หลังจากที่ได้จัดทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะทำการทดสอบแบบสอบถามนั้นว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง งานวิจัยชิ้นนี้จะมีการทำ Pilot survey จำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

3.6.1 Pilot survey ครั้งที่ 1

ทำการสุ่มนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 57 คน ให้ทำแบบสอบถาม ซึ่งจะได้ข้อมูล ดังต่อไปนี้ คือ

จำนวนนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 28 คน

จำนวนนักศึกษาที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 29 คน

สามารถที่จะหาความแปรปรวนได้จากสูตร $S^2 = PQ/N$

$$\text{จะได้ } S^2 = [(28/57)(29/57)]/57$$

$$= 0.0044$$

$$S.D. = 0.066$$

3.6.2 Pilot survey ครั้งที่ 2

ทำการสุ่มนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 58 คน ให้ทำแบบสอบถาม ซึ่งจะได้ข้อมูล ดังต่อไปนี้ คือ

จำนวนนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 35 คน

จำนวนนักศึกษาที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 23 คน

สามารถที่จะหาความแปรปรวนได้จากสูตร $S^2 = PQ/N$

$$\text{จะได้ } S^2 = [(35/58)(23/58)]/58$$

$$= 0.0041$$

$$S.D. = 0.064$$

จะเห็นได้ว่าความแปรปรวนจากการทำ Pilot survey ทั้งสองครั้งมีค่าใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นจึงยุติการทำ Pilot survey

3.7 การหาขนาดตัวอย่าง

การหาขนาดตัวอย่างสามารถที่จะหาได้จากสูตร

$$n = \frac{Z^2 p(1-p)}{d^2}$$

n : ขนาดตัวอย่างทั้งหมด (Sample size)

Z : ค่าสถิติจาก Standard Normal Distribution

(56)

ในที่นี้จะใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05

P : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

d : ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดได้ ในที่นี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05

ดังนั้นจะได้

$$n = \frac{(2)^2 (35/58)(23/58)}{(0.05)^2}$$
$$= 382.88 \approx 400$$

จะเห็นได้ว่าขนาดตัวอย่างที่ต้องสุ่มอย่างน้อยคือ 383 ชุด แต่การสุ่มตัวอย่างจำนวนยิ่งมากจะทำให้ได้ค่าประมาณที่เข้าใกล้ค่าจริง ดังนั้นจึงตั้งเกณฑ์ไว้อย่างน้อย 400 ชุด

3.8 การหาขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย

การหาขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อยจะหาจาก

$$n_i = (N_i \cdot n) / N$$

เมื่อ n_i แทนขนาดตัวอย่างที่ควรเลือกมาจากกลุ่มที่ i ($i=1,2,\dots,l$)

n แทนขนาดตัวอย่างทั้งหมด

N_i แทนจำนวนประชากรทั้งหมดในกลุ่มที่ i ($i=1,2,\dots,l$)

N แทนจำนวนประชากรทั้งหมด

จากสูตรสามารถหาขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อยได้ดังนี้

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของรัฐบาล

$$= 400 * (14,550 / 20,388) = 285$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของเอกชน

$$= 400 * (3,838 / 20,388) = 115$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของรัฐบาลในสาขาวิทยาศาสตร์

$$= 285 * (8,066 / 14,550) = 158$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของรัฐบาลในสาขามนุษยศาสตร์

$$= 285 * (4,282 / 14,550) = 84$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของรัฐบาลในสาขาสังคมศาสตร์

$$= 285 * (2,202 / 14,550) = 43$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของรัฐบาลในสาขาวิทยาศาสตร์ที่

เป็นชาย

$$= 158 * (4,872 / 8,066) = 95$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิดของรัฐบาลในสาขาวิทยาศาสตร์ที่

เป็นหญิง

$$= 158 * (3,194 / 8,066) = 63$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิดของรัฐบาลในสาขามนุษยศาสตร์ที่

เป็นชาย

$$= 84 * (1,533 / 4,282) = 30$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิดของรัฐบาลในสาขามนุษยศาสตร์ที่

เป็นหญิง

$$= 84 * (2,749 / 4,282) = 54$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิดของรัฐบาลในสาขาสังคมศาสตร์ที่

เป็นชาย

$$= 43 * (1,128 / 2,202) = 22$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิดของรัฐบาลในสาขาสังคมศาสตร์ที่

เป็นหญิง

$$= 43 * (1,074 / 2,202) = 21$$

เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่านักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะได้รับอิทธิพลในเรื่องการเมืองมากกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีผลทำให้พฤติกรรมการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษาระบบศาสตร์แตกต่างไปจากนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในการวิจัยจึงได้เจาะจงที่จะเลือกนักศึกษาระบบศาสตร์มาจำนวนหนึ่ง เพื่อที่จะทำให้การเลือกตัวอย่างทั้งหมดครอบคลุมประชากรได้อย่างทั่วถึง ดังนี้

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

$$= 285 * (2,508 / 14,550) = 49$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาวิทยาศาสตร์

$$= 49 * (985 / 2,508) = 19$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขามนุษยศาสตร์

$$= 49 * (318 / 2,508) = 6$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาสังคมศาสตร์

$$= 49 * (1,205 / 2,508) = 24$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาวิทยาศาสตร์ที่เป็นชาย

$$= 19 * (282 / 985) = 5$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาวิทยาศาสตร์ที่เป็นหญิง

$$= 19 * (703 / 985) = 14$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขามนุษยศาสตร์ที่เป็นชาย

$$= 6 * (76 / 318) = 1$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขามนุษยศาสตร์ที่เป็นหญิง

$$= 6 * (242 / 318) = 5$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาสังคมศาสตร์ที่เป็นชาย

$$= 24 * (606 / 1,205) = 12$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาสังคมศาสตร์ที่เป็นหญิง

$$= 24 * (599 / 1,205) = 12$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยเปิดของเอกชนสาขาวิทยาศาสตร์

$$= 115 * (1,048 / 5,838) = 21$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยเปิดของเอกชนสาขามนุษยศาสตร์

(59)

$$= 115 * (3,716 / 5,838) = 73$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของ เอกชนสาขาสังคมศาสตร์

$$= 115 * (1,074 / 5,838) = 21$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของ เอกชนสาขาวิทยาศาสตร์ที่
เป็นชาย

$$= 21 * (269 / 1,048) = 5$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของ เอกชนสาขาวิทยาศาสตร์ที่
เป็นหญิง

$$= 21 * (779 / 1,048) = 16$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของ เอกชนสาขามนุษยศาสตร์ที่
เป็นชาย

$$= 73 * (1,263 / 3,716) = 24$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของ เอกชนสาขามนุษยศาสตร์ที่
เป็นหญิง

$$= 73 * (2,478 / 3,716) = 49$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของ เอกชนสาขาสังคมศาสตร์ที่
เป็นชาย

$$= 21 * (692 / 1,074) = 14$$

จำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจากมหาวิทยาลัยปิตของ เอกชนสาขาสังคมศาสตร์ที่
เป็นหญิง

$$= 21 * (328 / 1,074) = 7$$

สามารถแสดงจำนวนตัวอย่างที่ต้องเลือกมาดังตารางที่ ๓.2 นี้

ตารางที่ ๓.๒ แสดงจำนวนนักศึกษาที่ต้องสุ่มโดยจำแนกตามลักษณะต่างๆ

มหาวิทยาลัย	สาขา					
	วิทยาศาสตร์		มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์	
	(ช.)	(ญ.)	(ช.)	(ญ.)	(ช.)	(ญ.)
*รัฐบาล	90	49	29	49	10	9
ธรรมศาสตร์	5	14	1	5	12	12
เอกชน	5	16	24	49	14	7

(* หมายเหตุ รัฐบาลหมายถึงมหาวิทยาลัยปดในเขตกรุงเทพมหานครของรัฐบาลโดยที่ไม่รวมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

๓.๑ วิธีดำเนินการส่งแบบสอบถาม

เมื่อได้เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและทราบจำนวนตัวอย่างที่จะต้องทำการสุ่มในแต่ละกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว จึงเริ่มส่งแบบสอบถามโดยการออกภาคสนามไปตามมหาวิทยาลัยและคณะต่างๆ ที่คุณสมบัตินี้เป็นตัวแทนของประชากร เพื่อที่จะสัมภาษณ์นักศึกษามีสิทธิ์เลือกตั้ง โดยเริ่มทำการออกภาคสนามตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2532 จนถึงวันที่ 27 มกราคม 2532 จึงได้แบบสอบถามตามจำนวนที่ต้องการทั้งหมดกลับคืนมาดังมีรายละเอียดตามที่แสดงไว้ในตารางที่ ๓.๓

ตารางที่ ๓.๓ แสดงจำนวนนักศึกษาที่สุ่มได้ทั้งหมดโดยจำแนกตามลักษณะต่างๆ

มหาวิทยาลัย	สาขา					
	วิทยาศาสตร์		มนุษยศาสตร์		สังคมศาสตร์	
	(ช.)	(ญ.)	(ช.)	(ญ.)	(ช.)	(ญ.)
*รัฐบาล	100	46	32	50	14	9
ธรรมศาสตร์	5	14	1	5	12	12
เอกชน	30	16	30	50	15	9

(* หมายเหตุ รัฐบาลหมายถึงมหาวิทยาลัยปดของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครโดยที่ไม่รวมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบตามที่ต้องการแล้วขั้นต่อไปจะเป็นการนำข้อมูลมาลง CODE แล้วเตรียมข้อมูลเพื่อจะวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม DBASE ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์นั้น ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ในการวิเคราะห์

3-10 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อให้ได้คำตอบตาม วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้คือ

1. การแจกแจงความถี่

2. การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ไคสแควร์ ตัวสถิติคือ

$$X^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

ในกรณีที่เป็นตารางแบบ 2*2 ตัวสถิติที่ใช้คือ

$$X^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (|O_{ij} - E_{ij}| - 0.5)^2 / E_{ij}$$

$$\text{degree of freedom} = (c-1)*(r-1)$$

3. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร 1 ประชากร ตัวสถิติคือ

$$Z = \frac{(n * (\hat{p} - P))}{\sqrt{P * (1 - P)}}$$

4. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร 2 ประชากร ตัวสถิติคือ

$$Z = \frac{((\hat{p}_1 - \hat{p}_2) - (P_1 - P_2))}{\sqrt{(\hat{p}_1 \cdot \hat{q}_1 / n_1 + \hat{p}_2 \cdot \hat{q}_2 / n_2)}}$$

5. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร 2 ประชากร โดยใช้

ไคสแควร์ ตัวสถิติคือ

$$X^2 = \sum_{i=1}^k (O_i - E_i)^2 / E_i$$

$$\text{degree of freedom} = (k-1)$$

6. การประมาณค่า

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับปัญหาพิเศษฉบับนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งจะมีการแจกแจงความถี่ การทดสอบว่าตัวแปรใดบ้างที่เป็นปัจจัยต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากรเดี่ยว , สองประชากร และสามประชากร รวมทั้งการประมาณค่า ดังจะกล่าวถึงดังนี้

การแจกแจงความถี่

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่และเปอร์เซ็นต์เกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษา

การใช้สิทธิ์	ความถี่	เปอร์เซ็นต์
ไป	281	62.4
ไม่ไป	169	37.6
รวม	450	100.0

จากตารางที่ 4.1 จะมีจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 450 ตัวอย่าง ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่จะไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งจำนวน 281 คน หรือร้อยละ 62.4 และมีนักศึกษาที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 169 คน หรือร้อยละ 37.6

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และ เพศของนักศึกษา

เพศ	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
ชาย	149 (53.0)	94 (55.6)
หญิง	132 (47.0)	75 (44.4)
รวม	281 (100.0)	169 (100.0)

จากตารางที่ 4.2 จะสรุปได้ว่า

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 281 คน ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาชาย 149 คน หรือร้อยละ 53 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาหญิง 132 คน หรือร้อยละ 47

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 169 คน ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาชาย 94 คน หรือร้อยละ 55.6 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาหญิง 75 คน หรือร้อยละ 44.4

(64)

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และมหาวิทยาลัยของนักศึกษา

ประเภทมหาวิทยาลัย	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
รัฐบาล	190 (67.6)	113 (66.9)
เอกชน	91 (32.4)	56 (33.1)
รวม	281 (100.0)	169 (100.0)

จากตารางที่ 4.3 จะสรุปได้ว่า

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 281 คน ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยรัฐบาล 190 คน หรือร้อยละ 67.6 รองลงมาเป็นนักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยเอกชน 91 คน หรือร้อยละ 32.4

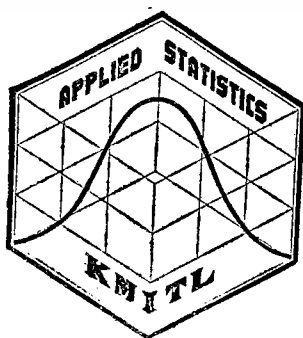
นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 169 คน ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยรัฐบาล 113 คน หรือร้อยละ 66.9 รองลงมาเป็นนักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยเอกชน 56 คน หรือร้อยละ 33.1

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และสาขาวิชาของนักศึกษา

สาขาวิชา	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
สังคมศาสตร์	52 (18.5)	23 (13.6)
มนุษยศาสตร์	95 (33.8)	59 (34.9)
วิทยาศาสตร์	134 (47.7)	87 (51.5)
รวม	281 (100.0)	169 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 281 คน ส่วนใหญ่มาจากสาขาวิทยาศาสตร์ 134 คน หรือร้อยละ 47.7 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มาจากสาขามนุษย์ศาสตร์ 95 คน หรือร้อยละ 33.8 และจะเป็นนักศึกษาที่มาจากสาขาสังคมศาสตร์ 52 คนหรือร้อยละ 18.5

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 169 คน ส่วนใหญ่มาจากสาขาวิทยาศาสตร์ 87 คน หรือร้อยละ 51.5 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มาจากสาขามนุษย์ศาสตร์ 59 คน หรือร้อยละ 34.9 และจะเป็นนักศึกษาที่มาจากสาขาสังคมศาสตร์ 23 คนหรือร้อยละ 13.6

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และอาชีพของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา

อาชีพของหัวหน้าครอบครัว	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
เกษตรกร	8 (3.0)	10 (6.2)
ข้าราชการ	79 (29.5)	33 (20.5)
ธุรกิจการค้า	116 (43.3)	87 (54.0)
รับจ้าง	41 (15.3)	20 (12.4)
พนักงานบริษัท	15 (5.5)	2 (1.3)
อื่น ๆ	9 (3.4)	9 (5.6)
รวม	268 (100.0)	161 (100.0)

หมายเหตุ เกษตรกร หมายถึง การประมง ทำไร่ ทำนา ทำสวน
 ข้าราชการ หมายถึง พนักงานรัฐวิสาหกิจและข้าราชการ
 ธุรกิจการค้า หมายถึง การค้าขาย
 รับจ้าง หมายถึง นักวิศวกรรม รับเหมาก่อสร้าง ชั้บรถ รับจ้างทำของ
 พนักงานบริษัท หมายถึง ผู้ทำงานบริษัท พนักงานขาย
 อื่นๆ หมายถึง งานอิสระ พ่อบ้าน แม่บ้าน ปล่อยเงินกู้
 นักการเมือง แพทย์

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 268 คน ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวซึ่งหัวหน้าครอบครัวมี อาชีพธุรกิจการค้า 116 คนหรือร้อยละ 43.3 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มาจากครอบครัว ซึ่งหัวหน้าครอบครัวมีอาชีพข้าราชการ รับจ้าง พนักงานบริษัท อื่นๆ และเกษตรกร ตามลำดับ

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 161 คน ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวซึ่งหัวหน้าครอบครัวมี อาชีพธุรกิจการค้า 87 คนหรือร้อยละ 54.0 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มาจากครอบครัวซึ่ง หัวหน้าครอบครัวมีอาชีพข้าราชการ รับจ้าง เกษตรกร อื่นๆ และพนักงานบริษัท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และภูมิลำเนาของ
นักศึกษา

ภูมิลำเนา	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
กรุงเทพมหานคร	220 (78.3)	101 (59.8)
ต่างจังหวัด	61 (21.7)	68 (40.2)
รวม	281 (100.0)	169 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 281 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร 220 คนหรือร้อยละ 78.3 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด 61 คน หรือร้อยละ 21.7

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 169 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร 101 คนหรือร้อยละ 59.8 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด 68 คน หรือร้อยละ 40.2

ตารางที่ 4.7

จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการร่วมกิจกรรม
ของนักศึกษา

การร่วมกิจกรรม	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ปี)	35 (12.5)	24 (14.3)
บ่อยครั้ง (3-5 ครั้ง/ปี)	54 (19.3)	30 (17.9)
นาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	147 (52.5)	95 (56.5)
ไม่เคย	44 (15.7)	19 (11.3)
รวม	280 (100.0)	168 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 280 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีการเข้าร่วมกิจกรรม
นาน ๆ ครั้ง 147 คนหรือร้อยละ 52.5 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีการเข้าร่วมกิจกรรม
บ่อยครั้ง ไม่เคย และบ่อยที่สุด ตามลำดับ

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 168 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีการเข้าร่วมกิจกรรม
นาน ๆ ครั้ง 147 คนหรือร้อยละ 52.5 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีการเข้าร่วมกิจกรรม
บ่อยครั้ง บ่อยที่สุด และไม่เคย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการสร้างระบบ
การ เมืองในสถาบันศึกษาของนักศึกษา

การสร้างระบบการ เมือง ในสถานศึกษา	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
ดีมาก	38 (13.5)	24 (14.3)
พอสมควร	147 (52.3)	91 (54.2)
น้อย	67 (23.9)	39 (23.2)
ไม่มีเลย	29 (10.3)	14 (8.3)
รวม	281 (100.0)	168 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 281 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาซึ่งมีการสร้างระบบการเมืองพอสมควร 147 คนหรือร้อยละ 52.3 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาซึ่งมีการสร้างระบบการเมืองน้อย ดีมาก และไม่มีเลย ตามลำดับ

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 168 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาซึ่งมีการสร้างระบบการเมืองพอสมควร 91 คนหรือร้อยละ 54.2 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาซึ่งมีการสร้างระบบการเมืองน้อย ดีมาก และไม่มีเลย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และความสนใจทางการเมืองของนักศึกษา

ความสนใจทางการเมือง	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
สนใจมาก	41 (14.6)	19 (11.2)
สนใจพอควร	200 (71.2)	114 (67.5)
สนใจเล็กน้อย	37 (13.2)	31 (18.3)
ไม่สนใจเลย	3 (1.0)	5 (3.0)
รวม	281 (100.0)	169 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 281 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีความสนใจทางการเมืองพอสมควร 200 คนหรือร้อยละ 71.2 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีความสนใจทางการเมืองมาก เล็กน้อย และไม่สนใจเลย ตามลำดับ

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 169 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีความสนใจทางการเมืองพอสมควร 114 คนหรือร้อยละ 67.5 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีความสนใจทางการเมืองเล็กน้อย มาก และไม่สนใจเลย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการเรียกร้อง
 ทางการเมืองของนักศึกษา

การเรียกร้องทางการเมือง	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
เคย	35 (12.5)	12 (7.1)
ไม่เคย	245 (87.5)	157 (92.9)
รวม	280 (100.0)	169 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 280 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ไม่เคยมีการเรียกร้องทางการเมือง 245 คนหรือร้อยละ 87.5 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่เคยมีการเรียกร้องทางการเมือง 35 คน หรือร้อยละ 12.5

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 169 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ไม่เคยมีการเรียกร้องทางการเมือง 157 คนหรือร้อยละ 92.9 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่เคยมีการเรียกร้องทางการเมือง 12 คน หรือร้อยละ 7.1

ตารางที่ 4.11

จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และการเป็นสมาชิก
พรรคการเมืองของนักศึกษา

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	การใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
เป็น	11 (3.9)	2 (1.2)
ไม่เป็น	270 (96.1)	167 (98.8)
รวม	281 (100.0)	169 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 281 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง 270 คนหรือร้อยละ 96.1 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง 11 คน หรือร้อยละ 3.9

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 169 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง 167 คนหรือร้อยละ 98.8 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง 2 คน หรือร้อยละ 1.2

ตารางที่ 4.12

จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์และความศรัทธาต่อ
การเมืองของนักศึกษา

ความศรัทธาต่อการเมือง	การไปใช้สิทธิ์	
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์
ศรัทธามาก	6 (2.2)	1 (0.5)
ศรัทธาพอควร	143 (51.3)	65 (38.5)
ศรัทธาน้อยมาก	105 (37.6)	78 (46.2)
ไม่ศรัทธาเลย	25 (8.9)	25 (14.8)
รวม	279 (100.0)	169 (100.0)

นักศึกษากลุ่มที่ไปใช้สิทธิ์ 279 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีความศรัทธาต่อการเมือง
พอควร 143 คนหรือร้อยละ 51.3 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีความศรัทธาต่อการเมือง
น้อยมาก ไม่ศรัทธาเลย และศรัทธามาก ตามลำดับ

นักศึกษากลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ 169 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีความศรัทธาต่อการเมือง
น้อยมาก 78 คนหรือร้อยละ 46.2 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่มีความศรัทธาต่อการเมือง
พอควร ไม่ศรัทธาเลย และศรัทธามาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13

จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความสะดวกในการเดินทางไป
หน่วยเลือกตั้งของนักศึกษา

ความสะดวกในการ เดินทางไปใช้สิทธิ์	ความถี่	ร้อยละ
สะดวกมาก	228	50.9
สะดวกพอสมควร	163	36.4
ไม่สะดวก	57	12.7
รวม	448	100.0

นักศึกษาทั้งหมด 448 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่เดินทางไปหน่วยเลือกตั้งสะดวก
มาก 228 คน หรือร้อยละ 50.9 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่เดินทางไปหน่วยเลือกตั้ง
สะดวกพอควร และไม่สะดวก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับและวันต่างๆ ในหนึ่งสัปดาห์ที่สะดวกจะไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษา

วัน	ความถี่	ร้อยละ
จันทร์ - ศุกร์	9	2.0
เสาร์	70	15.6
อาทิตย์	225	50.0
วันใดก็ได้	96	21.3
เสาร์ - อาทิตย์	35	7.8
อื่น ๆ	15	3.3
รวม	450	100.0

หมายเหตุ อื่นๆ หมายถึง วันที่ทางราชการประกาศให้วันเลือกตั้งเป็นวันหยุด
 นักศึกษาทั้งหมด 450 คน ส่วนใหญ่ต้องการที่จะให้วันเลือกตั้งเป็นวันอาทิตย์
 225 คน หรือร้อยละ 50.0 รองลงมาจะเป็นนักศึกษาที่ต้องการให้วันเลือกตั้งเป็นวันใดก็ได้
 ได้ เสาร์ เสาร์-อาทิตย์ อื่นๆ และจันทร์-ศุกร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงความถี่และร้อยละของการทราบข่าวการเลือกตั้งจากสื่อ
โฆษณาชนิดต่างๆ

สื่อโฆษณา	ความถี่	ร้อยละ
วิทยุ	238	11.8
โทรทัศน์	364	18.1
หนังสือพิมพ์รายวัน	361	17.9
ป้ายประกาศของทางราชการ	285	14.2
โปสเตอร์หาเสียงของผู้สมัคร	371	18.4
ใบปลิวหาเสียงของผู้สมัคร	244	12.1
ทราบข่าวจากผู้ใกล้ชิด	147	7.3
อื่นๆ	4	0.2
รวม	2014	100.0

หมายเหตุ อื่นๆ หมายถึง ลางสังหรณ์ จากใจความเป็นประชาริปไตย

จากตารางที่ 4.15 จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะทราบข่าวการเลือกตั้ง
จากโปสเตอร์หาเสียงของผู้สมัครร้อยละ 18.4 รองลงมาทราบข่าวจากโทรทัศน์ หนังสือ
พิมพ์รายวัน ป้ายประกาศของทางราชการ ใบปลิวหาเสียงของผู้สมัคร วิทยุ ผู้ใกล้ชิด
และอื่นๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงความถี่และร้อยละของสิ่งที่ทำให้นักศึกษารับว่าตนเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง

สิ่งที่ทำให้นักศึกษารับว่าตนเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง	ความถี่	ร้อยละ
ป้ายประกาศของทางราชการ	169	20.4
จดหมายแจ้งการมีสิทธิ์	196	23.6
จากการเลือกตั้งครั้งก่อน	47	5.7
ญาติ เพื่อน ฯลฯ บอก	16	1.9
รู้ว่าอายุถึง	382	46.0
ไม่รู้ว่าตัวเองมีสิทธิ์	8	1.0
อื่น ๆ	12	1.4
รวม	830	100.0

หมายเหตุ อื่นๆ หมายถึง พรรคการเมืองแจ้งให้ทราบ สนใจอยู่แล้ว จิตสำนึกทางการเมือง

นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจากการที่รู้ว่าตนอายุถึงร้อยละ 46.0 รองลงมาจะทราบจากจดหมายแจ้งการมีสิทธิ์ ป้ายประกาศของทางราชการ จากการเลือกตั้งครั้งก่อน ญาติ เพื่อนบอก อื่นๆ และไม่รู้ว่าตัวเองมีสิทธิ์

ตารางที่ 4.17 แสดงความถี่และร้อยละของสาเหตุในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
ของนักศึกษา

สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไปใช้สิทธิ์	ความถี่	ร้อยละ
สามัญสำนึกของตนเอง	231	50.8
ได้รับการชักชวนจากผู้อื่น	37	8.1
ต้องการให้ผู้สมัครที่ตนเองพอใจได้เป็นส.ส.	166	36.5
ได้รับสิ่งตอบแทน	6	1.3
อื่น ๆ	15	3.3
รวม	455	100.0

หมายเหตุ อื่นๆ หมายถึง รักในระบอบประชาธิปไตย กลัวถูกโกงสิทธิ์ เป็นการ
เลือกตั้งครั้งแรก และต้องการให้การเมืองไทยดีขึ้น

จากตารางที่ 4.17 จะสรุปได้ว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้นักศึกษาไปใช้สิทธิ์
คือรู้จากสามัญสำนึกของตนเองร้อยละ 50.8 รองลงมาคือ ต้องการให้ผู้สมัครที่ตนเองพอใจได้
เป็นส.ส. ได้รับการชักชวนจากผู้อื่น อื่นๆ และได้รับสิ่งตอบแทน

ตารางที่ 4.18 แสดงความถี่และร้อยละของสิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึงเป็นสำคัญในการไปใช้สิทธิ์

สิ่งที่ทำให้นักศึกษาคำนึงถึงในการไปใช้สิทธิ์	ความถี่	ร้อยละ
คุณสมบัติของผู้สมัคร	220	30.3
นโยบายของพรรค	226	31.1
คำมั่นสัญญาของผู้สมัคร	28	3.9
ความคุ้นเคยกับผู้สมัคร	10	1.5
เป็นผู้ที่เคยสร้างความเจริญมาก่อน	99	13.6
เลือกตามที่ผู้อื่นแนะนำ	17	2.3
พิจารณาหัวหน้าพรรค	107	14.7
ผู้สมัครแจกสิ่งของ	1	0.1
ดูโหวตเิ่งของผู้สมัคร	11	1.5
อื่น ๆ	7	1.0
รวม	726	100.0

หมายเหตุ อื่นๆ หมายถึง การคานอำนาจของพรรคการเมือง ต้องการให้การเมืองไทยดีขึ้น และฐานะของผู้สมัคร

สิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์คือ นโยบายของพรรคประมาณร้อยละ 30.3 รองลงมาจะคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้สมัคร หัวหน้าพรรค เคยสร้างความเจริญมาก่อน คำมั่นสัญญาของผู้สมัคร ความคุ้นเคยกับผู้สมัคร โหวตเิ่งของผู้สมัคร อื่นๆ และผู้สมัครแจกสิ่ง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 แสดงความถี่และร้อยละของสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	ความถี่	ร้อยละ
ติดธุระ	67	39.64
ทะเบียนบ้านอยู่ต่างจังหวัด	29	17.16
มีความศรัทธาต่อการเมืองน้อย	30	17.75
ชี้เกียจ	6	3.55
ไม่ตอบ	21	12.43
อื่น ๆ	16	9.47
รวม	169	100.00

หมายเหตุ อื่น ๆ หมายถึง หน่วยเลือกตั้งอยู่ไกลหรือปิดเร็ว ขั้นตอนการลงคะแนนซับซ้อน บัตรประชาชนหาย ไม่มีชื่อไปหน่วยเลือกตั้งไม่ถูก ป่วย

สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้นักศึกษาไม่ไปใช้สิทธิ์ เนื่องจากติดธุระ 67 คน หรือร้อยละ 39.64 รองลงมาเนื่องจากมีความศรัทธาต่อการเมืองน้อย ทะเบียนบ้านอยู่ต่างจังหวัด อื่นๆ ชี้เกียจ ตามลำดับ และมีผู้ไม่ตอบ 21 คนหรือร้อยละ 12.43

ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์

H_0 : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับเพศ

H_a : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับเพศ

ตารางที่ 4.20 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

เพศ	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
ชาย	149 (151.74)	94 (91.26)	243
หญิง	132 (129.26)	75 (77.79)	207
รวม	281	169	450

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$df = (2-1)(2-1) = 1$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } \chi^2_{.05, 1} = 3.841$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} \cdot n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า E_{11} , E_{12} , E_{21} , E_{22} ได้เป็น 151.47, 91.26, 129.26,

77.79 ตามลำดับ

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้คือ } \chi^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (|O_{ij} - E_{ij}| - 0.5)^2 / E_{ij}$$

$$\text{จะได้ } \chi^2 = 0.191$$

$$\text{จะเห็นได้ว่า } \chi^2 (\text{คำนวณ}) < \chi^2 (\text{ตาราง})$$

ดังนั้นจะยอมรับ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24

กรกฎาคม 2531 ไม่ขึ้นอยู่กับเพศ

H_0 : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับประเภทมหาวิทยาลัย

H_a : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับประเภทมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.21 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างประเภทมหาวิทยาลัยกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

ประเภทมหาวิทยาลัย	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
รัฐบาล	190 (189.21)	113 (113.79)	303
เอกชน	91 (91.79)	56 (55.21)	147
รวม	281	169	450

$$\begin{aligned} \text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) &= 0.05 \\ df &= (2-1)(2-1) = 1 \end{aligned}$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } X^2_{.05,1} = 3.841$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า E_{11} , E_{12} , E_{21} , E_{22} ได้เป็น 189.21, 113.79, 91.79,

55.21 ตามลำดับ

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้คือ } X^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (|o_{ij} - E_{ij}| - 0.5)^2 / E_{ij}$$

$$\text{จะได้ } X^2 = 0.00371$$

$$\text{จะเห็นได้ว่า } X^2 (\text{คำนวณ}) < X^2 (\text{ตาราง})$$

ดังนั้นจะยอมรับ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ไม่ขึ้นอยู่กับประเภทมหาวิทยาลัย

H_0 : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา

H_a : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับสาขาวิชา

ตารางที่ 4.22 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชากับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

สาขาวิชา	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
สังคมศาสตร์	52 (46.83)	23 (28.17)	75
มนุษยศาสตร์	95 (96.16)	59 (57.84)	154
วิทยาศาสตร์	134 (138.00)	87 (83.00)	221
รวม	281	169	450

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$df = (3-2)(2-1) = 2$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } \chi^2_{.05,2} = 5.991$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} \cdot n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{31}, E_{32}$ ได้เป็น

46.83, 28.17, 96.16, 57.84, 138.00, 83.00 ตามลำดับ

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้คือ } \chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

$$\text{จะได้ } \chi^2 = 1.86432$$

$$\text{จะเห็นได้ว่า } \chi^2 (\text{คำนวณ}) < \chi^2 (\text{ตาราง})$$

ดังนั้นจะยอมรับ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24

กรกฎาคม 2531 ไม่ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา

Ho : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับอาชีพของหัวหน้าครอบครัว

Ha : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับอาชีพของหัวหน้าครอบครัว

ตารางที่ 4.23 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของหัวหน้าครอบครัวกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

อาชีพของหัวหน้าครอบครัว	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
เกษตรกร	8 (11.24)	10 (6.76)	18
ข้าราชการ	79 (69.97)	33 (42.03)	112
ธุรกิจการค้า	116 (126.82)	87 (76.18)	203
รับจ้าง	41 (38.11)	20 (22.89)	61
พนักงานบริษัท	15 (10.62)	2 (6.38)	17
อื่น ๆ	9 (11.24)	9 (6.76)	18
รวม	268	161	429

หมายเหตุ เกษตรกร หมายถึง การประมง ทำไร่ ทำนา ทำสวน
 ข้าราชการ หมายถึง พนักงานรัฐวิสาหกิจ และข้าราชการ
 ธุรกิจการค้า หมายถึง การค้าขาย
 รับจ้าง หมายถึง นักวิศวกรรม รับเหมาก่อสร้าง ชั้บรถ รับจ้างทำของ

พนักงานบริษัท หมายถึง ผู้ทำงานบริษัท พนักงานชาย

อื่นๆ หมายถึง งานอิสระ พ่อบ้าน แม่บ้าน ปล่อยเงินกู้ ช่างไม้

ช่างภาพ นักการเมือง แพทย์

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$df = (6-1)(2-1) = 5$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } X^2_{.05, 5} = 11.070$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{61}, E_{62}$ ได้เป็น

11.24, 6.76, 69.97, 42.03, 126.82, 76.18, 38.11, 22.89, 10.62, 6.38, 11.24,

6.76 ตามลำดับ

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้คือ } X^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

$$\text{จะได้ } X^2 = 14.652$$

จะเห็นได้ว่า $X^2(\text{คำนวณ}) > X^2(\text{ตาราง})$

ดังนั้นจะปฏิเสธ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ขึ้นอยู่กับอาชีพของหัวหน้าครอบครัว

H_0 : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับภูมิภาค

H_a : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับภูมิภาค

ตารางที่ 4.24 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

ภูมิภาค	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
กรุงเทพมหานคร	220 (200.45)	101 (120.55)	321
ต่างจังหวัด	61 (80.55)	68 (48.45)	129
รวม	281	169	450

ที่ระดับนัยสำคัญ (α) = 0.05

$$df = (2-1)(2-1) = 1$$

อาณาเขตวิกฤตคือ $\chi^2_{.05, 1} = 3.841$

ความถี่คาดหวังคือ $(E_{ij}) = (n_{i.} \cdot n_{.j}) / n_{..}$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, E_{21}, E_{22}$ ได้เป็น

200.45, 120.55, 80.55, 48.45 ตามลำดับ

ตัวสถิติที่ใช้คือ $\chi^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (O_{ij} - E_{ij} - 0.5)^2 / E_{ij}$

จะได้ $\chi^2 = 16.823$

จะเห็นได้ว่า χ^2 (คำนวณ) > χ^2 (ตาราง)

ดังนั้นจะปฏิเสธ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24

กรกฎาคม 2531 ขึ้นอยู่กับภูมิภาค

H_0 : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับกิจกรรม

H_a : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับกิจกรรม

ตารางที่ 4.25 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างการร่วมกิจกรรมกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

การร่วมกิจกรรม	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
บ่อยที่สุด (มากกว่า 5 ครั้ง/ปี)	35 (36.88)	24 (22.13)	59
บ่อยครั้ง (3-5 ครั้ง/ปี)	54 (52.50)	30 (31.50)	84
นาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/ปี)	147 (151.25)	95 (90.75)	242
ไม่เคย	44 (39.38)	19 (23.63)	63
รวม	280	168	448

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$df = (4-1)(2-1) = 3$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } \chi^2_{.05,3} = 7.815$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{41}, E_{42}$ ได้เป็น

36.88, 22.13, 52.50, 31.50, 151.25, 90.75, 39.38, 23.63 ตามลำดับ

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้คือ } \chi^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

$$\text{จะได้ } \chi^2 = 2.136$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า χ^2 (คำนวณ) < χ^2 (ตาราง)

ดังนั้นจะยอมรับ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24
กรกฎาคม 2531 ไม่ขึ้นอยู่กับการร่วมกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Ho : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับการสร้างระบบการเมืองในสถานศึกษา
- Ha : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับการสร้างระบบการเมืองในสถานศึกษา

ตารางที่ 4.26 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างระบบการเมืองในสถานศึกษากับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

การสร้างระบบการเมือง ในสถานศึกษา	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
ดีมาก	38 (38.80)	24 (23.20)	62
พอสมควร	147 (148.95)	91 (89.05)	238
น้อย	67 (66.34)	39 (39.66)	106
ไม่มีเลย	29 (26.91)	14 (16.09)	43
รวม	281	168	449

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$df = (4-1)(2-1) = 3$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } X^2_{.05,3} = 7.815$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{41}, E_{42}$ ได้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

38.80, 23.20, 148.95, 89.05, 66.34, 39.66, 26.91, 16.09 ตามลำดับ

ตัวสถิติที่ใช้คือ $\chi^2 = \sum (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$

จะได้ $\chi^2 = 0.563$

จะเห็นได้ว่า χ^2 (คำนวณ) < χ^2 (ตาราง)

ดังนั้นจะยอมรับ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24

กรกฎาคม 2531 ไม่ขึ้นอยู่กับการสร้างระบบการเมืองในสถานศึกษา

Ho : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจทางการเมือง

Ha : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับความสนใจทางการเมือง

ตารางที่ 4.27 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

ความสนใจทางการเมือง	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
สนใจมาก	41 (37.47)	19 (22.53)	60
สนใจพอควร	200 (196.08)	114 (117.92)	314
สนใจเล็กน้อยถึง ไม่สนใจเลย	40 (47.46)	36 (28.54)	76
รวม	281	169	450

ที่ระดับนัยสำคัญ (α) = 0.05

$$df = (3-1)(2-1) = 2$$

อาณาเขตวิกฤตคือ $X^2_{.05,2} = 5.991$

ความถี่คาดหวังคือ $(E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{31}, E_{32}$ ได้เป็น

37.47, 22.53, 196.08, 117.92, 47.46, 28.54 ตามลำดับ

ตัวสถิติที่ใช้คือ $X^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$

จะได้ $X^2 = 4.217$

จะเห็นได้ว่า $X^2(\text{คำนวณ}) < X^2(\text{ตาราง})$

ดังนั้นจะยอมรับ Ho แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรกฎาคม 2531 ไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจทางการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

H_0 : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับการเรียกร้องทางการเมือง

H_a : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับการเรียกร้องทางการเมือง

ตารางที่ 4.28

แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้องทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

การเรียกร้องทางการเมือง	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
เคย	35 (29.31)	12 (17.69)	47
ไม่เคย	245 (250.69)	157 (151.31)	402
รวม	280	169	449

ที่ระดับนัยสำคัญ (α) = 0.05

$df = (2-1)(2-1) = 1$

อาณาเขตวิกฤตคือ $X^2_{.05,1} = 3.841$

ความถี่คาดหวังคือ $(E_{ij}) = (n_{i.} \cdot n_{.j}) / n_{..}$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, E_{21}, E_{22}$ ได้เป็น

29.31, 17.69, 250.69, 151.31 ตามลำดับ

ตัวสถิติที่ใช้คือ $X^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$

จะได้ $X^2 = 2.728$

จะเห็นได้ว่า X^2 (คำนวณ) < X^2 (ตาราง)

ดังนั้นจะยอมรับ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24

กรกฎาคม 2531 ไม่ขึ้นอยู่กับการเรียกร้องทางการเมือง

H_0 : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับความศรัทธาต่อการเมือง

H_a : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับความศรัทธาต่อการเมือง

ตารางที่ 4.29

แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างความศรัทธาต่อการเมืองกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

ความศรัทธาต่อการเมือง	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
ศรัทธามากถึงศรัทธาพอควร	149 (133.90)	66 (81.10)	215
ศรัทธาน้อยมาก	105 (113.97)	78 (69.03)	183
ไม่ศรัทธาเลย	25 (31.14)	25 (18.86)	50
รวม	279	169	448

ที่ระดับนัยสำคัญ (α) = 0.05

$$df = (3-1)(2-1) = 2$$

อาณาเขตวิกฤตคือ $\chi^2_{.05,2} = 5.991$

ความถี่คาดหวังคือ $(E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{21}, E_{22}$ ได้เป็น

133.90, 81.10, 113.97, 69.03, 31.14, 18.86 ตามลำดับ

ตัวสถิติที่ใช้คือ $\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$

จะได้ $\chi^2 = 9.595$

จะเห็นได้ว่า χ^2 (คำนวณ) > χ^2 (ตาราง)

ดังนั้นจะปฏิเสธ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรกฎาคม 2531 ขึ้นอยู่กับความศรัทธาต่อการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Ho : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการเดินทางไปหน่วยเลือกตั้ง

Ha : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส.ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับความสะดวกในการเดินทางไปหน่วยเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.30

แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างความสะดวกในการเดินทางไปหน่วยเลือกตั้งกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

ความสะดวกในการเดินทางไปใช้สิทธิ์	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
สะดวกมาก	177 (141.99)	51 (86.01)	228
สะดวกพอสมควร	87 (101.51)	76 (61.49)	163
ไม่สะดวก	15 (35.50)	42 (21.50)	57
รวม	279	169	448

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$df = (3-1)(2-1) = 2$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } X^2_{.05,2} = 5.991$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{31}, E_{32}$ ได้เป็น

141.99, 86.01, 101.51, 61.49, 35.50, 21.50 ตามลำดับ

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้คือ } X^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะได้ $\chi^2 = 59.757$

จะเห็นได้ว่า χ^2 (คำนวณ) > χ^2 (ตาราง)

ดังนั้นจะปฏิเสธ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24
กรกฎาคม 2531 ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการเดินทางไปหน่วยเลือกตั้ง

Ho : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับวัน

Ha : การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับวัน

ตารางที่ 4.31 แสดงความถี่และความถี่คาดหวังของความสัมพันธ์ระหว่างวันกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา

วัน	การไปใช้สิทธิ์		รวม
	ไปใช้สิทธิ์	ไม่ไปใช้สิทธิ์	
จันทร์ - ศุกร์	2 (5.62)	7 (3.38)	9
เสาร์	38 (43.71)	32 (26.29)	70
อาทิตย์	147 (140.50)	78 (84.50)	225
วันใดก็ได้	59 (59.95)	37 (36.05)	96
เสาร์ - อาทิตย์	27 (21.86)	8 (13.14)	35
อื่น ๆ	8 (9.37)	7 (5.63)	15
รวม	281	169	450

หมายเหตุ อื่น ๆ หมายถึง มีการประกาศจากทางราชการให้วันที่มีการเลือกตั้งเป็นวันหยุด

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$df = (6-1)(2-1) = 5$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } \chi^2_{.05, 5} = 11.070$$

$$\text{ความถี่คาดหวังคือ } (E_{ij}) = (n_{i.} n_{.j}) / n_{..}$$

จะสามารถหาค่า $E_{11}, E_{12}, \dots, E_{51}, E_{52}$ ได้เป็น

5.62, 3.38, 43.71, 26.29, 140.50, 84.50, 59.95, 36.05, 21.86, 13.14, 9.37, 5.63

ตามลำดับ

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้คือ } \chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$$

$$\text{จะได้ } \chi^2 = 12.792$$

จะเห็นได้ว่า $\chi^2(\text{คำนวณ}) > \chi^2(\text{ตาราง})$

ดังนั้นปฏิเสธ H_0 แสดงว่าการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกส.ส. ในวันที่ 24

กรกฎาคม 2531 ขึ้นอยู่กับวันที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร

- H_0 : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งเท่ากับ 0.5
 H_a : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมากกว่า 0.5

ตารางที่ 4.32 แสดงความถี่และสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษา

การใช้สิทธิ์	ความถี่	สัดส่วน
ไปใช้สิทธิ์	281	0.624
ไม่ไปใช้สิทธิ์	160	0.376

$$n = 450, \hat{p} = 0.624$$

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } Z_{\alpha/2} = 1.645$$

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ } Z = \frac{n(\hat{p}-P)}{P(1-P)}$$

$$\begin{aligned} \text{นั่นคือ } Z &= \frac{450(0.624-0.5)}{0.5(1-0.5)} \\ &= 10.52 \end{aligned}$$

$$\text{จะเห็นได้ว่า } Z_{\text{คำนวณ}} > Z_{\text{ตาราง}}$$

ดังนั้นปฏิเสธ H_0 แสดงว่าสัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง

มากกว่า 0.5

- Ho : สัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
เท่ากับ 0.5
- Ha : สัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
มากกว่า 0.5

ตารางที่ 4.33 แสดงความถี่และสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่เป็นสมาชิก
พรรคการเมือง

การใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ความถี่	สัดส่วน
ไปใช้สิทธิ์	11	0.846
ไม่ไปใช้สิทธิ์	2	0.154

$$n = 13, \quad \hat{p} = 0.846$$

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } Z_{.05} = 1.645$$

$$\text{ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ } Z = \frac{n(\hat{p}-P)}{P(1-P)}$$

$$\text{นั่นคือ } Z = \frac{13(0.846-0.5)}{0.5(1-0.5)}$$

$$= 2.496$$

จะเห็นได้ว่า $Z_{\text{คำนวณ}} > Z_{\text{ตาราง}}$

ดังนั้นปฏิเสธ Ho แสดงว่าสัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาซึ่งเป็นสมาชิก
พรรคการเมืองมากกว่า 0.5

- H_0 : สัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาซึ่งไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง เท่ากับ 0.5
 H_a : สัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาซึ่งไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่า 0.5

ตารางที่ 4.34 แสดงความถี่และสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

การใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ความถี่	สัดส่วน
ไปใช้สิทธิ์	270	0.618
ไม่ไปใช้สิทธิ์	167	0.382

$$\begin{aligned}
 n &= 437, & \hat{p} &= 0.618 \\
 \text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) &= 0.05 \\
 \text{อาณาเขตวิกฤตคือ } Z_{.05} &= 1.645 \\
 \text{ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ } Z &= n(\hat{p}-P)/P(1-P) \\
 \text{นั่นคือ } Z &= 437(0.618-0.5)/0.5(1-0.5) \\
 &= 4.925
 \end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่า $Z_{\text{คำนวณ}} > Z_{\text{ตาราง}}$

ดังนั้นปฏิเสธ H_0 แสดงว่าสัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาซึ่งไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากกว่า 0.5

- Ho : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาชายเท่ากับนักศึกษานหญิง
- Ha : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาชายน้อยกว่านักศึกษานหญิง

ตารางที่ 4.35 แสดงสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาชายและหญิง

เพศของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์	สัดส่วน
ชาย	0.61 ($\hat{p}_1$)
หญิง	0.64 ($\hat{p}_2$)

หมายเหตุ $\hat{p}_1 = 149/243$, $\hat{p}_2 = 132/207$ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากตารางที่ 4.1

$$n_1 = 243 , n_2 = 207$$

$$\text{ที่ระดับนัยสำคัญ } (\alpha) = 0.05$$

$$\text{อาณาเขตวิกฤตคือ } Z_{\alpha/2} = -1.645$$

ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ $Z = [(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) - (P_1 - P_2)] / [\hat{p}_1 \hat{q}_1 / n_1 + \hat{p}_2 \hat{q}_2 / n_2]$

$$\begin{aligned} \text{นั่นคือ } Z &= [(0.61 - 0.64) - 0] / [0.61(0.39)/243 + 0.64(0.36)/207] \\ &= -0.652 \end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่า $Z_{\text{คำนวณ}} > Z_{\text{ตาราง}}$

ดังนั้นยอมรับ Ho แสดงว่าสัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาชายเท่ากับนักศึกษานหญิง

- Ho : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร เท่ากับนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด
- Ha : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด

ตารางที่ 4.36 แสดงสัดส่วนเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

ภูมิลำเนาของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์	สัดส่วน
กรุงเทพมหานคร	0.685 ($\hat{p}_1$)
ต่างจังหวัด	0.473 ($\hat{p}_2$)

หมายเหตุ $\hat{p}_1 = 220/321$, $\hat{p}_2 = 61/129$ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากตารางที่ 4.4

$n_1 = 321$, $n_2 = 129$

ที่ระดับนัยสำคัญ (α) = 0.05

อาณาเขตวิกฤตคือ $Z_{0.05} = 1.645$

ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ $Z = [(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) - (P_1 - P_2)] / [\hat{p}_1 \hat{q}_1 / n_1 + \hat{p}_2 \hat{q}_2 / n_2]$

$$\text{นั่นคือ } Z = [(0.685 - 0.473) - 0] / [0.685(0.315)/321 + 0.473(0.527)/129]$$

$$= 4.157$$

จะเห็นได้ว่า $Z_{คำนวณ} > Z_{ตาราง}$

ดังนั้นปฏิเสธ Ho แสดงว่าสัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด

- H_0 : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษา
ที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ไม่
มีความแตกต่างกัน
- H_a : สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษา
ที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.37 แสดงจำนวนนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในสาขาวิชาต่างๆ

สาขาวิชา	จำนวน
สังคมศาสตร์	52 (O_1)
มนุษยศาสตร์	95 (O_2)
วิทยาศาสตร์	134 (O_3)

ที่ระดับนัยสำคัญ $(\alpha) = 0.05$

$df = (3-1) = 2$

อาณาเขตวิกฤตคือ $\chi^2_{.05, 2} = 5.991$

ความถี่คาดหวัง (E_i) = $450(1/3)$

ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ $\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2 / E_{ij}$

นั่นคือ $\chi^2 = 85.9$

จะเห็นได้ว่า $Z_{คำนวณ} > Z_{ตาราง}$

ดังนั้นปฏิเสธ H_0 แสดงว่าสัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง
ของนักศึกษาที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มีความแตกต่างกัน

การประมาณค่า

1. การประมาณจำนวนนักศึกษาทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้สิทธิ์เลือกตั้งสามารถหาได้จากสูตร

$$T = NP$$

$$N = 20388$$

$$P = 0.624 \text{ (มาจากตารางที่ 4.32)}$$

$$\text{ดังนั้น จะได้ } T = 20388(0.624) = 12722.112$$

สามารถสรุปได้ว่า นักศึกษาทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้สิทธิ์เลือกตั้งมีประมาณ 12723 คน

2. การประมาณสัดส่วนนักศึกษาชายทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้สิทธิ์เลือกตั้งสามารถหาได้จากสูตร

$$\hat{p} = x/n \text{ เมื่อ } n = 243 \quad x = 149$$

เนื่องจาก สามารถที่จะประมาณสัดส่วนของประชากรได้จากสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\hat{p} = 149/243 = 0.61$$

สามารถสรุปได้ว่า สัดส่วนของนักศึกษาชายทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็น 0.61

3. การประมาณสัดส่วนนักศึกษาหญิงทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้สิทธิ์เลือกตั้งสามารถหาได้จากสูตร

$$\hat{p} = x/n \text{ เมื่อ } n = 207 \quad x = 132$$

เนื่องจาก สามารถที่จะประมาณสัดส่วนของประชากรได้จากสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\hat{p} = 132/207 = 0.64$$

สามารถสรุปได้ว่า สัดส่วนของนักศึกษาชายทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็น 0.64

บทที่ 5

สรุปผล

5.1 สรุปผล

" การเลือกตั้ง " เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่เท่าที่ผ่านมาสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้น ประชาชนยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิ์เท่าที่ควร

เมื่อพิจารณาร้อยละของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชนครั้งที่ 17 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายสุด ปรากฏว่ามีประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งร้อยละ 63.56 ถึงแม้ว่าจะเป็นจำนวนที่มากที่สุดนับแต่ได้มีการเลือกตั้งในประเทศไทยเป็นต้นมา แต่ก็ยังไม่ถือว่าประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเท่าที่ควร ซึ่งนับได้ว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาหาปัจจัยที่มีผลต่อการที่จะทำให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง โดยมุ่งจุดสนใจไปที่นักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในมหาวิทยาลัยปิดทั้งเอกชนและรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่ออนาคตของระบอบการปกครองในประเทศไทย ทั้งยังเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมจนถึงระดับปริญญาชน ทำให้เป็นที่น่าสนใจว่านักศึกษาเหล่านี้เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเพียงใด โดยจะทำการศึกษาจากจำนวนนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 รวมทั้งพฤติกรรมการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยส่งแบบสอบถามสัมภาษณ์ตัวอย่างที่เลือกมา จากนั้นเมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สรุปผลออกมาได้ดังต่อไปนี้

5.1.1. การประมาณจำนวนนักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในมหาวิทยาลัยปิดทั้ง

เอกชนและรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 62.4 %

5.1.2. ในการวิจัยคณะผู้วิจัยพยายามหาสาเหตุหรือปัจจัยหลาย อย่างที่ คาดว่ามีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา เช่น เพศ , มหาวิทยาลัยที่ศึกษา , อาชีพของหัวหน้าครอบครัว , ความสนใจทางการเมือง ฯลฯ

ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของนักศึกษา คือ

- อาชีพของหัวหน้าครอบครัว
- ภูมิลำเนา (กรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัด)
- ความสะดวกในการไปหน่วยเลือกตั้ง
- ความศรัทธาทางการเมือง
- ความสะดวกที่จะไปเลือกตั้งในวันต่างๆ ในหนึ่งสัปดาห์

5.1.3. จากการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับสัดส่วนของประชากร คือ นักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในมหาวิทยาลัยปิดทั้งเอกชนและรัฐบาล ผลคือ

- สัดส่วนของนักศึกษาที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมีมากกว่า 0.5
- สัดส่วนของนักศึกษาที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงมากกว่า 0.5
- สัดส่วนของนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงมากกว่า 0.5
- สัดส่วนการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาชายและหญิงมีค่าเท่ากัน
- สัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด
- สัดส่วนของการไปใช้สิทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีความแตกต่างกัน

5.1.4. สาเหตุส่วนใหญ่ของนักศึกษาที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ แยกได้ดังนี้ คือ

- เนื่องจากติดธุระเป็นจำนวนร้อยละ 39.64
- เนื่องจากอยู่ไกลหน่วยเลือกตั้งหรืออยู่ต่างจังหวัดเป็นจำนวนร้อยละ

- เนื่องจากไม่ครีธาต่อการ เมืองจนถึงครีธาต่อการ เมืองเล็กน้อยเป็นจำนวนร้อยละ 17.75
- เนื่องจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น ป่วย , บัทรประชาชนหาย , ไม่มีชื่อ ฯลฯ เป็นจำนวนร้อยละ 9.47
- นักศึกษาไม่ตอบสาเหตุเป็นจำนวนร้อยละ 12.43

5.1.5. จากการสัมภาษณ์พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกของนักศึกษา ปรากฏว่าในการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัคร นักศึกษาจะคำนึงถึง นโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครนั้นสังกัดอยู่ รวมทั้งคุณสมบัติของผู้สมัคร เป็นสำคัญที่สุด รองลงมาคือ นิจรรณาหัวหน้าพรรคการเมืองที่ผู้สมัครคนนั้นสังกัดอยู่ เป็นผู้สมัครที่เคยสร้างความเจริญมาก่อน คำมั่นสัญญาของผู้สมัคร และอื่นๆ ตามลำดับ

5.1.6. สื่อโฆษณาชนิดต่างๆ ที่ทำให้นักศึกษาทราบข่าวการเลือกตั้งมากที่สุดคือ โปสเตอร์หาเสียงของผู้สมัคร รองลงมา คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ บ้ายประกาศโฆษณาของทางราชการ วิทยุ ใบปลิวหาเสียงของผู้สมัคร และอื่นๆ ตามลำดับ

5.1.7. โดยส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาจะทราบว่าอายุตัวเองมีสิทธิ์ในการเลือกตั้ง รองลงมา คือ ทราบจากจดหมายแจ้งการมีสิทธิ์ บ้ายประกาศของทางราชการ และอื่นๆ ตามลำดับ

5.2 ปัญหาที่พบในงานวิจัย

5.2.1. การส่งแบบสอบถามสัมภาษณ์นักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ เนื่องจากนักศึกษาจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 และบางครั้งประกอบด้วย นักศึกษาจากหลายคณะมาอยู่รวมกันทำให้ยากต่อการที่จะแยกแยะว่า นักศึกษาผู้ใดมีคุณสมบัติเป็นตัวอย่างของประชากรที่สนใจศึกษา และทำให้เสียเวลาในการสัมภาษณ์อีกด้วย

5.2.2. นอกจากปัญหาการเลือกตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วในข้อ(1) ยังมีปัญหาที่ว่าไม่สามารถทราบได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการรวมตัวกันตรงส่วนใดของมหาวิทยาลัย เนื่องจากผู้สัมภาษณ์ไม่คุ้นเคยกับสถานที่ของมหาวิทยาลัยต่างๆ

5.2.3. นักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามต้องการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งส่วนมากมักจะไม่ว่างมาเรียนที่มหาวิทยาลัย ทำให้การเลือกตัวอย่างมาสัมภาษณ์ ต้องเสีย

เวลาในการส่งแบบสอบถามานพอสมควร

5.2.4. เนื่องจากการส่งแบบสอบถามเป็นการสัมภาษณ์โดยตรง บางครั้งนักศึกษาที่ไม่มีเวลาพอที่จะให้คำสัมภาษณ์ได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่อง การสำรวจทัศนคติของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ทำให้ทราบถึงความสนใจและการมีส่วนร่วมในทางการเมือง รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิของนักศึกษา ซึ่งผลที่ได้ก็นับว่าเป็นประโยชน์ต่อทางราชการที่จะนำไปเป็นแนวทางใช้ในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยทั้งในด้านการรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากที่สุด หรือการดำเนินการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดวันเลือกตั้ง การจัดสถานที่หน่วยเลือกตั้ง ฯลฯ ในการเลือกตั้งที่จะมีครั้งต่อไปได้.

บรรณานุกรม

1. กรอบแก้ว สว่างยิ่ง, "ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519)
2. ไกรวุธ จิระบุตร, "ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520)
3. คนกลาง (นามแฝง), "มองการเมือง" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ : 34,28 (27 ธ.ค. 30 - 2 ม.ค. 31) 13.
4. ชาญชัย รามโกมุต, "ทัศนคติของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขานวัฒนา ชุมชน ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522)
5. ทรรศนีย์ ปัจจุสานนท์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519)
6. ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, "ทำไมคนไทยไม่ไปเลือกตั้ง," วิทยาคาร 75,1-2 :5-12, มี.ค.-มี.ย., 2519.
7. ชีระ วัฒนวุฒสิทธิ์, "ทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้ง," รัฐศาสตร์ 2,3 (ฉบับพิเศษ) :1-30, ก.ย., 2517.
8. บุญเรือง บุรภัคดี, "การเลือกตั้ง" รัฐสภาสาร 31,3 (มี.ค.26) :45-65.
9. ปกรณ์ คุณารักษ์, "การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523)
10. ปวิณ ชำนิประศาสน์, "ข้อมูลพื้นฐานรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง," ว.สังคมศาสตร์ (จุฬาฯ) 19,3 (ก.ย.25) :107-118

11. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, "กรอบการมองพฤติกรรมทางการเมือง," ว. สังคมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 17 :91, ก.ย., 2523.
12. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, "การสู่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยแบบสำรวจ," กรุงเทพมหานคร
: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2529.
13. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สุจิต บุญบงการ, "พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ของไทย : แนวทางการศึกษา และผลการศึกษาในอดีต," ว. สังคมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 19,3 (ก.ย., 2525) :27-60.
14. นิทยา เศรษฐนิทยากุล, "กระบวนการและพฤติกรรมการณ์เลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะ
กรณีการณ์เลือกตั้งผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528," (สารนิพนธ์
รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศา
สตร์, 2530)
15. มานะศรี ยงเจริญ, "การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย : ศึกษา
เฉพาะกรณีนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง,"
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิท
ทยาลัย, 2523)
16. เรืองรัตน์ ปัญญาขง, "ลักษณะอำนาจนิยมในครอบครัวไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญา
ญามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2516)
17. วชิรินทร์ ชาญศิลป์, "วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมของนักศึกษา,"
(สารนิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิท
ทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530)
18. วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, "วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี
ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์," (วิทยานิพนธ์ปริญาญาม
หาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)
19. สมศักดิ์ ส่งสัมพันธ์, "นิสิตนักศึกษากับวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย," (วิท
ยานิพนธ์ปริญาญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2519)

20. สรชัย พิศาลบุตร, เทคนิคการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย , กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
21. สรชัย พิศาลบุตร, สถิติเพื่อการวิเคราะห์และการวิจัย , กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
22. สายทิพย์ สุกดีพันธ์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524)
23. สำเนาวั จจรศิลป์, "ทัศนคติของนิสิตชั้นปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการเมือง," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขานักพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2514)
24. อภิรัตน์ รัฎฐสิริ, "ค่านิยมของนักศึกษาชั้นนำบางกลุ่ม บทบาททางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองไทยหลัง 14 ต.ค.2516, " (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518)
25. Bunbongkarn, Suchit, "Higher Education and Political Development in Thailand, " (Ph.D Dissertation, Fletcher School of Law and Diplomacy, 1968).
26. Angus Campbell, Phillip E. Converse, Wareen E. Miller, and Donald E. "Stokes The American Voter" (New York : Wiley 1960), P93.
27. "นิสิตนักศึกษากับการเลือกตั้ง," มหาชน 1,9 : 8-9 ธ.ค., 17.
28. "รายงานผลการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันอาทิตย์ที่ 27 กรกฎาคม 2529 ," เทศาภิบาล 81,8 (ส.ค. 29) : 131-149.
29. "สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 13 ครั้ง," ว. สังคมศาสตร์ จุฬาฯ 19,3 (ก.ย. 2525) : 117

ภาคผนวก ก

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย

"ประชาธิปไตย" หมายถึงระบอบการปกครองระบอบหนึ่งซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน คำว่า "ประชาชน" ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่หมายถึงปวงชนทั้งชาติ ปวงชนเหล่านี้ย่อมมีสิทธิ์ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการปกครองประเทศร่วมกันอย่างเสมอภาคกัน

ในระบอบประชาธิปไตยคือความเห็นของประชาชนส่วนมากเป็นเกณฑ์ในการบริหารประเทศ แต่ในขณะที่เดียวกันสิทธิ์ของประชาชนส่วนน้อยก็จะได้ได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามความเห็นของประชาชนส่วนมากจะต้อง เป็นความเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล และมีความเป็นธรรมด้วย

เหตุผลในการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย คือ

1. ระบอบการปกครองนี้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศโดยทั่วหน้า คือไม่ว่าจะเป็นบุคคลใด เมื่อรวมกันทั้งชาติย่อมตัดสินใจได้ดีกว่าบุคคลเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียว

2. ประชาชนควรมีสิทธิ์ที่จะเลือกผู้ที่มาปกครองตนเอง และบริหารประเทศ เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน

จะเห็นได้ว่าระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่ เคารพในความเป็นธรรม (Justice) , เหตุผล(Reason) , เมตตาธรรม(Compassion) , ความศรัทธาในมนุษยชาติ(Faith in man) , และความเคารพในเกียรติภูมิแห่งมนุษยชน(Human dignity)

การปกครองระบอบประชาธิปไตยสามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศของประชาชน คือ

1. การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยตรง(Direct democracy) เป็น

ระบอบที่ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในการควบคุมการบริหารประเทศ ไม่จำเป็นต้องมีผู้แทน เป็นการปกครองที่ตรงความหมาย "ประชาธิปไตย" มากที่สุด

2. การปกครองระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect democracy) การปกครองระบอบนี้ ประชาชนจะเลือกผู้แทนของตนเพื่อไปมีส่วนมีเสียง ในการบริหารประเทศโดยอาศัยเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ บรรดาผู้แทนที่เลือกมาจะรวมกันเป็นรัฐสภา

3. การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยที่ประชาชนมีเสียงในการบริหารประเทศโดยทางกึ่งผู้แทน กล่าวคือ นอกจากประชาชนจะเลือกผู้แทนไปบริหารราชการแล้ว ประชาชนยังมีสิทธิ์ 3 ประการ ได้แก่

- ก. สิทธิยับยั้งร่างกฎหมาย
- ข. สิทธิลงคะแนนเสียงประชามติ
- ค. สิทธิเสนอข้อริเริ่ม

ปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ในโลกมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect democracy) คือมีการให้ประชาชนเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารประเทศแทนตนเองซึ่งก็รวมทั้งประเทศไทยด้วย ดังนั้นสิ่งที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยไทยก็คือ "การเลือกตั้ง" ผู้แทนของประชาชนเพื่อรวมกันเป็นรัฐสภานั้นเอง

รัฐสภา

ในระบอบประชาธิปไตยมีรัฐสภา 2 ลักษณะคือ

1. รัฐสภาที่มีเพียงสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนทั้งประเทศ ในลักษณะนี้สมาชิกรัฐสภาทั้งหมดจะประชุมปรึกษา ควบคุมบริหารราชการ และตรากฎหมายพร้อมกัน

2. รัฐสภาที่ประกอบด้วยสองสภาคือสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา หรือสภาล่างและสภาสูง ทั้งสองสภาจะมีอำนาจหน้าที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันก็ได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งวิธีการหาตัวสมาชิกสภาทั้งสอง อาจเหมือนกันหรือต่างกันได้ การที่จัดให้มีสภาสองสภานั้นก็เพื่อที่จะทำให้เป็นเครื่องดุล และคานอำนาจนิติบัญญัติด้วยกัน ช่วยกันกรองงานให้มีความรอบคอบและถูกต้องเหมาะสมมากที่สุด นอกจากนี้วุฒิสภาหรือสภาสูงจะเป็นผู้ที่ช่วยไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทระหว่างสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาล่างกับรัฐบาลได้ โดยที่

ถ้าสภาพหนึ่งขัดแย้งกับรัฐบาลอีกสภาพหนึ่งอาจช่วยไกล่เกลี่ยทำให้ระงับการรัฐประหารได้ แต่ถ้าทั้งสองสภาพเห็นพ้องร่วมกันแล้วรัฐบาลก็ย่อมมีการผ่อนผันตาม

ประเทศไทยได้ทดลองใช้รัฐสภาทั้ง 2 ระบบนี้มาแล้วในลักษณะต่างๆ กันแต่ก็ประสบกับความล้มเหลวเนื่องจากประชาชนยังไม่เข้าใจ สำนึกถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองดีพอ จึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการปกครองประเทศได้

ปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบประชาธิปไตยใหม่ให้ถูกต้อง โดยกำหนดให้มีวุฒิสภามีให้บทบาทในด้านรักษาความมั่นคงของชาติ และรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล รวมทั้งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงของสภาผู้แทนราษฎร

บทบาทของรัฐสภาในระบอบการปกครองประชาธิปไตยมี 3 ประการ

1. ตรากฎหมายขึ้นใช้ภายในประเทศ
2. ควบคุมการบริหารราชการของรัฐบาล
3. ควบคุมงบประมาณรายรับและรายจ่ายของแผ่นดิน

การที่รัฐสภามีบทบาทดังกล่าว เนื่องจากหลักกฎหมายที่ว่า "สิ่งใดก็ตามที่กระทบกระเทือนถึงทุกคน ย่อมได้รับความยินยอมเห็นชอบจากทุกคน" ด้วยการเลือกผู้แทนของตนเข้ามาควบคุมการบริหารราชการโดยทางรัฐสภา

การตรากฎหมายขึ้นใช้ภายในประเทศจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาโดยปกติกฎหมายดังกล่าวได้แก่ พระราชบัญญัติ ซึ่งจะขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญกฎหมายสูงสุดของประเทศไม่ได้

การบริหารราชการโดยทางรัฐสภาทำได้หลายประการ เช่น

- ก่อนรับหน้าที่บริหารราชการ คณะรัฐมนตรีจะต้องแถลงนโยบายในการบริหารราชการของรัฐบาลให้รัฐสภาทราบ และเปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาซักถามและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายนั้นๆ เพื่อให้รัฐสภาสามารถควบคุมการบริหารราชการ ให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐบาลแถลง

- ในระหว่างบริหารราชการ สมาชิกรัฐสภาอาจตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องนโยบาย และการบริหารราชการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้รัฐมนตรีตอบแก่รัฐสภา เพื่อเป็นการควบคุมการบริหารราชการ

- การเปิดโอกาสให้รัฐมนตรีชี้แจงทำความเข้าใจในที่ประชุม เมื่อการ

อภิปรายเสร็จสิ้น อาจมีการลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะส่งผลให้ความเป็นรัฐมนตรีต้องสิ้นสุดลงเฉพาะคน หรือทั้งคณะ หรืออาจจะไม่มีการลงมติดีก็ได้

- การพิจารณาร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ถ้าเป็นร่างกฎหมายสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล แล้วถ้ารัฐสภาลงมติไม่รับรองกฎหมายนั้น ก็เท่ากับสภาไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีโดยทางอ้อม ซึ่งโดยมรรยาทและวัฒนธรรมทางการเมือง คณะรัฐมนตรี

ควรลาออกทั้งคณะ เพื่อเปิดให้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่

ฯลฯ

ส่วนงบประมาณรายรับและรายจ่ายของแผ่นดิน เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะเสนอต่อรัฐสภาโดยจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้รัฐสภาอนุมัติ ถ้าสภาไม่อนุมัติคณะรัฐมนตรีก็ไม่สามารถบริหารราชการได้ มีผลเท่ากับรัฐสภาไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี ในกรณีที่รัฐสภาอนุมัติ รัฐสภาจะมีผู้ตรวจเงินแผ่นดินทั้งรายรับและรายจ่าย แล้วเสนอรายงานการตรวจพร้อมตั้งข้อสังเกตต่อรัฐสภาถ้าพึงมี

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการบริหารราชการของรัฐบาลจะเป็นไปได้ ก็ด้วยความเห็นชอบจากรัฐสภาซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเป็นผู้ "เลือกตั้ง" ขึ้นมานั่นเอง

การเลือกตั้ง

ความหมายของการเลือกตั้งนี้มีผู้ให้ความหมายมากมายหลายทัศนะแต่จะขอนำมากล่าวเพียงแค่ 3 ประการใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

1. ประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีอาณาเขตกว้างใหญ่และมีพลเมืองจำนวนมาก การที่จะให้ประชาชนทุกคนเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง โดยทุกคนเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาและออกเสียงลงคะแนนในปัญหาต่างๆ ของประเทศนั้นย่อมเป็นไปได้ยากหรืออาจเป็นไปได้ไม่เลย จึงจำเป็นต้องหาวิธีการเลือกสรรบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน เพื่อเข้าทำหน้าที่ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนอย่างมีระเบียบแบบแผน รักษาผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและเป็นการเชื่อมโยงระหว่างอำนาจของรัฐบาลกับสังคม วิธีการดังกล่าวนี้ เรียกว่า "การเลือกตั้ง"

2. การเลือกตั้งหมายถึงการที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งจากหลายๆ คน หรือจากบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายๆ บัญชี (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบและวิธีการเลือกตั้งซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน) เพื่อให้บุคคลที่ถูกเลือกไปทำการใช้อำนาจอธิปไตยทางการเมืองแทนตน การเลือกตั้งประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ 3 ประการ ดังนี้

2.1 มีบุคคลหลายคน หรือบัญชีรายชื่อผู้รับสมัครเลือกตั้งให้ประชาชนเลือก

2.2 ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งต้องมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ที่จะพิจารณาเลือกผู้สมัครรายใด โดยที่รัฐบาลจะต้องให้หลักประกันเสรีภาพเช่นนี้อย่างมั่นคง

2.3 ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะต้องมีเสรีภาพในการที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมตลอดถึงผู้เลือกตั้งจะต้องได้โอกาสที่จะรับรู้นโยบาย ความคิดเห็นของผู้สมัครโดยกว้างขวางและไม่ถูกกีดกัน

3. การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองในระบอบการปกครองที่ยอมรับอำนาจสูงสุดในการปกครองประชาชน นอกจากนั้นยังเป็นกระบวนการที่สร้างความชอบธรรม (Legitimacy) ให้แก่อำนาจของผู้ปกครองซึ่งจะเกิดขึ้นและมีขึ้น เมื่อประชาชนผู้อยู่ภายใต้การปกครองยอมรับการอ้างสิทธิ์ดังกล่าว และจะสิ้นสุดลงเมื่อประชาชนแสดงออกซึ่งความไม่พอใจ

เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการ ที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยดี คือทำให้การเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม และได้ผู้แทนราษฎรที่ดีที่สุด ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้จะต้องประกอบด้วย

1. การเลือกตั้งต้องกระทำโดยทั่วถึง (universal suffrage) หมายถึงการให้ประชาชนของประเทศที่มีอายุเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และไม่ต้องห้ามด้วยประการอื่นๆ เช่น ไม่เป็นคนวิกลจริต ฯลฯ เป็นผู้ออกเสียงเลือกตั้งได้ทุกคน โดยทั่วถึง

2. การเลือกตั้งต้องเป็นไปโดยอิสระ (free voting) หมายถึงการเลือกตั้งต้องทำโดยอิสระเสรี ปราศจากการบีบบังคับจากอิทธิพลอันมิชอบ คดโกง หรือชักจูงด้วยประการใดๆ เพื่อให้เลือกบุคคลใด หรือไม่เลือกบุคคลใด หรือพรรคการเมืองใด และนอกจากนี้รัฐจะไม่ใช้อำนาจบีบบังคับในการเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยกันเองก็ต้องไม่กระทำการดังกล่าวด้วย หรือการชักจูงให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่บุคคลใด หรือพรรคการเมืองใดโดยวิธีการอันมิชอบ เช่น การซื้อขายคะแนนเสียง ให้อำมสิลสินจ้าง ฯลฯ ดัง

นั้นทั้งประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงควรพร้อมใจกันยึดหลักการดังกล่าว คือ ประชาชนไม่ขายคะแนนเสียง และไม่เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ใช้กลโกง ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ต้องควบคุมตนเอง ไม่ให้มีการซื้อขายเสียงและใช้กลโกงได้ รวมทั้งรัฐบาลต้องตรากฎหมาย ให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวด้วย

3. การเลือกตั้งต้องเป็นการลับ(secret voting) หมายถึงประชาชนสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยที่ไม่มีผู้ใดรู้ว่าได้มีการลงคะแนนเสียงให้แก่บุคคลใด การเลือกตั้งลับ ถือว่าเป็นการสนับสนุนหลักการเลือกตั้งโดยอิสระนั่นเอง ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้ใช้สิทธิ์ของตนอย่างเต็มที่ โดยปราศจากอิทธิพลอันมิชอบ หรือการข่มขู่ด้วยประการใดๆ เพื่อหลักการดังกล่าวนี้ รัฐจึงต้องจัดหาไว้โดยเฉพาะสำหรับใช้สิทธิ์แต่ละบุคคล การลงคะแนนเสียงก็ใช้วิธีที่มิดชิดไม่ให้ผู้ใดล่วงรู้ เช่น ใส่ซองปิดผนึก แล้วใส่หีบเลือกตั้ง เป็นต้น

4. การเลือกตั้งเป็นไปโดยเสมอภาคกัน หมายถึงประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่ว่าจะมีฐานะใด เพศใด ต่างก็มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงได้เท่ากัน คือคะแนนเสียงเพียง 1 คะแนน ในการเลือกตั้งคราวเดียวกัน

5. การเลือกตั้งมีกำหนดระยะเวลา(periodic election) หมายถึงเมื่อมีการเลือกตั้งแล้ว ต้องมีการกำหนดเวลาที่จะเลือกตั้งครั้งต่อไปให้แน่นอน เพื่อประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสามารถควบคุมผู้แทนของตนได้

วิธีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร มี 2 วิธี คือ

1. ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง เรียกว่า "การเลือกตั้งโดยตรง(Direct suffrage)" เป็นที่นิยมในประเทศประชาธิปไตยเกือบทุกประเทศ ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย การเลือกตั้งแบบนี้มีผลดีคือ ทำให้ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนได้ตรงความต้องการของเสียงข้างมาก ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้แทนก็ใกล้ชิดกัน ประชาชนจะเสนอหรือร้องเรียนเรื่องโดยย่อทำได้ง่าย ทั้งยังทำให้การใช้อิทธิพลหรืออำภิสสินจ้างในการเลือกตั้งเป็นไปโดยความยากลำบาก แต่การเลือกตั้งแบบนี้ไม่ประสบผลกับประเทศที่ประชาชนยังได้รับการศึกษาไม่เพียงพอ และมีสามัญสำนึกในเรื่องการเมืองไม่มากนัก นอกจากนี้การเลือกตั้งจะได้ผลดียิ่งขึ้น ถ้าประชาชนติดตามความเคลื่อนไหว รวมทั้งผลงานของผู้แทนราษฎรอยู่เสมอ

2. ประชาชนเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลชั้นหนึ่งเพื่อไปเลือกผู้แทนราษฎรอีกชั้นหนึ่ง เรียกว่า "การเลือกตั้งโดยทางอ้อม(Indirect saffrage)" การเลือกตั้งแบบนี้มีผลดีคือ ผู้แทนราษฎรจะมีคุณวุฒิสุง เพราะผ่านการเลือกมาถึงสองชั้น และจะเกิดผลดีกับประเทศที่ประชาชนยังไม่มีการศึกษาที่ดีพออีกทั้งยังมีสามัญสำนึกทางการเมืองน้อยมาก ข้อเสียของการเลือกตั้งแบบนี้คือเกิดการทุจริตได้ง่าย เพราะผู้ที่มีอำนาจในการเลือกผู้แทนราษฎรมีจำนวนน้อย ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้อิทธิพลข่มขู่ บิบบังคับหรือให้รางวัลได้ง่าย ทั้งการระบบคนกลางนั้นก็ไม่แน่ว่า คนกลางจะใช้สิทธิ์เลือกผู้แทนราษฎรตามความต้องการอันแท้จริงของประชาชนส่วนใหญ่หรือไม่ ยิ่งไปกว่านั้นคือการเลือกตั้งแบบนี้จะทำให้สิ้นเปลือง และล่าช้าในทางปฏิบัติมาก ปัจจุบันการเลือกตั้งทางอ้อม(Indirect saffrage) ไม่มีประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยใช้กันแล้ว สำหรับประเทศไทยเคยใช้วิธีการแบบนี้เมื่อปี พ.ศ.2475 ถึง พ.ศ.2479

นอกจากหลักการและวิธีการดังกล่าวแล้ว สิ่งที่สำคัญในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรคือเขตเลือกตั้ง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดจำนวนผู้แทนราษฎรที่ประชาชนมีสิทธิ์เลือกได้

- การเลือกตั้งแบบรวมเขตจังหวัด หลักการมีอยู่ว่าถ้าจังหวัดใดสามารถมีผู้แทนราษฎรตามอัตราส่วนของประชาชนในจังหวัดนั้นได้ก็คน ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งก็มีสิทธิ์เลือกตั้งผู้แทนราษฎรเท่ากับจำนวนที่จังหวัดนั้นจะมีได้ทั้งจังหวัด

- การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจังหวัด มีหลักการอยู่ว่าประชาชนในเขตเลือกตั้งใดที่ย่อมเลือกตั้งได้เฉพาะผู้แทนราษฎรจำนวนจำกัดเท่าที่อยู่ในเขตการเลือกตั้งของตนและไม่ใช้ทั้งจังหวัด

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันใช้วิธีการแบ่งเขตจังหวัดเป็นการกำหนดเขตเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง

มาตรา 92 บัญญัติให้บุคคลดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรอีกด้วย

- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
- (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง

ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ จะต้องมีความสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่ผู้นั้นพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
- (2) รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
- (3) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล กรรมการสภาตำบล กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน
- (4) ตนเอง หรือคู่สมรส เสียหรือเคยเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดา หรือภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมาย
- (5) มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา 93 บัญญัติให้บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

- (1) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (2) หุนหวกและเป็นใบ้ซึ่งไม่สามารถอ่านออกและเขียนหนังสือได้
- (3) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
- (4) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (5) อยู่ในระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา 94 บัญญัติให้บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- (1) สัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีความสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

- (2) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 95 หรือพรรคการเมืองตามมาตรา 104 พรรคสอง พรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งแต่พรรคเดียว
- (4) คุณสมบัติอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 96 บัญญัติให้บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิ์สมัครรับเลือกตั้ง คือ

- (1) ติดยาเสนต์ให้โทษ
- (2) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (3) เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามมาตรา 93(1) (2) (3) หรือ (5)
- (4) ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่ โดยหมายของศาลหรือ โดยคำสั่งนั้น
- (5) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (6) เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือ เงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง
- (7) เป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

พรรคการเมือง

มาตรา 95 ในการเลือกตั้งทั่วไปพรรคการเมืองที่สมาชิกจะเป็นผู้มีสิทธิ์สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 94(3) ได้ ต้องเป็นพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น และในแต่ละเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองดังกล่าวส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะให้ครบจำนวน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง และส่งได้คณะเดียวในเขตเลือกตั้งหนึ่ง
เขต

เมื่อพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พรรคการเมืองนั้น
หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งมิได้

เมื่อพรรคการเมืองใดได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวน ตาม
วรรคหนึ่งแล้ว แม้ภายหลังจะปรากฏว่าจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น ได้
ลดลงไปจนไม่ครบจำนวนไม่ว่าเพราะสาเหตุใดๆ ก็ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิก
เข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามวรรคหนึ่งแล้ว

วิธีการดำเนินการเลือกตั้ง

วิธีการดำเนินการเลือกตั้งในประเทศไทยนั้น เป็นหน้าที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
ที่ของทางราชการจะต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยเรียบร้อย บริสุทธิ์ ยุติธรรม แต่ในการ
ดำเนินการเลือกตั้งนี้ มีบางส่วนที่ควรจะได้ทราบไว้ เพื่อเป็นการเสริมความรู้ความเข้าใจ
ให้ดียิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

การกำหนดเขตเลือกตั้ง : เมื่อได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือก
ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ถ้าการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้กระทรวง
มหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยทันที กำหนดเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดและ
จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง รวมทั้งท้องที่ที่ประ
กอบเป็นเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อของผู้เลือกตั้ง : เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมา
ชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายอำเภอจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งของแต่ละหน่วย
เลือกตั้งไว้ ณ ที่สาธารณะที่เห็นง่าย และที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงก่อนวันเลือกตั้ง
ไม่น้อยกว่า 30 วัน

บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามที่กล่าวข้างต้นนี้ สำหรับในเขตเทศบาลให้เป็นหน้าที่
ของเทศบาล สำหรับนอกเขตเทศบาลให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอ คัดรายชื่อผู้เลือกตั้ง
จากทะเบียนผู้เลือกตั้ง

หน่วยเลือกตั้ง : ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดหน่วยเลือกตั้งที่พึงจะมีในจังหวัด

หัดนั้น ตามปกติให้ใช้เขตตำบลหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง แต่ในเขตเทศบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตสุขาภิบาล หรือในเขตชุมชนหนาแน่น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอกหรือซอยเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งได้ ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้เลือกตั้งหน่วยละหนึ่งพันคนเป็นประมาณ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่เป็นการปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้เลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงถึงจำนวนผู้เลือกตั้งก็ได้

เมื่อได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งขึ้นแล้วให้ประกาศหน่วยเลือกตั้ง ณ ศาลากลางจังหวัดที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนันและสำนักงานเทศบาล แต่สำหรับในเขตเทศบาลในกรุงเทพมหานครหรือในบริเวณที่มีชุมชนหนาแน่นนั้น ให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตหน่วยเลือกตั้งและระบุที่เลือกตั้งไว้ด้วย

การลงคะแนนเลือกตั้ง : การลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง ตามลักษณะ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจและการรวมคะแนน : เมื่อปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนนับคะแนนโดยเปิดเผยจนเสร็จในรวดเดียว ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนน

เมื่อนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศผลของการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งนั้น และรีบทำรายงานแสดงผลของการนับคะแนน และปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อส่งไปยังนายอำเภอโดยเร็ว.

ภาคผนวก ข

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

สาเหตุที่ทำให้เกิดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ก็เนื่องมาจากนายกรัฐมนตรีนพ.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้ประกาศยุบสภาขึ้น ดังนั้น จึงควรที่จะได้รับทราบลำดับเหตุการณ์ก่อนที่จะมีการยุบสภาจนกระทั่งเกิดการยุบสภาอย่าง เชปะ จากบทวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ลำดับเหตุการณ์ "ยุบสภา"

(บทวิเคราะห์โดย สันติภาพ สถาบัน จากมติชนสุดสัปดาห์ วันพุธที่ 8 พฤษภาคม 2531 ปีที่ 8 ฉบับที่ 401)

การประกาศยุบสภาของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี อย่างกระทันหัน ทำให้ "รัฐบาลเปรม 5" มีอันต้องสิ้นสภาพไปโดยปริยาย ทำให้ส.ส.ต้องกลั๊กจ๊อหาเสียงเพื่อสอบเข้ามาใหม่ สำหรับช่วงเวลาที่วิกฤตตลอดจนเหตุการณ์ที่เคลื่อนไหวออกมาเป็นระยะ ๆ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจไม่น้อย และสามารถลำดับออกได้ดังนี้

1 เมษายน 2531 มีพระบรมราชโองการ เปิดสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ 1 โดยกำหนดให้มีการประชุมวันที่ 7 เมษายน

4 เมษายน 2531 กลุ่มพรรคฝ่ายค้านนำโดยนายบุญแท้ง ทองสวัสดิ์ หัวหน้าพรรคสหประชาธิปไตย เริ่มเคลื่อนไหวล่าลายเซ็นส.ส. เพื่อขอยื่นญัตติเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลทั้งคณะ

15 เมษายน 2531 กลุ่มพรรคฝ่ายค้านสามารถรวบรวมรายชื่อส.ส.ได้ทั้งหมด 85 คน ยื่นต่อนายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลทั้งคณะ โดยถือฤกษ์โลกาวินาศและโลกาอุบาทว์ ซึ่งในช่วงนี้พรรคฝ่ายค้านได้ออกมาโจมตีพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในเรื่องส่วนตัวหลายอย่าง ทางด้านรัฐบาลโดยบรรดาผู้ใกล้ชิดพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ก็ออกโรงชี้แจงโดยเฉพาะเรื่อง

"ข้างหน้าข้างหลัง" ทำให้บรรยากาศทางการเมืองเข้มข้นตามลำดับ

19 เมษายน 2531 พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ออกมาให้สัมภาษณ์ในเรื่องนี้ เป็นครั้งแรกด้วยการยืนยันว่าพร้อมที่จะเผชิญหน้าฝ่ายค้าน โดยไม่หวั่นเกรงอะไรทั้งสิ้น

20 เมษายน 2531 ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ เริ่มจุดชนวนปะทุ เพราะกลุ่ม 10 มกราซึ่งเป็นส.ส.ของพรรคประชาธิปัตย์ ลงมติยืนยันชัดเจนที่จะคัดค้านพ.ร.บ.ฉบับนี้อย่างถึงที่สุด โดยจะร่วมมือกับพรรคฝ่ายค้านคว่ำพ.ร.บ.ฉบับนี้แม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม

22 เมษายน 2531 พรรคประชาธิปัตย์ได้มีการประชุม และมีมติให้หนุน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ โดยยืนยันตามที่กรรมาธิการพิจารณา และให้กลุ่ม 10 มกราปฏิบัติตามมติพรรคด้วยการสนับสนุนร่างพ.ร.บ.ฉบับนี้โดยไม่มีเงื่อนไข

23 เมษายน 2531 ได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรปรากฏว่าร่างพ.ร.บ.ฉบับนี้ถูกบรรจุอยู่ในวาระการประชุมและคาดว่าจะมีการพิจารณาในวันนั้นด้วย แต่ปรากฏว่าในที่ประชุมเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายฉบับอื่นๆ ได้มีการดิ่งเกมจากฝ่ายรัฐบาลด้วยการอภิปรายกฎหมายอื่นๆ อย่างยืดยาวโดยไม่จำเป็นทำให้พิจารณาพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ไม่ทันในวันนั้นพร้อม ๆ กับข่าวลือเรื่องยุบสภา และในเย็นวันเดียวกันนั้นส.ส.พรรคร่วมรัฐบาลได้เข้าพบ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ที่บ้านสี่เสาเทเวศร์ เพื่อให้กำลังใจตลอดทั้งวัน

24 เมษายน 2531 พล.ต.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายทหารคนสนิทของนายกรัฐมนตรีได้ออกมาให้สัมภาษณ์ว่า พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ยืนยันจะทำตามกติกาทุกอย่าง แต่ถ้ามมีปัญหาที่จะลาออกหรือยุบสภา ซึ่งคาดว่าจะไม่น่าจะมีปัญหาอะไร

28 เมษายน 2531 ร่างพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระ 2 และ 3 ปรากฏว่าทั้งส.ส.ฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลต่างอภิปรายกันอย่างยาวเหยียด โดยเฉพาะกลุ่ม 10 มกราได้อภิปรายคัดค้านอย่างเต็มที่ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 7 ชั่วโมง ในที่สุดมีการลงมติปรากฏว่ารัฐบาลเป็นฝ่ายชนะด้วยคะแนน 183 ต่อ 134 แต่กลุ่ม 10 มกรายกมือร่วมกันอย่างหนาแน่น 31 คน

และผลต่อเนื่องจากการที่กลุ่ม 10 มกรายกมือคัดค้าน ปรากฏในคำวันเดียวกันนั้นกลุ่มรัฐมนตรีและผู้บริหารพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการประชุมกันเป็นกรณีพิเศษเพื่อตัดสินใจกับเรื่องที่เกิดขึ้นเพราะไม่สามารถควบคุมส.ส.ในพรรคได้ โดยรัฐมนตรีของพรรค 4

คน คือ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน พ.ท.สนั่น ขจรประศาสน์ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ และนายพิจิตร รัตกุลได้แสดงความจำนงที่จะยื่นใบลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีเพื่อแสดงสปิริตและเป็นการเปิดทางให้นายกรัฐมนตรีปรับปรุงคณะรัฐมนตรี

ขณะเดียวกันนายพิชัย รัตกุลหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ได้ติดต่อกับสมาชิกระดับบริหารของพรรคทุกคน โดยเสนอตัวจะเป็นผู้ขอลาออกจากตำแหน่งเพียงคนเดียว แต่ข้อเสนอของ นายพิชัย รัตกุลได้ถูกคัดค้านอย่างเต็มที่ ในที่สุดได้มีมติให้รัฐมนตรีทุกคนของพรรคลาออกทั้ง 16 คน

29 เมษายน 2531 นายพิชัย รัตกุลได้โทรศัพท์แจ้งมติของพรรคประชาธิปัตย์ให้พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ทราบพร้อมกับแจ้งว่าจะมีรัฐมนตรีของพรรคไปยื่นใบลาออกจากนั้น นายบัญญัติ บรรทัดฐาน พ.ท.สนั่น ขจรประศาสน์ นายประจวบ ไชยสาส์นได้นำใบลาออกของรัฐมนตรีทั้ง 16 คนที่เขียนไว้แล้วไปยื่นให้กับพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ที่ทำเนียบรัฐบาลซึ่งใบลาออกดังกล่าวให้มีผลภายในวันเดียวกันนั้น

ทางด้านพล.อ.เปรมติณสูลานนท์เมื่อได้รับใบลาออกแล้วจึงโทรศัพท์เรียกพล.อ.ประจวบ สุนทรางกูร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบก นายมีชัย ฤชุพันธ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าพบเพื่อปรึกษาหารือและหาทางออกในเรื่องนี้

ในการหารือกันนั้นได้มีความเห็นร่วมกันว่าการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีโดยดึงพรรคฝ่ายค้านเข้าร่วมจะไม่อำนวยผลดีต่อสถานการณ์แต่อย่างใด ทางออกในเรื่องนี้คือการยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน 90 วัน จากนั้นจึงให้นายมีชัย ฤชุพันธ์ไปร่างพระราชกฤษฎีกายุบสภาให้เรียบร้อยเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯและประกาศให้ทันในค่ำวันเดียวกัน ทางด้านพรรคฝ่ายค้านและกลุ่ม 10 มกรานัดพบกันที่สภา โดยไม่คาดคิดว่าจะมีการยุบสภา

สำหรับฝ่ายรัฐบาลเลขาธิการพรรคร่วมรัฐบาลทั้ง 4 พรรคนัดประชุมฉุกเฉินที่ห้องนายพงษ์ สารสิน เลขาธิการพรรคกิจสังคมซึ่งทุกคนต่างตกตะลึงที่พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์จะประกาศยุบสภา

เย็นวันเดียวกันพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์เดินทางออกจากทำเนียบโดยให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวด้วยสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเกี่ยวกับเรื่องการปรับครม.ว่า "ต้องเร็วสิลูก" ซึ่ง

ตอนนั้นผู้สื่อข่าวต่างเชื่อว่าจะต้องมีการปรับกรม.อย่างแน่นอน เมื่อถึงบ้านนักลีเสา เทเวศน์พล.อ.นิจิตร กุลละวณิชย์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบกและน.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้เข้าพบ

ขณะเดียวกันที่บ้านสวนพุดตานของพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบกก็รีบรีบไปด้วยนายทหารระดับบิ๊ก ๆ ซึ่งทยอยเข้าไปไม่ขาดสาย ทางด้านรัฐมนตรีของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งยื่นใบลาออกไปแล้วได้เดินทางไปกระทรวงที่รับผิดชอบพร้อมกับเก็บข้าวของเนื่องจากพ้นจากตำแหน่งแล้ว

จากนั้นเวลา 19.00 น. วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้และประกาศพระราชกฤษฎีกายกสภาผู้แทนราษฎรพร้อมกับกำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม ทางด้านกลุ่มพรรคฝ่ายค้านได้มีการนัดหมายประชุมกันที่บ้านของนายอาทิตย์ อุไรรัตน์ เลขาธิการพรรคกิจสังคมแต่ปรากฏว่ามีผู้ไปประชุมเพียง 3 คนจึงต้องงดประชุมโดยปริยาย

30 เมษายน 2531 บรรดานายทหารระดับบิ๊ก ๆ ของกองทัพได้ทยอยกันเข้าพบพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ที่บ้านนักลีเสา เทเวศร์ เพื่อให้กำลังใจและรับทราบนโยบาย โดยทุกคนต่างยืนยันว่ายิงหนุพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ต่อไป ทั้งนี้ปรากฏว่า นายกรัฐมนตรีไม่มีอาการเคร่งเครียด ซึ่งในตอนเย็นได้วิ่งออกกำลังกายรอบ ๆ บ้านอีกด้วย

1 พฤษภาคม 2531 พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้เรียกหัวหน้าพรรคทุกพรรคไปเล่นกอล์ฟกันที่สวนสามพราน สำหรับผู้ที่เดินทางไปตามนัดหมายมี พล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ พ.อ.พล เรืองประเสริฐวิทย์ ชาตเพียงพล.อ.เทียนชัย สิริสัมพันธ์

2 พฤษภาคม 2531 พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้ให้ พล.ต.ชาญ บุญประเสริฐ นายทหารฝ่ายเสนาธิการไปยื่นใบลาออกจากตำแหน่งต่อพล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แต่ปรากฏว่าพล.อ.อ.พะเนียง กานตรัตน์ ไม่อนุมัติให้ลาออก

ทางด้านพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่าพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธยังเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งนี้ต่อไป

จากลำดับเหตุการณ์ขบสภาสามารถสรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดการขบสภาได้จากรายงานดังต่อไปนี้

สรุปสาเหตุการยุบสภา

(รายงาน โดย สันติภาพ สภาพร จากมติชนสุดสัปดาห์ หน้า 7-8 วันอาทิตย์
ที่ 29 พฤษภาคม 2531 ปีที่ 8 ฉบับที่ 404)

1. ความไม่พอใจที่มีมาแต่เดิมเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นแนว
ทางการเจริญเติบโตมากกว่าการกระจาย
2. ความเบื่อน่ายต่อตัวผู้นำรัฐบาลในหลาย ๆ ประเด็น
3. ความไม่พอใจต่อการที่ไม่ยอมให้มีการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ ซึ่งเป็น
การดำเนินการทางการเมืองในสภาพตามวิถีทางประชาธิปไตย
4. การใช้กลไกของระบอบราชการทั้งพลเรือน ทหาร ตำรวจ สร้างบารมีให้
แก่ผู้นำรัฐบาลเพื่อยืนอยู่ในอำนาจต่อไป และได้ก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งแตกแยกภายในระ
หว่างบุคคลในวงการนั้น ๆ เรื่อยมา

บรรยากาศของความไม่พอใจต่อผู้นำรัฐบาลในขณะนี้ จึงไม่แตกต่างไปจาก
ความอึดอัดของกลุ่มผู้เคลื่อนไหวเรียกร้องรัฐธรรมนูญเมื่อก่อนเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม
2516 เท่าไรนัก

เพียงแต่ลักษณะการอยู่ในอำนาจของผู้นำในขณะนี้กับในเวลานั้นแตกต่างกัน
ในช่วงนั้นไม่มีสภาพที่จะเป็นปล่องระบายอากาศซึ่งมีอยู่ในขณะนี้

อีกทั้งสถาบันกองทัพไม่มีลักษณะของการคานอำนาจซึ่งกันและกันมากเหมือนใน
ขณะนี้ ซึ่งนายทหารชั้นนำมีความคิดในการอำพรางการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าเดิมด้วย
ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มนักวิชาการจึงยังถูกมองไปว่าน่าจะเป็น
คลื่นกระทบฝั่งมากกว่าประการอื่น

ต่อไปนี้คือ พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร 2531

พระราชกฤษฎีกา

ยุบสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. 2531

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ประ.

ให้ไว้ ณ วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531

เป็นปีที่ 43 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่นายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลฯว่า นับแต่ได้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ปรากฏว่าพรรคการเมืองต่าง ๆ หลายพรรคไม่สามารถจะดำเนินการในระบบพรรคการเมืองได้อย่างมีเอกภาพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดพรรคการเมืองยังไม่ยอมรับรู้ความคิดเห็นหรือมติของสมาชิกฝ่ายข้างมากในพรรคของตน อันเป็นการขัดต่อวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดินและการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก สมควรยุบสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ และจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 101 และมาตรา 159 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2531"

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

มาตรา 4 ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตีนสูลานนท์

นายกรัฐมนตรี

ข้อมูลเปรียบเทียบ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป
พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2531

27 กรกฎาคม 2529 24 กรกฎาคม 2531

1. จำนวนหน่วยเลือกตั้งทั่วประเทศ	1. จำนวนหน่วยเลือกตั้งประมาณ
33,961 หน่วย	39,055 หน่วย
2. จำนวนประชากรทั่วประเทศ	2. จำนวนประชากรทั่วประเทศ (ถึงวันที่
51,795,651 คน	17 มิ.ย. 2531) 53,873,172 คน
3. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	3. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
26,160,100 คน	30,216,957 คน
4. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนฯทั่วประเทศ	4. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนฯทั่วประเทศ
347 คน	357 คน
5. จังหวัดที่ส.ส. เพิ่มขึ้น จำนวน 22	5. จังหวัดที่มีส.ส. เพิ่มขึ้นจำนวน 10
จังหวัด จังหวัดละ 1 คน (ยกเว้นนคร-	จังหวัด (จังหวัดละ 1 คน) คือ :-
ราชสีมา เพิ่มขึ้น 2 คน) คือ :-	กรุงเทพฯ, สมุทรปราการ, นนทบุรี,
ฉะเชิงเทรา, ราชบุรี, ลพบุรี, ลำปาง	ชลบุรี, ปราจีนบุรี, ชัยภูมิ, ชอนแก่น,
สุราษฎร์ธานี, เพชรบูรณ์, มหาสารคาม,	อุดรธานี, เลย, กานสีนธุ์
สกลนคร, เชียงราย, สงขลา, ร้อยเอ็ด,	
ศรีสะเกษ, สุรินทร์, เชียงใหม่, บุรีรัมย์	
ขอนแก่น, อุดรธานี, อุบลราชธานี, จันทบุรี	

ปทุมธานี, ลำพูน, นครราชสีมา	
6. พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกลงสมัคร	6. พรรคที่จดทะเบียนต่อนายทะเบียน
รับเลือกตั้งจำนวน 16 พรรค	พรรคการเมืองไว้แล้ว จำนวน 19 พรรค
	(จนถึงวันที่ 17 มิ.ย. 2531)
6.1 พรรคประชาธิปัตย์	6.1 พรรคประชาธิปัตย์
6.2 พรรคเสรีนิยม	6.2 พรรคเสรีนิยม
6.3 พรรคก้าวหน้า	6.3 พรรคก้าวหน้า
6.4 พรรคสหประชาธิปไตย	6.4 พรรคชาติไทย
6.5 พรรคราษฎร	6.5 พรรคกิจสังคม
6.6 พรรคชาติไทย	6.6 พรรคแรงงานประชาธิปไตย
6.7 พรรคกิจสังคม	6.7 พรรคประชากรไทย
6.8 พรรคแรงงานประชาธิปไตย	6.8 พรรคปวงชนชาวไทย
6.9 พรรคประชากรไทย	6.9 พรรคชาติประชาธิปไตย
6.10 พรรคกิจประชาคม	6.10 พรรคมวลชน
6.11 พรรคปวงชนชาวไทย	6.11 พรรคประชาชน(พรรครักไทย)
6.12 พรรคชาติประชาธิปไตย	6.12 พรรคพลังสังคมประชาธิปไตย
	(พรรคพลังใหม่)
6.13 พรรคมวลชน	6.13 พรรคพลังธรรม
6.14 พรรครวมไทย	6.14 พรรคสหประชาธิปไตย
6.15 พรรคพลังใหม่	6.15 พรรคราษฎร
6.16 พรรครักไทย	6.16 พรรครวมไทย
	6.17 พรรคกิจประชาคม
	6.18 พรรคประชาชาติ
	6.19 พรรคเกษตรอุตสาหกรรมไทย
7. งบประมาณที่ใช้ในการเลือกตั้ง	7. งบประมาณที่ใช้ในการเลือกตั้ง
216,000,000 บาท	253,000,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

รายชื่อมหาวิทยาลัยปิดทั้งหมดที่เป็นขอบเขตการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
8. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
9. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
10. มหาวิทยาลัยมหิดล
11. มหาวิทยาลัยศิลปากร
12. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
13. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
14. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
15. มหาวิทยาลัยเกริก
16. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
17. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
18. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

เฉพาะเจ้าหน้าที่

กรุณากรอกแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมายหน้าข้อความที่ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง [ ]

2. มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่.....คณะ..... [ ] [ ]

3. หัวหน้าครอบครัวของท่านมีอาชีพ..... [ ]

4. ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ที่ใด

( ) กรุงเทพฯ ( ) ต่างจังหวัด [ ]

5. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร ในสถาบันที่ท่านกำลังศึกษาอยู่อย่างไร

( ) บ่อยที่สุด(มากกว่า 5 ครั้ง/ปี) ( ) บ่อยครั้ง(3-5 ครั้ง/ปี) [ ]

( ) นานๆ ครั้ง(1-2 ครั้ง/ปี) ( ) ไม่เคย

6. ทางสถาบันที่ท่านกำลังศึกษาอยู่มีการสร้างระบบการเมืองภายในสถาบันดีมากน้อยอย่างไร

(เช่น การให้นักศึกษาลงคะแนนเลือกคณบดี หรือการโหวตเสียงเพื่อส่วนรวม ฯลฯ)

( ) ดีมาก ( ) พอสมควร [ ]

( ) น้อย ( ) ไม่มีเลย

7. ท่านทราบข่าวการเลือกตั้งจาก สื่อ ชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) วิทยุ ( ) โทรทัศน์ ( ) หนังสือพิมพ์รายวัน [ ] [ ] [ ]

( ) บัญชีประกาศเกี่ยวกับการเลือกตั้งของทางราชการหรือทางสถาบันการศึกษา [ ] [ ]

( ) โปสเตอร์โฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง [ ] [ ] [ ]

( ) ใบปลิวหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง [ ] [ ] [ ]

( ) ทราบข่าวจากผู้ใกล้ชิด เช่น ญาติ เพื่อน ฯลฯ

( ) อื่นๆ (ระบุ)..... [ ] [ ] [ ]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ท่านทราบได้อย่างไรว่าท่านเป็นผู้มีสิทธิ์ไปเลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ป้ายประกาศการเลือกตั้งของทางราชการ ( ) จดหมายทางราชการแจ้งการมีสิทธิ์เลือกตั้ง [ ] [ ]
- ( ) จากการเลือกตั้งครั้งก่อน ( ) เพื่อนบ้านบอก [ ] [ ]
- ( ) รู้ว่าอายุถึงเอง ( ) ไม่รู้ว่าตัวเองมีสิทธิ์ [ ] [ ]
- ( ) อื่นๆ (ระบุ)..... [ ]

9. ท่านมีความสนใจทางการเมืองมากน้อยเพียงไร

- ( ) สนใจมาก ( ) สนใจน้อย [ ] [ ]
- ( ) สนใจเล็กน้อย ( ) ไม่สนใจเลย [ ] [ ]

10. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการเรียกร้องทางด้านการเมืองหรือไม่

- ( ) เคย ( ) ไม่เคย [ ] [ ]

11. ท่านเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือไม่

- ( ) เป็น ( ) ไม่เป็น [ ] [ ]

12. ท่านมีความศรัทธาต่อการเมืองในประเทศไทยอย่างไร

- ( ) ศรัทธามาก ( ) ศรัทธาน้อย [ ] [ ]
- ( ) ศรัทธาน้อยมาก ( ) ไม่ศรัทธาเลย [ ] [ ]

13. ท่านสามารถเดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้งได้สะดวกหรือไม่

- ( ) สะดวกมาก ( ) สะดวกพอสมควร ( ) ไม่สะดวก [ ] [ ] [ ]

14. ท่านสะดวกที่จะไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในวันใด

- ( ) จันทร์ถึงศุกร์ ( ) เสาร์ ( ) อาทิตย์ [ ] [ ] [ ]
- ( ) วันใดก็ได้ ( ) อื่นๆ (ระบุ)..... [ ] [ ]

15. ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ท่านได้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงหรือไม่

- ( ) ไป ( ) ไม่ไป [ ] [ ]

16. สำหรับท่านที่ไปใช้สิทธิ์ สาเหตุที่ท่านไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) สามัญสำนึกของตนเอง [ ] [ ]
- ( ) ได้รับการชักชวนจากผู้อื่น [ ] [ ]
- ( ) ต้องการที่จะให้ผู้สมัครที่ตนเองพอใจได้รับเลือกเป็น ส.ส [ ]
- ( ) ได้รับสิ่งตอบแทนจากการไปใช้สิทธิ์
- ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

17. สำหรับท่านที่ไปใช้สิทธิ์ ในการลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครฯ ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

ท่านคำนึงถึงอะไรเป็นสำคัญ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง [ ] [ ]
- ( ) นโยบายของพรรค [ ] [ ]
- ( ) คำมั่นสัญญาที่ผู้สมัครฯ จะกระทำเมื่อได้เป็น ส.ส. [ ] [ ]
- ( ) ความคุ้นเคยกับผู้สมัครฯ [ ] [ ]
- ( ) เป็นผู้ที่เคยสร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นมาก่อน [ ] [ ]
- ( ) เลือกตามที่ถูกอื่นแนะนำ [ ] [ ]
- ( ) พิจารณาที่หัวหน้าพรรคที่ผู้สมัครสังกัดอยู่ [ ] [ ]
- ( ) ผู้สมัครที่แจกล้างของก่อนวันเลือกตั้ง [ ] [ ]
- ( ) ดูโหวงวเฮ้งของผู้สมัคร [ ] [ ]
- ( ) อื่นๆ (ระบุ)..... [ ] [ ]

18. สำหรับท่านที่ไม่ไปใช้สิทธิ์ เนื่องจากสาเหตุใด (โปรดระบุ).....

.....
.....

-----ขอแสดงความขอบคุณ-----